

Vlaanderen
is open ruimte

SAMEN VERSTERKEN WE DE OPEN RUIMTE

MILIEU- EN
NATUURVRIENDELIJKE
landbouw

KLIMAATROBUUSTE
open ruimte

VITAAL platteland

Ondernemingsplan 2026

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

VLM.be

Ondernemingsplan 2026

Samen versterken we de open ruimte

COLOFON

Redactie

Nico Bogaert

Griet Celen

Kim Croes

Stefan De Neef

Klaas De Smet

Stijn Messiaen

Damien Schatteman

Ilse van Dienderen

Dirk Van Gijseghe

Coördinatie

Marleen Geerts

Eindredactie

Leen Van den Bergh

Coverfoto's

Foto's van boven naar onder: foto 1 MediaMixer - foto 2 Bob Van Mol - foto 3 VLM - foto 4 Herlinde Jacobs
- foto 5 Tom Lagaeyse - foto 6 Herlinde Jacobs

Datum rapport

31 maart 2026

Verantwoordelijke uitgever

Vlaamse Landmaatschappij, Bart De Schutter, gedelegeerd bestuurder
Koning Albert II-laan 15 bus 152, 1210 Brussel

INHOUDSTAFEL

1	INLEIDING.....	4
2	ONZE STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN 2025-2029	5
2.1	SD 01 - WE STIMULEREN LANDBOUWERS TOT EEN TOEKOMSTGERICHTE BEDRIJFSVOERING BINNEN DE CONTOUREN VAN HET OMGEVINGSBELEID, ZODAT DE BODEM- EN WATERKWALITEIT EN DE BIODIVERSITEIT VERBETERT	6
2.2	SD 02 - WE ACTIVEREN PARTNERS OM SAMEN DE VERDERE TRANSITIE NAAR EEN MILIEU- EN NATUURVRIENDELIJKE LANDBOUW, EEN KLIMAATROBUUSTE OPEN RUIMTE EN EEN VITAAAL PLATTELAND MOGELIJK TE MAKEN	24
2.3	SD 03 - WE VERMINDEREN DE LUCHTEMISSIES UIT LANDBOUW DOOR TE STUREN OP EEN AANGEPAST BEHEER VAN MEST, BODEM EN DIERLIJKE PRODUCTIE	40
2.4	SD 04 - WE VERGROTEN TEGEN 2030 DE WEERBAARHEID VAN DE VLAAMSE OPEN RUIMTE TEGEN KLIMAATVERANDERING DOOR DE GEÏNTEGREERDE EN GEBIEDSGERICHTE INZET VAN ONZE INSTRUMENTEN	48
2.5	SD 05 - WE RICHTEN EEN BREED PARTNERSCHAP OP WAARBIJ PLATTELAND OP DE AGENDA WORDT GEZET OM ZO TOT STRUCTURELE OPLOSSINGEN EN FINANCIERING TE KOMEN VOOR HET PLATTELAND.	59
2.6	SD 06 - DE VLM IS EEN IMPACTVOLLE EN WAARDENGEDREVEN ORGANISATIE DIE INZET OP DE KRACHT VAN DATA EN INNOVATIE	63
3	BIJLAGEN	80

1 INLEIDING

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) is een extern verzelfstandigd agentschap dat werd opgericht bij decreet van 21 december 1988, laatst grondig gewijzigd bij decreet van 7 mei 2004. De VLM maakt deel uit van het beleidsdomein Omgeving (OMG).

Op verschillende fronten breekt de VLM een lans voor de open ruimte en het platteland in Vlaanderen.

Als we slim investeren in de open ruimte en in het platteland, dan beschermen die ons tegen de gevolgen van klimaatverandering zoals wateroverlast en droogte. Dan kunnen landbouwers op een milieuvriendelijke manier voedsel produceren, vergroten de overlevingskansen van planten en dieren en is er ruimte voor ontmoeting en ontspanning.

Gebiedsgericht en geïntegreerd samenwerken aan een milieu- en natuurvriendelijke landbouw, een klimaatrobuuste open ruimte en een leefbaar en dynamisch platteland vormt de basis van onze werking.

Dankzij onze expertise en samenwerking met anderen kunnen we complexe opdrachten aan om de omgevingskwaliteit te verbeteren. Door verder in te zetten op digitalisering maken we werk van een toegankelijke en transparante overheid voor de burgers, bedrijven en organisaties. Intern willen we een voorbeeld zijn van een doelmatige organisatie die erin slaagt om haar medewerkers te waarderen en te motiveren.

In 2025 bezorgde de VLM haar [meerjarenplan \(2025-2029\)](#) aan de minister, na goedkeuring door de raad van bestuur op 26 maart 2025. In het meerjarenplan werden de beleidsdoelstellingen vertaald in strategische en operationele doelstellingen, indicatoren en mijlpalen. In dit ondernemingsplan blikken we terug op de belangrijkste realisaties in 2025 en kijken we vooruit naar de accenten in 2026.

Als bijlage bij dit document vindt u het overzicht van de resultaten van 2025, de gedetailleerde planning voor 2026, het overzicht van de kruistabel organisatiedoelstellingen (OD's) en inhoudelijke structurelementen (ISE's), het personeelsplan van de VLM en het overzicht van de personeelsbezetting op 01/01/2026.

Bart De Schutter
Gedelegeerd bestuurder

Huub Broers
Voorzitter raad van bestuur

2 ONZE STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN 2025-2029

Voor de periode 2025-2029 heeft de VLM haar strategische doelstellingen opnieuw in kaart gebracht en afgestemd op het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en de beleidsnota's Omgeving, Platteland, Landbouw, Klimaat, Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur en Digitalisering.

De strategische doelstellingen dragen bij aan onze missie en zijn vertaald naar operationele organisatiedoelstellingen (OD's), die worden opgevolgd via indicatoren en mijlpalen (zie bijlage 1, met indicator en mijlpaal 2026 en eindobjectief 2029). De verschillende strategische en operationele organisatiedoelstellingen worden gefinancierd via verschillende inhoudelijke structurelementen (ISE's, zie bijlage 2). Ook het personeelsplan en de personeelsbezetting werden toegevoegd (zie bijlage 3). De rapportering over de uitvoering van het ondernemingsplan 2025 vindt u in bijlage 4.

Voor 2026 vonden een aantal wijzigingen plaats aan de indicatoren, ten opzichte van ons initieel meerjarenplan 2025-2029. De wijzigingen zijn in een blauw kader samengevat per strategische doelstelling. Het overzicht van indicatoren, mijlpalen 2026 en eindobjectieven 2029 is per strategische doelstelling op het einde weergegeven.

2.1 SD 01 - WE STIMULEREN LANDBOUWERS TOT EEN TOEKOMSTGERICHTE BEDRIJFSVOERING BINNEN DE CONTOUREN VAN HET OMGEVINGSBELEID, ZODAT DE BODEM- EN WATERKWALITEIT EN DE BIODIVERSITEIT VERBETERT

Als grootste openruimtebeheerders spelen landbouwers een cruciale rol in de transitie naar een natuur- en milieuvriendelijkere landbouw in Vlaanderen. Ze zijn daarom een belangrijke partner voor de VLM. De manier waarop landbouwers hun land en hun vee beheren, heeft immers een grote impact op de bodem- en waterkwaliteit en onze natuur. Vandaag zit er in Vlaanderen nog altijd te veel nitraat en fosfaat afkomstig vanuit de landbouwsector in het grond- en oppervlaktewater in het landbouwgebied. De Kaderrichtlijn Water, maar ook de Drinkwaterrichtlijn stellen dat de Europese waterlopen zich in een goede staat bevinden tegen 2027 en tegen 2050 moeten ook alle bodems in een gezonde toestand verkeren. Landbouwers staan samen met hun stakeholders (voedselverwerkende industrie, kunstmesthandel, mestverwerkers,...) dan ook voor grote uitdagingen. De Europese en Vlaamse beleidsdoelstellingen rond klimaat, biodiversiteit en milieu vragen dat landbouwers de ecologische draagkracht van de Vlaamse landbouwbodems respecteren. Landbouwers worden daarnaast ook geconfronteerd met sterke verstedelijking en multifunctioneel ruimtegebruik, die de toegang tot grond bemoeilijken.

De VLM zal gericht en effectief bijdragen aan het verminderen van administratieve lasten voor land- en tuinbouwers, terwijl het milieubeschermingsniveau behouden blijft. Bij iedere beleidsmaatregel zetten we in op het vermijden van overbodige administratieve lasten. Tegelijkertijd gaan we in de huidige toestand, met betrokkenheid van de belanghebbenden, op zoek naar mogelijkheden voor administratieve vereenvoudiging en het beperken van de overbodige regeldruk. Die voorstellen brengen we in, in het regeringsproject inzake de beperking van administratieve lasten.

De volgende operationele doelstellingen dragen bij tot een verbetering van de bodem- en de waterkwaliteit, meer biodiversiteit in het landbouwgebied en bieden tegelijk een duurzaam toekomstperspectief voor landbouw in Vlaanderen.

- SD 1 draagt bij aan de beleidsnota Omgeving,
  - ISE Thema-overschrijdend instrumentarium (SD6 OD 6.1, 6.2, 6.3),
  - ISE Water (SD1, OD 1.1, OD 3.2),
  - ISE Bodem en ondergrond (SD1, OD 1.2)
- en aan de beleidsnota Land- en tuinbouw (SD2 OD 2.7)

- Wijzigingen aan indicatoren ten opzichte van ondernemingsplan 2025
  - Volgende indicator werd toegevoegd aan OD 01.02: Implementatie van RENURE: procedure en voorwaarden uitwerken n.a.v. het amendement aan de Nitraatrichtlijn 91/676/EEC dat op 19 september 2025 goedgekeurd werd door het nitraatcomité

2.1.1 OD 01.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE WIJZIGINGEN VAN HET MESTDECREET EN ZORGT VOOR DE GOEDKEURING VAN MAP 7

Realisaties 2025

De VLM startte in 2025 de implementatie van het Mestdecreet dat op 18 december 2024 gestemd werd door het Vlaams Parlement. De implementatie had een grote impact op de VLM-werking. In het voorjaar 2025 werd een ronde langs de Vlaamse provincies georganiseerd. Meer dan 850 landbouwers en geïnteresseerden namen deel aan die avondvergaderingen, in aanwezigheid van minister Brouns. We zetten maximaal in op het informeren van de landbouwers, de adviseurs en specifieke doelgroepen (mestverwerkers, erkende mestvoerders) via verschillende kanalen zoals de portaal-site, het Mestbankloket, de berichtenbox, webinars, brochures, FAQ, ...

In de loop van 2025 is uitvoering gegeven aan acties en opdrachten die voortvloeien uit het decreet van 18 december 2024 (aanpassing Mestdecreet en decreet Integraal waterbeleid). We bereidden verschillende Besluiten van de Vlaamse Regering voor zoals voor de terugverdienmaatregelen, de nulbemesting in VEN-gebied, het planten, zaaien en oogsten van gewassen, de duurzame teelt-, bodem- en bemestingstechnieken, de aangepaste lijsten van niet-nitraatgevoelige teelten en buffergewassen, kunstmestopbrenging,...

Met betrekking tot de aangifte van de landbouwgronden is intens samengewerkt met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij om de verzamelaanvraag 2025 te voorzien van nieuwe, handige tools om de beschermingsstroken op een eenvoudige en correcte manier in te tekenen en de duurzame bodem-, bemestings- en teelttechnieken op perceelsniveau aan te geven. De VLM verzorgde de uitwerking van één verantwoordelijke gebruiker per perceel, namelijk de gebruiker van de hoofdteelt en we pasten de programmatuur aan voor het berekenen van de maximale mestgebruiksruimte rekening houdend met een nulnorm op de beschermingsstroken en het reductiepercentage in functie van teelt, gebiedstype en de toegepaste duurzame technieken. We boden nog andere aangepaste, gebruiksvriendelijke IT-tools aan zoals de uitrijtool.

Het openbaar onderzoek met betrekking tot het ontwerp MAP 7 en het ontwerp planMER werd georganiseerd van 18 maart 2025 tot en met 16 juni 2025 voor het grote publiek en tot en met 30 juni 2025 voor de adviesinstanties. Er werden in totaal 244 inspraakdossiers ontvangen. Voor de verwerking en beoordeling is beroep gedaan op experts van de VLM en betrokken administraties (VMM, Departement Omgeving en Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij). De inspraakreacties werden eind 2025 verwerkt tot een ontwerp overwegingsdocument dat op het Opvolgingsorgaan Mestbeleid van november en december werd besproken. Bij de overweging van eventuele verdere acties werden de grote lijnen van het principesakkoord van de landbouw- en milieu en natuurorganisaties aangehouden. Nieuw ingebrachte elementen werden in overweging genomen. Er werd ook rekening gehouden met de aanbevelingen vanuit het ontwerp plan-MER.

Het Opvolgingsorgaan Mestbeleid kwam 12 keer samen in 2025 en nam akte van de bescherming van de drinkwatergebieden en de lopende inbreukprocedure met de Europese Commissie, besprak de wisselwerking tussen bodemorganische stof en het risico op stikstofverliezen, de geplande onderzoeksprojecten, het BVR weersomstandigheden, de aanpak over staalname aan de losplaats, de ecoregeling bufferstroken, de evaluatie van de erosie maatregelen, de aanpak van de opmaak van het bodemplan, de aanpak nitraatresidu voor kleine bedrijven, de verplichte begeleiding, de aanpak voor kantstrooien en driftreductie bij gebruik van kunstmest, lopende wetgevende dossiers, de studie over de emissiearme aanwending en de studie over nitraatuitspoelingsgevoelige teelten, de lijst van de nitraatgevoelige teelten en buffergewassen, de aanpassing aan het compendium voor bemonsterings- en

analysemethodes, de aanbevelingen uit het onderzoek over het ontwerp MAP 7, de toepassing van RENURE en het bepalen van het nitraatresidu in de niet bemonsterde lagen. De acties die hieruit voortvloeiden voor de VLM werden opgestart of uitgevoerd.

Er werden in 2025 onderzoeken opgestart, verdergezet en afgerond. De resultaten van de afgeronde onderzoeken werden altijd besproken in het opvolgingsorgaan.

De studie over innovatieve en circulaire varkenshouderij is afgerond en gecommuniceerd. Een overleg vond plaats met beleidsmedewerkers van verschillende entiteiten om te kijken welke verdere stappen gezet kunnen worden.

Het onderzoek rond maatregelen en instrumenten in een aantal landen en regio's in Europa is afgerond. Een webinar werd georganiseerd voor interne en externe communicatie.

Het (literatuur)onderzoek door het ILVO en INBO naar het effect van alternatieve technieken voor de injectie van mest in grasland op stikstofverliezen en biodiversiteit is afgerond en gepubliceerd.

De literatuurstudie naar excretiefactoren voor extensieve vleesveerassen is opgestart in 2025 en wordt afgerond in 2026.

De link tussen een hoog koolstofgehalte in de bodem en het nitraatresidu is verder onderzocht. Er werden 2 rapporten afgerond in 2025, namelijk 'Koolstof opbouw in de bodem en beperken van nutriëntenverliezen' (BDB) en 'Wisselwerking tussen de opbouw van bodemorganische stof en het risico op stikstofverliezen' (ILVO).

De eindnota van de laboratoria over de standaardisering van de bemestingsadviezen werd eind 2025 opgeleverd.

Op 19 september 2025 heeft het nitraatcomité het amendement aan de Nitraatrichtlijn 91/676/EEC in verband met RENURE goedgekeurd. Het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie hadden de mogelijkheid om binnen een periode van 3 maanden nog bezwaar maken op het amendement. Dat proces wordt verder opgevolgd in 2026.

Gezien de ecologische en klimaatgerelateerde duurzaamheidsuitdagingen in de teeltprocessen van de aardappel- en groentensector, en gezien hun economische belang, werden in 2025 verkennende gesprekken opgestart met aardappel- en groentenverwerkende bedrijven. De afstemming met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij mondde uit in een akkoord om een nieuwe voedseldeal te verkennen. Begin 2026 wordt er geëvalueerd of er voldoende engagement is vanuit de sector om de voedseldeal van start te laten gaan.

Het nitraatresidurapport 2024 is gepubliceerd.

2.1.2 OD 01.02 - DE VLM VERZAMELT EN BEREKENT GEGEVENS OM LANDBOUWERS CORRECT TE INFORMEREN OVER HET MESTBELEID EN DE NALEVING VAN DE WETGEVING TE BEWERKSTELLIGEN

Realisaties 2025

Een effectief mestbeleid en effectieve controles vereisen correcte, relevante gegevens. De VLM zorgde er in 2025 voor dat essentiële data over de veestapel en de mestproductie, de gebruikspcelen en de mestgebruiksruimte, de transporten van mest (AGR-GPS signalen), opslag van mest, verhandelingen en gebruik van kunstmest, debietmetergegevens van de mestverwerkingsinstallaties e.a. via klantvriendelijke applicaties (aangifteloket, MTIL, kunstmestregister, ...) verzameld en beschikbaar gesteld werden. De VLM zette daarbij ook in op kwaliteitsborging en informatieveiligheid (AVG).

Om de digitale dienstverlening nog te versterken werd het Mestbankloket aanzienlijk uitgebreid met nieuwe rubrieken, onder andere voor controles (vaststellingen, doorlichtingsdossiers, nulbemesting, boetes, ...). De bestaande rubrieken werden geüniformeerd. De berichtenbox werd nog breder ingezet als communicatiemiddel naar de landbouwers en hun adviseurs, door ook voor de nieuwe rubrieken via die weg te communiceren. Het authenticatiesysteem werd bijgestuurd in het kader van cybersecurity.

De VLM beheerde de nutriëntenemissierechten en verwerkte de reducties bij bedrijfsoverdrachten en stopzettingen (vrijwillig of verplicht). In september lanceerde de VLM een volledig nieuwe NER-applicatie op het Mestbankloket. Landbouwers kunnen voortaan hun dossier op digitale wijze indienen en vanaf de indiening nauwgezet opvolgen.

De uitbouw van een continue, incrementele perceeldatabank waarbij wijzigingen aan de verzamelaanvraag onmiddellijk verwerkt zullen worden werd uitgesteld naar 2026, om prioriteit te geven aan de uitrol van de maatregelen in het kader van het gewijzigde Mestdecreet en het verbreden van de inhoudelijke expertise inzake de procedures en de databanken die te maken hebben met de landbouwgebruikspcelen.

De VLM zette in 2025 hard in op de toepassing om het bemestingsverbod in groene bestemmingen te beheren. De toepassing ondersteunde de communicatie naar de landbouwers over de invoering van het bemestingsverbod en de impact op hun bedrijfsvoering. Op 19 februari ontvingen 2096 landbouwbedrijven een kennisgeving over de percelen die gevat zijn door die aanscherping en een allesomvattende brochure. Bedrijven die in aanmerking kwamen voor het flankerend beleid ontvingen meteen ook een aanvraagformulier. Op 5 september wijzigde de Vlaamse Regering de VLAREME waardoor de compensatievergoeding niet verloren gaat door overdrachten binnen familiale verwantschap of door seizoenspacht. De aanpassing werd gecommuniceerd, de nodige aanpassingen aan de IT-toepassingen werden doorgevoerd.

De VLM beheerde erkenningsaanvragen, onder andere in het kader van de verordening EG 1069/2009 en erkende mestvervoerders. We controleerden de bestaande erkenningen en legden bijkomende maatregelen op of trokken erkenningen in als men zich niet in orde stelde met de verplichtingen.

We maakten werk van het verminderen van de administratieve lasten voor de landbouwers en zorgden voor minimale administratieve lasten bij implementatie van nieuwe regelgeving.

- Zo werd de verruimde toepassing van de AGR-GPS app voor het gebruik van eigen mest op eigen grond geïmplementeerd met een minimale administratieve last voor de bedrijven.
- De dierregistratie op stalniveau in het kader van PAS werd beperkt tot de Mestbankaangifte omwille van de administratieve meerlast van een register.

- Om de transportregels van mest te vereenvoudigen en de administratieve lasten bij het transport van mest te verminderen, werd een actieplan opgemaakt. We organiseren daarvoor interne en externe workshops.
- Voor de beschermingsstroken vanaf 2026 werd samen met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij gezocht naar een werkwijze met minimale administratieve last die toelaat om de mestgebruiksruimte zo correct mogelijk te berekenen.
- De VLM heeft bijkomende vereenvoudigingen van wetgeving (onder andere NER, mestverwerking, uitrijregeling) voorgesteld aan het kabinet. De voorstellen vanuit de sector werden in het kader van het project Regelrecht* besproken in de themawerkgroep 'Bedrijven'.

Accenten 2026

De VLM communiceert de ingetekende potentiële emissiepunten aan de mestverwerkers, en ondersteunt hen bij de verplichte inventarisatie van de emissies. We werken samen met de Vlaamse Milieumaatschappij om de mestverwerkingsbedrijven te begeleiden bij het meten van de emissies. De autocontrolegids voor mestverwerkers wordt geïmplementeerd.

De VLM werkt samen met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij om de splitsing van de laatste samengestelde landbouwers administratief correct te verwerken. We zorgen ervoor dat noch de rechten noch de plichten verdwijnen door de verplichte ontbinding van het samengesteld bedrijf.

De VLM vraagt conform het Mestdecreet, de gemiddelde veebezetting op per stal. We informeren de landbouwers over de meer gedetailleerde inventarisatie en controleren de ingediende gegevens met het doel de landbouwers te helpen om waar nodig een correctere aangifte in te dienen in de toekomst.

Na de uitbreiding van de AGR-GPS-plicht voor eigen mest op eigen gronden zet de VLM eerst in op sensibilisering. Pas bij herhaling van overtredingen zal worden gesanctioneerd.

De VLM zet in op een vlotte afhandeling van de NER-dossiers met behulp van de nieuwe NER-applicatie.

We implementeren de regels voor de productie en het gebruik van RENURE en ontwikkelen controles op de kwaliteit en het correct gebruik.

We sluiten naar analogie met het convenant 'Enterische emissies' een convenant met de veevoederleveranciers om de hoeveelheid eiwitten in diervoeding waar relevant te verminderen.

*Regelrecht: Samen met burgers, ondernemingen, verenigingen, besturen en organisaties bouwt de Vlaamse overheid aan een overheid die helder communiceert, vlot samenwerkt en vertrouwen verdient. 'Regelrecht' wil een cultuuromslag realiseren bij de Vlaamse overheid: weg van overregulering, naar eenvoud, efficiëntie en vertrouwen. Meer info: <https://www.vlaanderen.be/over-de-overheid/regelrecht>

2.1.4 OD 01.04 - DE VLM FACILITEERT DE BEGELEIDING VAN LANDBOUWERS NAAR DUURZAME TEELT-, BEMESTINGS- EN BODEMPRAKTIJKEN

Realisaties 2025

De Begeleidingsdienst voor Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W) startte haar eerste jaar binnen de nieuwe opdracht voor de periode 2025-2028 en voert zijn opdrachten gestructureerd uit. Er is een continue samenwerking en wisselwerking tussen B3W en de VLM.

B3W ondersteunde in 2025 Vlaamse land- en tuinbouwers zodat ze beter op de hoogte zijn van de juiste bodem- en bemestingspraktijken. Zo kunnen ze hun bedrijfsstrategie bijstellen om een betere mest-, bodem- en waterkwaliteit te verkrijgen.

B3W heeft een duizendtal landbouwers rechtstreeks bereikt via haar terreinactiviteiten (thematische uitwisselingsmomenten, focusgroepen en individuele begeleidingen). Het aantal inschrijvingen op de B3W-nieuwsbrief bedraagt 1.800 en er zijn 900 volgers van B3W op de sociale media. Via brochures, fiches en infographics, verslagen, getuigenissen en nieuwsberichtjes wordt informatie via de zeer uitgebreide website van B3W ontsloten. Om landbouwers te bereiken en te informeren namen zowel B3W als de VLM deel aan de landbouwbeurzen Agriflanders (januari) en de Werktuigendagen (september).

De kwaliteit van de bemestingsadviezen op perceelsniveau wordt aanzienlijk verbeterd door de analyses en de adviezen uniformer te maken en gelijkvormiger aan te bieden aan de landbouwers.

Vanuit de landbouwbegeleiding in Water+Land+Schap (zie ook OD. 02.03), de werking rond landbouw binnen de Landschapsparken (zie ook OD. 02.03) en de geïntegreerde inrichtingsprojecten (zie ook OD. 04.01) zijn lokale landbouwveranderingen op gang getrokken. De resultaten van de eerste begeleidingsopdrachten voor Water+Land+Schap (zie ook OD. 02.03) werden zichtbaar. De landbouwbegeleiders gaven hun ervaring door aan de coalities. Verder deelden de begeleiders ook hun kennis en ervaringen in het lerend netwerk.

Het pioniersnetwerk regeneratieve bodemzorg van Grond+Zaken, kortweg de Bodempioniers, wisselden in 10 praktijksessies onderling kennis uit over de praktijk van bodemregeneratie binnen de context van een bedrijf of project, over alle sectoren heen. Die kennis werd gedeeld via de sociale media en de VLM-nieuwsbrief.

Accenten 2026

De Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit (B3W) zal de Vlaamse landbouwers in 2026 verder ondersteunen in het bijstellen van hun bodem- en bemestingspraktijken, via terreinactiviteiten en brede communicatie. Inzichten verbreden en verdiepen, goede praktijken bekendmaken, praktijkervaringen uitwisselen, dragen immers bij tot een beter mestgebruik, beter bodembeheer en betere waterkwaliteit. Juist bemesten van nitraatgevoelige teelten krijgt verder aandacht, en wordt aangevuld met het vermijden van nutriëntenverliezen via een werking rond ammoniakvervluchtiging uit bemesting, meerledige vanggewassen, mestkwaliteit, fysische en chemische bodemkwaliteit (gereduceerde bodembewerking, koolstofopbouw en bodemverdichting), kuilbeheer, en diversifiëring van de voedergewassen in de melkveehouderij (hakselgranen, voederbieten, mengteelt van granen en vlinderbloemigen, gras-klaver). Naast maatregelen gericht op het perceel, wordt ook ingezet op landbouwsystemen zoals kringlooplandbouw en agro-ecologische landbouw. Dat gebeurt waar de aspecten nutriënten, bodembeheer en teelten/teeltrotatie samenkomen en een globale benadering nodig is om

stappen te zetten op het landbouwbedrijf en die nadien op te volgen.

De VLM volgt de B3W-werking ook in 2026 verder op.

De landbouwbegeleidingsopdrachten voor Water+Land+Schap (zie ook OD. 02.03) worden afgerond. De begeleiders delen hun kennis en ervaringen verder in het lerend netwerk waarmee een eindrapport met aanbevelingen en leerlessen opgemaakt wordt, onder meer met het oog op aanpassing van de reguliere werking. We geven een vervolg aan de landbouwbegeleiding door ook landbouwbegeleiding te voorzien voor lokale gebiedscoalities in het kader van de Blue Deal-oproep.

Bij de Landschapsparken worden de opgestarte projecten uit 2025 verder begeleid en de eerste ervaringen besproken binnen beleidstrajecten rond landbouwtransitie. We zoeken proactief naar samenwerkingen met verschillende projectinitiatieven om van elkaar te leren, koppelkansen te benutten en de slagkracht te vergroten.

De bodempioniers brengen in 2026 hun kennis over de praktijk van bodemregeneratie naar buiten via het eindrapport, een 10-tal podcasts en het Bodemforum. Dat forum verbindt praktijk, beleid en onderzoek met elkaar. De bevindingen van het lerend netwerk zullen ook doorstromen naar het Vlaamse Bodemplan.

Onder de naam "Neem je bodem niet langer in de Tang(hof)" werkt Agrosymbio vzw samen met Regionaal Landschap Rivierenland en provincie Antwerpen om de VLM-percelen in het Tanghof klimaatrobuust en ecologisch sterker te maken.

In het proefproject Oproep Izenberge zet de Vlaamse overheid gebiedsgericht VLM-gronden in om landbouwers een langere zekerheid te geven over hun gebruik van die publieke landbouwgronden, gekoppeld aan een begeleiding naar duurzame praktijken, die de landbouwers zelf voorgesteld hebben (zie ook OD 2.06).

In de Vlaamse Ardennen werkt de VLM in het project NBRACER samen met het Landschapspark en met de provincie Oost-Vlaanderen (Viaverda) om landbouwers te begeleiden naar bodempraktijken die de erosie verminderen.

2.1.5 OD 01.05 - DE VLM SPOORT NUTRIENTENVERLIEZEN OP VIA DOORGEDREVEN DATA-ANALYSES

Realisaties 2025

Door gebruik te maken van geavanceerde data- en analysetechnieken hebben we een tool ontwikkeld om op een doelgerichte manier bedrijven te selecteren voor een bedrijfsevaluatie nitraatresidu. Die tool maakt gebruik van de beschikbare Mestbankgegevens waaraan scores en gewichten gehangen werden.

De uitbouw van een adequaat dataplatform is essentieel voor het ontsluiten en rapporteren van (verwerkte) gegevens. Door andere prioriteiten bleef de doelstelling beperkt tot het overhevelen van de cloudomgeving in Amsterdam naar Zweden. Het oude datawarehouse werd gemigreerd van de afgeschreven DB2-server en technologie naar een SQL-server. De VLM zette ook in op het ontwikkelen van services om te connecteren met DjustConnect, bijvoorbeeld in functie van het bodempaspoort van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Accenten 2026

We zetten verder in op een krachtige, risico-gestuurde controlestrategie, steunend op een modern dataplatform. Het dataplatform wordt verder uitgebreid op basis van business cases waarbij gegevens uit meerdere bronnen in één geconsolideerde gegevensopslagplaats geïntegreerd worden en het beheer en de toegang tot de gegevens verbeterd wordt. In het kader van informatieveiligheid worden noodzakelijke maatregelen genomen om de gegevens in de cloudomgeving af te schermen tegen hackers en andere risico's.

2.1.7 OD 01.07 - DE VLM STIMULEERT LANDBOUWERS TOT VRIJWILLIG NATUUR-, MILIEU EN LANDSCHAPSBEHEER EN VERSTERKT ZO DE BIODIVERSITEIT IN HET LANDBOUWGEBIED EN DE GROENBLAUWE STRUCTUUR IN HET LANDSCHAP

Landbouwers en grondgebruikers worden met beheerovereenkomsten gestimuleerd om meer inspanningen te leveren voor de biodiversiteit in het landbouwgebied. Beheerovereenkomsten zijn een interessant en krachtig instrument om dat te realiseren. Een algemene verbetering van de omgevings- en natuurkwaliteit, het verminderen van de landbouwintensiteit en het vergroten van de groen-blauwe dooradering zijn noodzakelijk om de beheerovereenkomsten volledig tot hun recht te laten komen.

We zetten beheerovereenkomsten in binnen weloverwogen beheergebieden die beleidsmatig en wetenschappelijk onderbouwd zijn. Het Vlaams Natuurherstelplan, dat in 2026 wordt afgewerkt, zal daarbij bepalend zijn. De VLM is verantwoordelijk voor het uitwerken van alle landbouwmaatregelen en ondersteunt de maatregelen voor bestuivers.

Realisaties 2025

In 2025 konden landbouwers zonder maaibalk of met problemen om het maaisel af te voeren, instappen op een nieuw alternatief: de beheerovereenkomst Kruidenrijke Akkerrand 15 juli-gefaseerd klepelen. Daarnaast konden landbouwers bij de beheerovereenkomst faunavoedselgewas sinds vorig jaar bij ernstige onkruidproblemen een mengsel van vlinderbloemigen inzaaien. Beide aanpassingen hadden tot doel om de beheerovereenkomsten meer bedrijfsinpasbaar te maken.

De onduidelijkheid over de invulling van de beschermingsstroken langs VHA-waterlopen in 2025 had een negatieve impact op het sluiten van beheerovereenkomsten. Na de principiële goedkeuring van het verzameldecreet eind 2025 werden alle landbouwers met een lopende beheerovereenkomsten langs VHA-waterlopen geïnformeerd over de impact op hun contract.

De VLM werkt met een team van bedrijfsplanners om landbouwers te overtuigen een beheerovereenkomst te sluiten en ze te begeleiden bij de uitvoering. Uit de bevraging van communicatiebureau IPSOS in 2025 blijkt dat landbouwers met een beheerovereenkomst de dienstverlening van de bedrijfsplanners breed waarderen. Andere communicatiedragers worden naar aanleiding van die bevraging verder aangescherpt. Ook bleek uit de bevraging dat de demonstratiedagen voor landbouwers die de dienst organiseert ondertussen een vaste waarde zijn geworden en een mooie manier om landbouwers met beheerovereenkomsten op het terrein samen te brengen.

We experimenteerden in 2025 met resultaatgerichte en innovatieve beheerovereenkomsten in het kader van het Life-project B4B. Ook via de andere Europese projecten Cricetus, PolliConnect, ExpBio en DivGrass zetten we in op innovatie voor een toekomstbestendig instrument.

De processen voor het instrument beheerovereenkomsten (sluiten, begeleiden, controle, uitzonderingsprocedures en bezwaarbehandeling) werden zowel via audits als interne kwaliteitszorg beoordeeld en bijgestuurd om de efficiëntie en effectiviteit ervan te verhogen. De implementatie van de beheerovereenkomsten gebeurde tijdig, correct én overeenkomstig de GLB-verordeningen en de Vlaamse wetgeving zodat financiële sancties konden worden vermeden.

De uitvoering van de processen gebeurde digitaal dankzij de IT-applicaties BOA en het e-loket BO. .

We bevorderden samenwerking tussen landbouwers en landbouwers en andere plattelandsactoren door gebiedsgerichte initiatieven zoals LEADER. Met andere entiteiten (INBO, ANB, ALZ..) en plattelandsactoren

stemden we af over taken rond begeleiding, draagvlak, communicatie, kennisopbouw, monitoring en evaluatie.

Om de beheerovereenkomsten landinrichting te verbeteren, experimenteerden we met langere looptijden, multisectoriële doelstellingen die meer ecosysteemdiensten leverden en een klaverbladfinanciering door meerdere partners.

Accenten 2026

Net als 2025 is 2026 een jaar zonder contracthernieuwingen. De bedrijfsplanners sluiten gebiedsgericht nieuwe contracten en begeleiden landbouwers met een lopende beheerovereenkomst.

De uiteindelijke invulling van de verplichte beschermingsstroken langs VHA-waterlopen biedt opportuniteiten voor het sluiten van beheerovereenkomsten. Ook communicatief zullen we dit in 2026 in de verf zetten (via een filmpje, mailings, website, enz.).

De vergoedingen voor de beheerovereenkomsten Kruidenrijke Akkerranden worden opgetrokken. Ook daarmee kunnen de bedrijfsplanners de boer op, en ook die aanpassing spelen we communicatief uit in 2026.

We brengen landbouwers samen rond beheerovereenkomsten door ook in 2026 in elke regio demonstratiedagen voor landbouwers te organiseren.

Het Vlaams Natuurherstelplan wordt in 2026 afgewerkt. Door daarin aan de beheerovereenkomsten van de VLM het correcte gewicht te geven, verankeren we ook via die weg het instrument voor de toekomst.

Het GLB na 2027 wordt voorbereid.

De dienst Beheerovereenkomsten werkt samen met de afdeling Landinrichting en Grondenbank aan een betere aanpak van de WLS- en Blue Dealcoalities en de beheerovereenkomsten Landinrichting zodat instrumenten elkaar versterken en zodat een geïntegreerde samenwerking mogelijk wordt. Daarvoor maken we interne afspraken over het aansturen van de coalities, het uitwerken van nieuwe maatregelen, het sluiten van de overeenkomsten, de terrein- en administratieve controle, enzovoort.

In 2026 starten een aantal nieuwe projecten, waaronder een studieopdracht om het institutionele landschap rond agrarisch natuurbeheer in Vlaanderen in kaart te brengen, te evalueren en een aanzet te geven voor een toekomstvisie.

De uitbouw van een vernieuwde IT-applicatie BOA (BOA 2.0) wordt opgestart.

2.1.8 OD 01.08 - DE VLM INTEGREERT HET MESTBELEID IN HET BODEMPLAN, DE STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN EN HET GLB STRATEGISCH PLAN 2028-2033

Realisaties 2025

De VLM is samen met het Departement Omgeving en de OVAM, betrokken in het kernteam en in de schrijfgroep van het bodemplan.

We werden geconsulteerd over het lopende proces binnen de EU-raden over de verschillende verordeningen die de Europese Commissie in de zomer van 2025 heeft voorgesteld en die een belangrijke impact hebben op de werking.

Insteken werden gegeven voor het maatregelenprogramma voor de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen, en de Blue Deal-nota.

Accenten 2026

Voor de opmaak van een volgend Mestactieplan wordt maximaal ingezet op de integratie met andere plannen die binnen de Vlaamse overheid worden ontwikkeld.

We ondersteunen het lucht- en klimaatbeleid en dragen bij aan de Stroomgebiedbeheerplannen (CIW), het landbouwbeleid (GLB), de opmaak van het bodemplan en de uitvoering van de PAS. We zorgen ervoor dat in het nieuwe GLB (2028-2033) en in het bodemplan voldoende ingezet wordt op het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit. We nemen actief deel aan de governancestructuren die daarvoor opgezet worden om de doelstellingen op het vlak van water-, lucht-, bodem en biodiversiteit te halen.

Indicatoren SD 1	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Bijdrage VLM aan beperking administratieve lasten voor landbouwers via implementatie gewijzigd Mestdecreet.	De VLM doet voorstellen voor administratieve vereenvoudiging van de vervoersreglementering in het Mestdecreet en organiseert daarvoor workshops met interne experts en met externe stakeholders.	De administratieve lasten voor de landbouwers zijn verminderd ten opzichte van 2024.
De geboekte vooruitgang t.o.v. de planning van MAP 7	Alle bijkomende maatregelen zijn door de VLM voorbereid en besproken op het opvolgingsorgaan met het oog om in uitvoering te gaan in 2027.	Alle maatregelen zijn genomen om de waterkwaliteit in overeenstemming te brengen met de Vlaamse en Europese doelstellingen.
Onderbouwde beleidsvoorstellen op basis van het mestrapport, onderzoeken en Mestbankdata	Het mestrapport, inclusief een evaluatie van MAP 7-maatregelen, is tijdig klaar en bevat relevante beleidsinformatie. Beleidsvoorstellen uit onderzoeken zijn geformuleerd.	De verdere onderbouwing van het MAP is klaar.
Mate waarin rekening gehouden wordt met uitzonderlijke weersomstandigheden voor het uitrijden van mest, het planten, zaaien en oogsten van gewassen en de 2de nitraatresidudrempelwaarde	In 2026 is er, indien nodig, rekening gehouden met uitzonderlijke weersomstandigheden.	Er is, indien nodig, rekening gehouden met uitzonderlijke weersomstandigheden.
Datum waarop de eiwitconvenant wordt ondertekend door de sector	Het eiwitconvenant wordt opgemaakt en getekend.	Er is een eiwitconvenant vastgelegd.
Implementatie van RENURE	De bepalingen van RENURE zijn uitgewerkt, gecommuniceerd en kunnen opgevolgd worden voor rapportering.	RENURE wordt jaarlijks opgevolgd en gerapporteerd.
Mate waarop de aanvragen voor (vrijwillige) nulbemesting in SBZ-H en VEN behandeld zijn	De aanvragen voor vervroegde omschakeling naar nulbemesting in SBZ-H en vrijwillige omschakeling naar nulbemesting in VEN zijn binnen de wettelijke termijnen verwerkt en uitbetaald.	Alle aanvragen voor nulbemesting (met flankerend beleid) in SBZ-H en VEN zijn binnen de wettelijke termijn behandeld en uitbetaald.

Indicatoren SD 1	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Tijdstip waarop de nitraatresidumetingen volgens de SSRS-bemonsteringsmethode (Stratified Simple Random Sampling) verloopt en de bedrijven geselecteerd worden op basis van risicoanalyses	De ontwikkeling van de nieuwe SNapp en SMIL is m.b.t. nitraatresidustalen samen met erkende labo's afgerond en operationeel tegen 1 september 2026.	Vanaf 2028 zijn de nieuwe SNapp en SMIL operationeel.
De mate waarin de doelgerichte, duidelijke en toepasbare informatie van B3W, de begeleidingsdienst voor een betere bodem- en waterkwaliteit, de landbouwers en andere begeleiders bereikt	Het werkprogramma 2026 is voor 95% uitgevoerd. De gebiedsgerichte en sectorgerichte aanpak zijn volledig in uitvoering.	Derde-begeleiders gebruiken de informatie van B3W in hun begeleiding over bodem- en bemestingsmanagement.
Succesfactoren en hinderpalen bij landbouwbegeleiding WLS zijn in kaart gebracht door het Lerend Netwerk landbouwbegeleiding en gebruikt als insteek voor landbouwvisie.	In 28 WLS-coalities heeft een landbouwbegeleider een advies opgesteld over de afstemming tussen landbouwbedrijfsvoering en de WLS-gebiedsdoelstellingen.	Pilootprojecten over landbouwbegeleiding zijn opgeschaald in functie van het versterken van de landbouwtransitie.
Ondersteuning parkbureaus bij instandhouding en ontwikkeling van duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit versterkt	Centraal begeleidingsmoment over duurzame streekeigen landbouw, gevolgd door decentrale begeleidingsmomenten.	Parkbureaus Landschapsparken zijn geïnspireerd en ondersteund bij de instandhouding en ontwikkeling van een duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit in hun werkgebied versterkt.
De mate waarop de VLM heeft bijgedragen aan de geïntegreerde uitvoering van de gewestelijke handhavingsprioriteiten	De Mestbank voert samen met het Departement Omgeving gecoördineerde controles uit op het correct gebruik en de aangifte van luchtwassers. Daarbij wordt het gebruik van het internetloket voor de monitoring van luchtzuiveringsystemen actief gestimuleerd.	De Mestbank voert samen met het Departement Omgeving een gecoördineerde actie uit op luchtwassers en mestverwerking.

Indicatoren SD 1	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
De mate waarin de teeltvrije stroken en de beschermingsstroken zijn gecontroleerd	Langs 40 VHA-waterlopen is gecontroleerd op de teeltvrije stroken en de beschermingsstroken met aanmaningen voor de nieuwe beschermingsstroken en sanctioneringen bij overtredingen voor de teeltvrije zones en de 5m-beschermingsstroken in gebiedstype 2 en 3.	Het vastgestelde inbreukpercentage op de voorwaarden beschermstroken is lager dan 5 %.
Aantal gerichte sensibiliseringsacties en mate waarin de doelgroepen bereikt worden (compliance promotion).	Er zijn minstens 2 nieuwe sensibiliseringscampagnes uitgerold. Het bereik hiervan wordt gemeten. Het plan van aanpak voor sensibilisering wordt verfijnd op basis van ervaring uit de eerste sensibiliseringscampagnes.	Er wordt ingezet op compliance promotion om de doelgroepen te sensibiliseren naar een betere waterkwaliteit.
Evolutie van het areaal beheerovereenkomsten	Evaluatie areaal BO met startdatum 1/1/2027 - toetsen aan streefareaal uit GLB-SP	De beheerovereenkomsten tonen hun relevantie aan voor de biodiversiteit in het landbouwgebied door - naast effectiviteit van de maatregelen - op voldoende areaal beheerovereenkomsten te hebben lopen.
Maximale budgetbenutting voor BO	Toetsing benut budget aan beschikbaar budget voor lopende BO	De VLM benut het beschikbare budget voor beheerovereenkomsten maximaal.
Inhoudelijke en procesmatige uitwerking BO voor GLB 2028-2034	Tegen eind 2026 werken we een voorstel uit voor de beheerovereenkomsten na 2027.	De beheerovereenkomsten tonen hun relevantie voor de biodiversiteit in het landbouwgebied aan door - naast effectiviteit van de maatregelen - op voldoende areaal beheerovereenkomsten te hebben lopen.

2.2 SD 02 - WE ACTIVEREN PARTNERS OM SAMEN DE VERDERE TRANSITIE NAAR EEN MILIEU- EN NATUURVRIENDELIJKE LANDBOUW, EEN KLIMAATROBUUSTE OPEN RUIMTE EN EEN VITAAAL PLATTELAND MOGELIJK TE MAKEN

Een sectorale benadering van de ontwikkeling van de open ruimte volstaat in onze complexe samenleving niet (meer) om een veerkrachtige en duurzame toekomst te garanderen. De uitdagingen op het vlak van klimaat, milieu, voedselvoorziening en biodiversiteit zijn enorm. Om tot een versnelling van resultaten op het terrein te komen is een geïntegreerde en multidisciplinaire aanpak noodzakelijk, waarbij zowel de verschillende beleidsdomeinen, bestuursniveaus als onze gehele samenleving actief betrokken zijn. In een complexe samenleving zijn het verbinden van functies en plaatsen (multifunctionaliteit), samenwerken over de grenzen van organisaties heen (governance) en gezamenlijk uitvoeren en investeren de sleutels tot oplossingen. Het activeren van partners omvat ook samenwerking met lokale gemeenschappen op het platteland.

Door de komende jaren in te zetten op de volgende operationele doelstellingen activeert de VLM haar partners om samen de beoogde doelen te bereiken.

- SD 2 draagt bij aan de beleidsnota Omgeving
  - ISE's Ruimte en milieu (SD 3 OD 3.4, 3.5 - SD4 OD 4.1),
  - ISE Thema-overschrijdend instrumentarium (SD1 OD 1.1, 1.2 – SD2 OD 2.2 - SD 2 OD2.3),
  - ISE Bodem & ondergrond (SD 1 OD 1.2),
  - ISE Natuur & biodiversiteit (SD 1 OD 1.9) en
  - ISE Water (SD 3 OD 3.2),
- aan de beleidsnota Klimaat (SD2)
- en aan de beleidsnota Plattelandsbeleid
  - ISE Plattelandsbeleid, SD 2 (OD 2.1, 2.2, 2.3)

- Wijzigingen aan indicatoren ten opzichte van ondernemingsplan 2025:
  - Volgende indicator werd toegevoegd onder 02.07: Lerend netwerk publieke landbouwgronden: toegevoegd omdat een nieuw initiatief genomen is voor samenwerking tussen ILVO, VLM, LV en DOMG om de kennis en ervaringen m.b.t. publieke landbouwgronden te bundelen en breder ter beschikking te maken.
  - Volgende indicator werd geherformuleerd onder OD 02.09, omwille van overlap met een andere indicator: Aantal hectare houtkanten, geregistreerd in iBERT.

2.2.1 OD 02.01 - DE VLM WERKT ACTIEF MEE AAN DE ONTWIKKELING EN UITVOERING VAN EEN INVESTERINGSAGENDA OPEN RUIMTE EN ZET ACTIEF IN OP ENTITEITSOverschrijdende PROJECTTEAMS

Realisaties 2025

De VLM werkte actief mee aan een dynamische Vlaamse investeringsagenda open ruimte onder leiding van het Departement Omgeving, waarbij we de inzet van instrumenten, mensen en middelen binnen het beleidsdomein Omgeving maximaal bundelen.

Met die investeringsagenda open ruimte worden de verschillende opgaves vanuit het beslist beleid (zoals Natuurherstelverordening, Natura 2000, stikstof(sanering), afbakening VEN/IVON en de gebieden van de agrarische structuur, klimaatadaptatie, integraal waterbeleid, bosuitbreiding, ontsnippering, erosiebestrijding, ontharding) in onderlinge samenhang aangepakt, door projecten en acties af te stemmen op elkaar.

Prioritaire gebieden binnen de Vlaamse investeringsagenda open ruimte voor 2025-2029 zijn de Vlaamse kust en polders, de riviersystemen van IJzer en Handzame, Leie, Dender, Schelde-Durme, Moervaart-Zuidlede, Kleine Nete en Maas, de open ruimte in de rand rond Antwerpen en op de Linkerscheldeoever, de open ruimte in de rand rond Brussel en de Brabantse Wouden, de Vlaamse Ardennen, het Turnhouts Vennengebied, de open ruimte rond de Limburgse Noord-zuid in midden-Limburg en Voeren.

Binnen die prioritaire gebieden staan entiteitsoverschrijdend samenwerken en coproductie met de andere bestuursniveaus en maatschappelijke actoren centraal. Daarvoor wordt ingezet op entiteitsoverschrijdende projectteamwerking (EOP) binnen specifieke delen van de prioritaire openruimtegebieden, waarbij verschillende entiteiten van het beleidsdomein Omgeving in een gezamenlijk projectteam functioneren.

Via de Werkgroep 'Samenwerken aan gebiedsgerichte werking' is in 2025 de oprichting van 5 EOP's goedgekeurd. Vier daarvan zijn maatwerkgebieden die zijn afgebakend in het Stikstofdecreet. Voor het Turnhouts Vennengebied heeft het EOP een 'tussentijdse nota' in maart 2025 voorgelegd aan het kabinet, in afwachting van de aanduiding van een intendant. Op 18 juni 2025 organiseerde de VLM voor de overige EOP's een toelichting over de op te maken inrichtingsnota's. Tot slot rapporteerde de VLM een stand van zaken van de EOP's aan het Managementcomité Omgeving.

Binnen de prioritaire gebieden zijn er in 2025 2 inrichtingsvragen voor Landinrichting spoor 1 ingediend. Een eerste vraag gaat over Voeren. Een tweede vraag bundelt 2 prioritaire gebieden vanuit de Taskforce Weerbare Westhoek (IJzer en handzame/Vlaamse Kust en Polders). De VLM organiseerde de advisering door de Programmacommissie Landinrichting over die 2 inrichtingsvragen en bezorgde het advies aan de minister op 2 juli 2025. De minister gaf op 23 oktober 2025 de VLM de opdracht de twee onderzoeken naar opportuniteit en haalbaarheid van landinrichting op te starten.

Accenten 2026

De VLM zet verder in op de prioritaire gebieden van de Vlaamse investeringsagenda. Binnen die prioritaire gebieden staan entiteitsoverschrijdend samenwerken en coproductie met de andere bestuursniveaus en maatschappelijke actoren centraal. Daarvoor wordt ingezet op entiteitsoverschrijdende projectteamwerking (EOP) binnen specifieke delen van de prioritaire openruimtegebieden, waarbij verschillende entiteiten van het beleidsdomein Omgeving in een gezamenlijk projectteam functioneren.

De VLM zet de methodologische begeleiding verder van de EOP's en maakt er soms ook actief deel van uit. Volgens het Stikstofdecreet moeten tegen februari 2026 ontwerp-inrichtingsnota's opgemaakt worden voor de 4 andere maatwerkgebieden, waarvan er 3 met een EOP werken. In het gebied van de Kleine Nete wordt voor De Zegge een ontwerp-inrichtingsnota opgemaakt tegen medio 2026.

De VLM zorgt er, samen met het Departement Omgeving, mee voor dat de oprichting van nieuwe EOP's via de werkgroep 'Samenwerken aan gebiedswerking' georganiseerd wordt. Daarvoor wordt in eerste instantie gekeken naar de EOP's gekoppeld aan de mature lokale gebiedscoalities in het kader van de Blue Deal-oproep en naar een EOP ter ondersteuning van de uitvoering van het meerjarenplan Weerbare Westhoek.

2.2.2 OD 02.02 - DE VLM BOUWT HET OPEN RUIMTE PLATFORM VERDER UIT ALS MOTOR VOOR OPSCHALING VAN OPENRUIMTEREALISATIES

Realisaties 2025

Het Open Ruimte Platform wordt gedragen door een partnerschap van de VLM, het Departement Omgeving en de VMM.

Onder de koepel van het Open Ruimte Platform (ORP) zetten in 2025 zes programma's volop in op uitvoering: Water+Land+Schap, proeftuinen droogte, Landschapsparken, Vlaanderen breekt uit!, Grondzaken en Luwteoases. Een zevende programma als een lerend netwerk Publieke Landbouwgronden sloot zich aan bij het platform.

Het platform fungeerde als samenwerkingsplatform tussen entiteiten, beleidsniveaus, sectoren, wetenschappelijke instellingen en maatschappelijke organisaties en focust op innovatie. De VLM coördineerde in 2025 de platformwerking, naast een actieve participatie in de programma's Water+Land+Schap, Landschapsparken, Grond+Zaken, Luwteoases en Publieke Landbouwgronden.

Accenten 2026

Om te komen tot een noodzakelijke opschaling en versnelling van realisaties op het terrein, zal het Open Ruimte Platform ook in 2026 lokale coalities ondersteunen om de uitvoering van omgevingsdoelen zelf in handen te nemen. Daarnaast zal het ORP ook in 2026 inzetten op het delen van inzichten over coalities heen.

Het partnerschap van de VLM, het Departement Omgeving en de VMM wordt in 2026 bij voorkeur uitgebreid door een evenwaardige deelname van het Agentschap voor Natuur en Bos en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (LV).

Onder de koepel van het Open Ruimte Platform (ORP) zullen in 2026 zeven programma's volop in uitvoering zijn: Water+Land+Schap, proeftuinen droogte, Landschapsparken, Vlaanderen breekt uit!, Grondzaken, Luwteoases en Publieke Landbouwgronden.

De VLM coördineert de platformwerking, naast een actieve participatie in 5 programma's: Water+Land+Schap, Landschapsparken, Grond+Zaken, Luwteoases en Publieke Landbouwgronden.

Voor het programma Water+Land+Schap gaan we na hoe we bij de uitrol van de oproep naar Blue Deal-coalities de sterkten van de CIW-werking (geformaliseerde samenwerking tussen actoren betrokken bij water) kunnen verbinden met de sterkten van het lerend netwerk van het ORP (kennisopbouw en uitwisseling rond werken met lokale gebiedscoalities).

2.2.3 OD 02.03 – DE VLM COÖRDINEERT DE ORP-PROGRAMMA’S WATER+LAND+SCHAP EN LANDSCHAPSPARKEN EN NEEMT EEN ACTIEVE ROL OP IN GROND+ZAKEN EN LUWTE-OASES

Realisaties 2025

De VLM werkte actief mee aan de uitvoering van 5 ORP-programma’s.

Voor het programma Water+Land+Schap werden 29 lokale gebiedscoalities verder begeleid en ondersteund naar terreinresultaten in Vlaanderen. De VLM heeft de landinrichtingsplannen van WLS 1.0 in de Zennebeemden en in Beek.Boer.Bodem begeleid. Vanuit de ervaringen van het programma Water+Land+Schap gaven we een structurele aanpak van de Lokale Blue Deals in uitvoering van het Blue Deal plan mee vorm.

In het programma Landschapsparken werden de 5 erkende Landschapsparken begeleid en ondersteund voor de uitvoering van hun masterplannen en operationele plannen. Dat gebeurde vanuit een samenwerking op het Vlaamse niveau en met de parkbureaus. In 2025 werd een planning voor diverse begeleidingssessies bepaald en vonden 4 intensieve begeleidingsdagen plaats, gericht op de governance, de grensoverschrijdende samenwerking, het toeristische onthaal en de gastvrijheid. Met een gezamenlijke toelichtende nota over het gebruik van de subsidies voor de parkbureaus, is het subsidiekader voor de parkbureaus sterk verhelderd en is de administratieve opvolging van de Landschapsparken optimaal afgestemd met die van de Nationale Parken.

Met het programma Grond+Zaken vestigde de VLM samen met het Departement Omgeving, het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de OVAM de aandacht op een duurzaam en regeneratief beheer van bodems door mee te werken aan de ontwikkeling van een integraal en transversaal Bodemzorgplan, door een netwerk van bodempioniers op te richten en te begeleiden, door goede bodempraktijken een podium te bieden door uitreiking van de bodemschap en door de organisatie van het tweede Bodemforum.

Met het programma Luwte-oases kwamen we tegemoet aan de toenemende vraag naar rustige, prikkelarme plekken in de onmiddellijke woon- en werkomgeving. In het kader van het programma Luwte-oases werd een masterclass georganiseerd samen met de Vlaamse Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG), gericht op lokale besturen om aan de slag te gaan met het concept aan de hand van goede voorbeelden en tools. Een gelijkaardige workshop werd intern georganiseerd om projectmedewerkers te inspireren.

Vanuit de urgente problematiek van publieke landbouwgronden werd de organisatie van een lerend netwerk opgestart. De VLM werkt daarvoor samen met Departement Omgeving, het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en het ILVO. Het lerend netwerk focust zich op vier concrete acties, namelijk de organisatie van een jaarlijks vormings- en netwerkmoment rond publieke landbouwgrond, het uitwerken en onderhouden van een online kennisplatform, het monitoren van praktijkvragen via een centraal luisterpunt en ten slotte de organisatie van werktafels over prioritaire vraagstukken die leven rond publieke landbouwgrond. Op 7 november 2025 ging een eerste vormings- en netwerkmoment door in Brussel.

Accenten 2026

In het programma Water+Land+Schap worden de 29 lokale gebiedscoalities verder begeleid en ondersteund om terreinresultaten te behalen, in het bijzonder voor de coalities waarvan 2026 het laatste jaar van uitvoering is. De landinrichtingsplannen WLS 1.0 Zennebeemden en Beek.Boer.Bodem gaan in openbaar onderzoek.

Het programma Water+Land+Schap wordt vanaf 2026 structureel verdergezet via Blue Deal-oproepen naar lokale gebiedscoalities. Daarbij zorgen we enerzijds dat nieuwe coalities kunnen ontstaan en worden voorbereid, dat bestaande samenwerkingsverbanden kunnen aansluiten en zich kunnen richten op de inrichting van sponslandschappen en dat anderzijds al ervaren gebiedscoalities op korte termijn komen tot een goed voorbereid contract met de Vlaamse overheid om de geïntegreerde doelstelling, zoals beschreven in de Blue Deal-nota uit te kunnen voeren. Het VLM-programmateam Water+Land+Schap werkt daarvoor nauw samen met de VMM. We bouwen met de VMM stapsgewijs aan een entiteitsoverschrijdende performante ondersteuning voor de Lokale Blue Deals. Dat doen we vanuit de diverse betrokken diensten van de VLM, zodat we in de breedte van onze opdrachten kunnen bijdragen aan een systemische aanpak en geschikte ondersteuning van de lokale gebiedscoalities die zich engageren om een uitvoeringsprogramma op te stellen en uit te voeren.

In het programma Landschapsparken worden de 5 erkende Landschapsparken verder begeleid en ondersteund voor de uitvoering van hun masterplannen en operationele plannen. Dat gebeurt vanuit een samenwerking op het Vlaamse niveau met de diverse betrokken entiteiten en een geïntegreerde aanpak met het oog op een maximale doorwerking en realisatie van de verschillende Vlaamse beleidsdoelen. De begeleidings sessies zullen focussen op klimaatadaptatie en sponslandschap, streekeigen landbouw, financiering en monitoring. Om die begeleiding te versterken wordt contact gelegd met gebieden met vergelijkbare doelen en werking.

Het programma Grond+Zaken werkt in 2026 het Bodemzorgplan verder uit in de vorm van een actieplan waarbij de link met de Europese *Soil Monitoring Law* gelegd wordt. Grond+Zaken zal de praktijkkennis van de Bodempioniers verspreiden via diverse communicatiekanalen en organiseert in het voorjaar het derde Bodemforum.

Het lerend netwerk publieke landbouwgrond zal de geplande acties concreet uitwerken. Het online kennisplatform wordt samen met de partners gerealiseerd en bekend gemaakt bij de doelgroep. Tegelijk wordt ook het mailadres voor praktijkvragen bekendgemaakt en geoperationaliseerd. Er worden een of meer werktafels georganiseerd rond thema's die leven en waar nog kennis ontbreekt. Eind 2026 wordt een tweede studiedag georganiseerd die stakeholders samenbrengt. Met die activiteiten dragen we bij aan de doelstelling om lokale besturen bewust te maken van de mogelijkheden van land- en tuinbouwgronden in publieke handen om jonge landbouwers te ondersteunen, onder meer voor agro-ecologische of duurzame teeltpraktijken. Tegelijk test of onderzoekt de VLM in verschillende cases hoe publieke gronden meer ingezet kunnen worden ter uitvoering van Vlaamse en lokale voedsel-, agrarische en omgevingsdoelen (voorbeelden zie OD 2.7).

Het programma Luwteoases zet in 2026 verder in op verspreiding van goede praktijken en intervisie door en voor plattelandsgemeenten.

2.2.4 OD 02.04 - DE VLM STIMULEERT DE UITBOUW VAN EEN LOKAAL VOEDSELBELEID WAARBIJ VOEDSEL EEN HEFBOOM IS VOOR DE TRANSITIE NAAR EEN VITAAL PLATTELAND IN RELATIE MET DE STEDELIJKE OMGEVING

Voedsel heeft een wervend maatschappelijk karakter waarvan we gebruikmaken om een transitie naar een duurzaam voedselsysteem te realiseren. Dat doen we samen met ondernemende landbouwers, initiatiefnemende burgers en lokale besturen.

Realisaties 2025

Om lokale besturen te ondersteunen om een duurzaam (boven)lokaal voedselbeleid te realiseren, hebben we in 2025 de werking Local4Food opgestart in samenwerking met het Departement Omgeving en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Via een overheidsopdracht is een consortium aangesteld om die werking vorm te geven.

Van de start in september '25 tot het einde van het jaar:

- werden een website en LinkedIn-pagina gelanceerd;
- werden 3 nieuwsbrieven verstuurd naar 1100 abonnees;
- werden 5 online labs georganiseerd rond diverse thema's (schoolmaaltijden, voedselverlies, voedselomgeving, eiwitshift en voedselongelijkheid). Elk lab kon rekenen op de interesse van een 100-tal deelnemers zowel van de diverse bestuursniveaus als het middenveld;
- werd een pionierstraject opgestart (looptijd 1 jaar) met deelnemers uit de Vlaamse overheid (VLM, Departement Omgeving), de provincies (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Oost-Vlaanderen), het Pajottenland en diverse lokale besturen uit zowel plattelandsgemeenten, verstedelijkte gemeenten en centrumsteden (Turnhout, Sint-Truiden, Knokke-Heist, Merelbeke-Melle, Laarne, Geraardsbergen, Hasselt, Sint-Niklaas).

Om een (boven)lokaal voedselbeleid uit te bouwen is een verbindingsfiguur die de juiste mensen samenbrengt, netwerken opzet, ondersteunt bij het uittekenen van een visie, doelstellingen en acties al een meerwaarde gebleken. Via de pilootprojecten voedselregisseurs hebben we in 2025 verder geëxperimenteerd met die regisseursrol. We brachten de projecten ook tweemaal samen in 2025, waarvan 1 keer in de vorm van een lerend netwerk.

We stimuleren de realisatie van volkstuinen omdat het hefboomplaatsen zijn waar kennis over bodem, watergebruik en duurzame teeltwijzen in de praktijk worden gebracht. Volkstuinen bevorderen daarnaast sociale cohesie en gemeenschapsvorming. In 2025 lanceerden we opnieuw een oproep voor volkstuinprojecten: 29 projecten werden goedgekeurd en ontvangen samen een totale subsidie van ongeveer 500.000 euro.

De resultaten van de evaluatiestudie voedselinitiatieven, waarin verschillende aanbevelingen voor beleid en projectpromotoren geformuleerd werden, vormden de basis voor een workshop tijdens de LEADER-dagen.

Accenten 2026

In 2026 werken we verder aan het stimuleren van lokale besturen bij de uitbouw van een duurzaam lokaal voedselbeleid door het aansturen van Local4Food. Het werkprogramma voor 2026 bestaat onder andere uit de organisatie van verschillende online labs, het verderzetten van het pionierstraject en de organisatie van twee regionale voedseldagen (Antwerpen en Hasselt). Daarmee geven we ook invulling aan onze rol als coördinator van de voedseldeal 'provinciale, regionale en lokale voedselstrategieën' in de Vlaamse voedselstrategie Go4Food.

De 4 pilootprojecten voedselregisseurs lopen af in 2026. We maken een evaluatie op van die werking en bekijken hoe de rol van een voedselregisseur kan geïntegreerd worden in de werking rond (boven)lokale voedselstrategieën. Op basis van de evaluatie zal gekeken worden of een nieuwe oproep wordt gelanceerd.

Voedsel verbindt stad en platteland. Ook via het plattelandspact zullen we samen met de provincies, besturen en actoren ondersteunen om werk te maken van een duurzaam (boven)lokaal voedselbeleid. We werken in dat kader de doorbraak voedselstrategieën verder uit en onderzoeken de mogelijkheid om aan de slag te gaan met een of meerdere pilots.

2.2.5 OD 02.05 - DE VLM WERKT STRUCTUREEL SAMEN MET DE REGIONALE LANDSCHAPPEN

Realisaties 2025

In overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) volgde de VLM de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst met de regionale landschappen op. Daarnaast werd met de betrokken regionale landschappen nauw samengewerkt in VLM-inrichtingsprojecten, en overlegd over de afstemming tussen de lopende projecten van de VLM en hun werking. Voor de verlenging van de lopende samenwerkingsovereenkomsten als overgang naar een meer structurele verankering werd input geleverd.

De VLM hervatte de werkzaamheden van de administratie-overschrijdende projectgroep voor de opmaak van een uitvoeringsbesluit over de erkenning en subsidiëring van regionale landschappen. In overleg met de Vlaamse partners en met input van de VVP, de provincies en de regionale landschappen, werd een voorstel aan het kabinet bezorgd. Na een politiek principieel akkoord kan een ontwerp tekst opgesteld worden.

In de landinrichtingsprojecten werd samengewerkt met regionale landschappen.

Accenten 2026

In overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos staat de VLM in voor de opvolging van de uitvoering van de verlengde samenwerkingsovereenkomst(en). Daarnaast wordt met de betrokken regionale landschappen regelmatig samengewerkt en overlegd over de afstemming tussen de lopende projecten van de VLM en hun werking.

Daarnaast werkt de VLM, samen met de administratie-overschrijdende projectgroep en in overleg met de VVP, de provincies en de regionale landschappen, een ontwerp van uitvoeringsbesluit uit over de erkenning en subsidiëring van de regionale landschappen. De VLM ondersteunt de politieke besluitvorming en bereidt de implementatie van de goedgekeurde regelgeving voor zodat die nieuwe aanpak van start kan gaan vanaf 2027.

2.2.6 OD 02.06 - DE VLM ZET HAAR INSTRUMENTEN IN OM BODEMREGENERATIE EN KOOLSTOFANDBOUW TE BEVORDEREN VOOR DE REALISATIE VAN SPONSLANDSCHAPPEN

De beleidsnota's Omgeving en Plattelandsbeleid stellen dat we bijzondere aandacht hebben voor het zorgzaam omgaan met de bodem. We maken samen met de betrokken entiteiten werk van een Bodemplan waarin onder andere de maatregelen inzake erosie worden opgenomen. Zo zorgen we ervoor dat de bodemzorg in Vlaanderen toekomstbestendig en gedragen is door alle betrokkenen en dat het bodembewustzijn vergroot.

Realisaties 2025

In 2025 is een eerste visienota opgemaakt die de basis legt voor het Bodemplan.

Via het Vlaams Actieplatform Carbon Removal en Carbon Farming (VACRCF) dragen we bij aan de ontwikkeling van een Vlaams beleidskader voor carbon farming. Het VACRCF is in juni 2025 opgestart met de werving van twee coördinatoren die de dagelijkse werking voor hun rekening zullen nemen.

We bevorderen innovatieve praktijken en onderzoeken hoe we regeneratieve bodempraktijken kunnen opschalen. Die praktijken richten zich op het herstel en de versterking van bodems, met bijzondere aandacht voor het bodemleven. In 2025 kwam het lerend netwerk van de bodempioniers samen tot gedeelde inzichten rond regeneratieve bodempraktijken en beleidsaanbevelingen.

In het Interreg-project ADMIRE werkte de VLM in 2025 samen met tal van lokale actoren rond veenherstel in het Kleine Netegebied.

Accenten 2026

De uitwerking van het Bodemplan en het verspreiden van de praktijkkennis van de Bodempioniers, onder andere op het derde Bodemforum, dragen bij aan het bewustzijn rond het belang van bodemregeneratie en de realisatie van sponslandschappen.

We leggen een link met het Horizon project Spongeworks en bedden bodemzorg in onze sponsstrategie in, die we uittesten in een van onze Water+Land+Schap-projecten, en o.a. via het Horizon project NBRACER in ons landinrichtingsproject in de Vlaamse Ardennen en in ons project Sponslandschap Valleiflanken IJzer.

Het Interreg-project ADMIRE wordt verdergezet: we herstellen veen in het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer.

We volgen de uitvoering van het werkprogramma van het VACRCF (Vlaams actieplatform Carbon Removals en Carbon Farming) op via de stuurgroep in 2026 en onderzoeken hoe we de principes van carbon removals en carbon farming kunnen toepassen binnen de instrumenten van de VLM.

2.2.7 OD 02.07 – DE VLM WERKT AAN EEN ACTIEF GRONDBELEID VOOR LANDBOUW

Realisaties 2025

De VLM werkt aan een grondbeleid voor landbouw. Daarvoor onderzochten we in 2025 verschillende mogelijkheden.

Binnen een aantal pilootgebieden (zoals op het Plateau van Izenberge en in de Antwerpse Zuidrand) werd de mogelijkheid verkend om de opgebouwde grondreserve als hefboom in te zetten voor een transitie naar een meer duurzaam landbouwsysteem.

De VLM onderzocht in die pilootgebieden samen met de betrokken Vlaamse en lokale overheden, de mogelijkheden en meerwaarden van een oproep om landbouwbedrijven te ondersteunen in een toekomstbestendige bedrijfsvoering op publieke landbouwgrond, ook ter herstel van de bodemkwaliteit en van het behalen van een goede waterkwaliteit (Europese Kaderrichtlijn Water).

Accenten 2026

Het pilootproject Tanghof loopt verder. Het pilootproject Izenberge (IJzerflanken) gaat na de oproep in 2025, effectief op het terrein van start. De bedrijven worden gemonitord en genieten minstens 5 jaar van een landbouwbegeleiding waarvoor wordt samengewerkt met B3W. Beide pilootprojecten zullen bovendien ook expertise genereren die gedeeld kan worden in het lerend netwerk publieke landbouwgrond. Zo werd voor het pilootproject Izenberge door de dienst Juridische zaken onder andere een oproepreglement juridisch op punt gezet, samen met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Dat zal in 2026 beschikbaar gesteld worden via het online kennisplatform publieke landbouwgrond. In samenwerking met ILVO onderzoekt de VLM de mogelijkheden om publieke gronden in te zetten, om in het IJzerbekken tot een klimaatrobuuster landbouwlandschap te komen, onder andere via geelblauwe diensten. Op basis van die inzichten onderzoeken we de opportuniteit en haalbaarheid van landinrichting in het IJzerbekken en ondersteunen we het meerjarenplan Weerbare Westhoek.

De VLM onderzoekt in 2026 de mogelijkheden voor de opstart van nieuwe pilootprojecten, zowel op eigen gronden als via samenwerking met andere publieke grondeigenaars. Bijvoorbeeld in de streek IJzerflanken probeert de VLM met minstens één gemeente tot een principsovereenkomst te komen, ter opstart van een gemeentelijk beleid publieke landbouwgronden. Zo ontstaat ook stapsgewijs duidelijkheid wanneer en hoe de VLM een regierol kan opnemen in dit verhaal. Ook Meise-Westrode dient zich aan als een mogelijke case om de gronden die via het masterplan als landbouwgebied zijn aangeduid in te zetten via een projectoproep rond bodemregeneratie.

2.2.9 OD 02.09 - DE VLM VERSTERKT EN WAARDEERT KLIMAATBESTENDIGE LANDSCHAPPEN

In uitvoering van de beleidsnota Plattelandsbeleid zetten we ook vanuit het plattelandsbeleid in op de groenblauwe dooradering van het landschap en op landschapsecologische versterking, om het landschap en onze dorpen klimaatrobuuster te maken en dus beter bestand tegen de gevolgen van droogte en wateroverlast.

Realisaties 2025

We gebruiken het Houtkantenplan als kader om kleine landschapselementen aan te planten, te beheren, te valoriseren en te monitoren en te bouwen aan een brede coalitie. In 2025 werden 12 projecten voor de aanleg van houtkanten goedgekeurd. In totaal werd op die manier 23 kilometer bijkomende houtkant gerealiseerd. Het totaal van de drie houtkantenoproepen bedraagt nu meer dan 90 kilometer. In het najaar werd de vierde oproep gelanceerd. Het pilootproject regionale houtkantencoördinator is afgerond, de beleidsaanbevelingen zijn besproken binnen de klankbord- en stuurgroep. Wat betreft de evaluatiestudie rond het wetgevend kader voor houtkanten is het tweede deel afgerond met als voornaamste output een richtlijn om omgevingsambtenaren te ondersteunen bij de vergunningsverlening.

We zorgen voor capaciteitsopbouw van lokale actoren binnen LEADER en verspreiden de resultaten. LEADER en de Lokale Actiegroepen beschouwen landschapsbeheer en -onderhoud als een prioritair thema om goedkeuring te geven aan de realisatie van groene ruimten in de dorpsomgeving of de dorpsruimte. In 2025 hebben we de aanbevelingen uit de evaluatiestudie van plattelandsprojecten over het thema landschap en biodiversiteit gebruikt als basis voor een workshop tijdens de LEADER-dagen met als centrale vraag hoe toekomstige projecten daarmee aan de slag kunnen gaan.

Accenten 2026

In 2026 zetten we in op de aanleg van houtkanten door lokale besturen via de vierde oproep houtkanten. We maken werk van een evaluatie van het houtkantenplan. We gaan in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos om de beleidsaanbevelingen uit de studie wetgevend kader om te zetten.

Indicatoren SD2	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Begeleiding parkbureaus Landschapsparken voor thema's aansluitend bij hun operationele plannen	Minimaal 2 centrale begeleidingsmomenten zijn georganiseerd.	De parkbureaus van de Landschapsparken zijn begeleid bij de uitvoering van hun operationele plannen.
Aantal uitgevoerde maatregelen door de 29 Water+Land+Schapscoalities	<ul style="list-style-type: none"> • Blue Deal-maatregelen in WLS 1 zijn voor 50% afgewerkt en uitbetaald; • 100% van de maatregelen in WLS 2.0 zijn gedeclareerd; • 20% van de WWLS-actieplannen zijn in uitvoering. 	De gebiedscoalities Water+Land+Schap zijn ondersteund voor het behalen van resultaten inzake sponslandschappen en de WLS 3.0 oproep wordt voorbereid.
Aantal nieuwe volkstuinen	In 2026 worden 10 nieuwe volkstuinen gerealiseerd door een nieuwe oproep volkstuinen.	In 2029 werden in totaal 50 bijkomende volkstuinen gerealiseerd.
Aandeel lokale besturen betrokken in (boven)lokale voedselstrategieën	Het werkprogramma van de ondersteuningsopdracht Local4Food is uitgevoerd.	25 % van de lokale besturen voeren een (boven) lokale voedselstrategie uit.
Beschikbare instrumenten en financieringsmechanismen voor de ondersteuning van landbouwers en beheerders voor koolstoflandbouw.	Uitgewerkt voorstel over instrumentarium en financiering voor koolstoflandbouw	Er zijn instrumenten en financieringsmechanismen beschikbaar om landbouwers en beheerders te ondersteunen bij het verhogen van het koolstofgehalte van de bodem.
Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF)	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF) = 40 ha	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met koolstofopslag in de bodem en biomassa (LULUCF) bedraagt in totaal 200 ha.
Lerend netwerk publieke landbouwgronden	Ruimer netwerkmoment voor publieke landbouwgronden is georganiseerd	De lokale besturen zijn bewust gemaakt van het belang en de mogelijkheden om hun gronden in gebruik te geven van lokale jonge land- en tuinbouwers en van landbouwers die agro-ecologische landbouwtechnieken toepassen, waaronder duurzame teeltpraktijken.
Opmaak beleidsvoorstel actief grondbeleid voor landbouw	Uittesten grondbeleid in 2 pilootprojecten	Actief grondbeleid voor landbouw is uitgewerkt

Indicatoren SD2	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Er bestaan lokale gebiedscoalities met waterkwaliteitsdoelstellingen.	Er wordt een oproep gelanceerd bij bestaande en nieuwe coalities om projecten in te dienen om de waterkwaliteit lokaal te verbeteren.	De opgerichte gebiedscoalities bestaan en functioneren.
Aantal km houtkanten	Tussentijdse evaluatie van het houtkantenplan in functie van nieuwe beleidsinitiatieven (koolstoflandbouw, natuurherstelwet,...) / 35 km aanplant.	De acties uit het houtkantenplan zijn gerealiseerd of in realisatie (tot 2030).
Aantal km houtkanten, geregistreerd in IBert	4 km houtkanten wordt gerealiseerd.	Het totaal aantal kilometer houtkanten, gerealiseerd in de periode 2025-2029, bedraagt 36 km.
Aantal verbonden dorpen	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Dorpsbelangen • Oproep Buurten Op den Buiten 	30 verbonden dorpen

2.3 SD 03 - WE VERMINDEREN DE LUCHTEMISSIES UIT LANDBOUW DOOR TE STUREN OP EEN AANGEPAST BEHEER VAN MEST, BODEM EN DIERLIJKE PRODUCTIE

In overeenstemming met de doelstellingen van het Vlaams Energie- en Klimaatplan en het stikstofakkoord verminderen we de luchtemissies uit de landbouw. Dat is nodig om ook in Vlaanderen de klimaatverandering af te remmen en de negatieve impact van stikstof op de biodiversiteit te verminderen.

Door de grote hoeveelheid ammoniak en stikstofdioxide in de lucht komt er te veel stikstof in onze natuur terecht. Met het Stikstofdecreet van 24 januari 2024 neemt de Vlaamse overheid maatregelen om de uitstoot van stikstof tegen 2030 sterk te verminderen en de natuur te herstellen.

Het doel van de VLM is om tegen 2030 de stikstofuitstoot vanuit de landbouw te verminderen door te sturen op een aangepast beheer van mest, bodem en dierlijke productie, met het oog op de vermindering van enterische emissies en emissies in mestbeheer en bodemgebruik. Dat doel ligt in lijn met de doelstellingen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan voor broeikasgasreductie.

- SD 3 draagt bij aan de beleidsnota Omgeving
  - ISE Ruimte en milieu (SD3 OD 3.2 - SD 4 OD 4.1),
  - Thema-overschrijdend instrumentarium (SD1, OD 1.3 - SD4, OD 4.1),
  - ISE Natuur en biodiversiteit (SD3, OD 3.3) en
  - ISE Lucht (SD2 OD 2.4),
- de beleidsnota Land- en tuinbouw (OD 2.1)
- en de beleidsnota Energie & Klimaat (SD2 OD 2.4)

- Wijzigingen ten opzichte van ondernemingsplan 2025:
Volgende indicatoren werden geschrapt onder OD 03.01:
  - Percentage binnen wettelijke termijn behandelde bezwaren op de annulering van de niet-ingevulde NER: dit was een eenmalige belangrijke taak in kader van de PAS in de periode september 2024 tot en met februari 2025.
  - Aantal stopgezette veeteeltexploitaties (over alle regelingen heen, exclusief de varkenscall) - deze indicator was 2 keer opgenomen, blijft behouden onder OD 04.03.

2.3.1 OD 03.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT HET FLANKEREND BELEIDSPROGRAMMA VOOR DE PROGRAMMATORISCHE AANPAK STIKSTOF (PAS) DAT LANDBOUWERS ONDERSTEUNT BIJ HET VERMINDEREN VAN STIKSTOFEMISSIONS EN BEDRIJFSRECONVERSIES VOOR SPECIFIEKE MILIEUDOELLEN

Het flankerend beleid van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) bestaat uit een pakket van stimulerende en compenserende maatregelen voor landbouwers die emissiereductiemaatregelen (of bronmaatregelen) toepassen en ook de transitie faciliteren naar landbouwactiviteiten met een verminderde stikstofimpact. Daarbij wordt maximaal gezocht naar het koppelen van andere omgevingsdoelstellingen (klimaat, water, bodem, landschap, biodiversiteit,...).

De emissiereductiemaatregelen zelf bestaan uit technologische en managementgerichte oplossingen (werkzaamheden van AT/WeComV) of de stopzetting van de emitterende activiteit (stopzetting veeteeltactiviteit, nulbemesting).

Sinds 2015 voeren we het flankerend beleid uit voor piekbelasters (veehouderij-exploitaties met een impactscore van meer dan 50%). Dat deden we op basis van een inrichtingsnota 'rode' bedrijven in uitvoering van de voorlopige PAS. Sinds 1 november 2024 kunnen geen nieuwe aanvragen volgens de inrichtingsnota meer worden ingediend. Alle ingediende dossiers volgens de inrichtingsnota worden door de landcommissies de komende jaren afgehandeld.

Realisaties 2025

In augustus 2025 hebben we, conform het Stikstofdecreet, de piekbelasters aangeduid. We ontwikkelden vervolgens een specifieke stopzettings- en reconversieregeling voor piekbelasters als uitbreiding op het flankerend beleid dat is uitgewerkt voor oranje bedrijven en bedrijven uit de maatwerkgebieden.

Veehouderij-exploitaties met een impactscore tussen 5 en 50% werden in de voorlopige PAS aangeduid als zogenaamde 'oranje' bedrijven. Voor die bedrijven voerden we sinds 2017 het flankerend beleid uit op basis van de inrichtingsnota 'oranje' bedrijven in uitvoering van de voorlopige PAS. Sinds 1 november 2024 kunnen geen nieuwe aanvragen volgens de inrichtingsnota meer worden ingediend. Vanaf dat moment (tot en met 1 september 2025) konden oranje bedrijven instappen in een nieuwe stopzettings- en reconversieregeling. De procedure verliep via de landcommissies. Aanvragen moesten worden ingediend via het Loket Landinrichting. Bedrijven hebben drie jaar de tijd, na hun aanvraag, om hun veeteeltactiviteit stop te zetten. Tijdens de oproepperiode (liep van 1 november 2024 tot en met 1 september 2025) dienden 36 oranje bedrijven een aanvraag voor een vergoeding voor een stopzetting van de veehouderij of een vergoeding in het kader van een reconversie naar akkerbouw in (33 aanvragen voor een vergoeding voor een stopzetting en 3 aanvragen voor een vergoeding in het kader van een reconversie naar akkerbouw). Ook bij een aanvraag voor een vergoeding in het kader van een reconversie naar akkerbouw moet de veehouderij volledig en vrijwillig worden stopgezet. In 2025 (en begin 2026) behandelden de landcommissies alle aanvragen en namen ze de beslissingen over de verschillende ingediende dossiers. Vanaf eind 2025 startten we met de uitbetalingen van de vergoedingen.

Ook veehouders gelegen in de maatwerkgebieden kunnen sinds 1 november 2024 gebruikmaken van een stopzettings- en reconversieregeling. De procedure verloopt via de landcommissies. Aanvragen moeten worden ingediend via het Loket Landinrichting. Er is geen einde van de oproepperiode voorzien. Bedrijven hebben drie jaar de tijd, na hun aanvraag, om hun veeteeltactiviteit stop te zetten. In 2025 dienden 25 bedrijven gelegen in de maatwerkgebieden of in een bufferzone rond die gebieden, een aanvraag voor een vergoeding voor een vrijwillige stopzetting van de veehouderij of een vergoeding in het kader van een

Accenten 2026

In 2026 leggen we de wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het flankerend beleid in het kader van de PAS ter goedkeuring voor aan de Europese Commissie. De wijzigingen hebben betrekking op het toevoegen van een specifieke regeling voor piekbelasters en een uitbreiding van de stopzettings- en reconversieregeling voor bedrijven gelegen in het gebied van de kleine Nete en voor bedrijven waarvan meer dan 20% van het gebruiksareaal onder nulbemesting gaat en waar de leefbaarheid van het bedrijf in het gedrang komt. Na goedkeuring door de Europese Commissie kan dit wijzigingsbesluit definitief worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In 2026 komt er een nieuwe oproep voor oranje bedrijven op basis van het gewijzigde besluit.

In het kader van de globale afbouw van de varkensstapel werd een afzonderlijke vrijwillige stopzettingsregeling uitgewerkt. De aanvragen voor de uitbetaling van de stopzettingsvergoeding zijn inmiddels afgehandeld. In 2026 worden de aanvragen voor de uitbetaling van de sloopvergoeding behandeld: tegen eind 2026 voor de sloopvergoedingen uit de eerste oproep en tegen juli 2027 voor die uit de tweede oproep.

De VLM verwerkt aanvragen nulbemesting met flankerend beleid in de groene bestemmingen in SBZ-H. Aanvragen voor de instapjaren 2025 en 2026 worden tijdig vergoed. Eventuele bezwaren zijn binnen termijn behandeld. In het voorjaar wordt een nieuw aanvraagformulier voor de instapjaren 2027 en 2028 uitgestuurd naar de landbouwers die daarvoor nog in aanmerking komen. De ingediende aanvragen voor instapjaar 2027 worden tegen eind 2026 behandeld.

2.3.2 OD 03.02 - DE VLM VOERT HAAR OPDRACHTEN UIT HET STIKSTOFDECREET VOOR DE MAATWERKGEBIEDEN UIT

Via de goedgekeurde Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) dragen we bij tot het herstel van de schade aan natuur door vermessing, verdroging en verzuring. We zetten in het kader van de PAS onder andere in op de aanpak in de maatwerkgebieden.

Sinds 23 februari 2024 is het Stikstofdecreet (Programmatische Aanpak Stikstof – PAS) van kracht. De PAS duidt 5 maatwerkgebieden aan waarvoor een inrichtingsnota moet worden opgemaakt.

Eén daarvan is het Turnhouts Vennengebied (TVG). De Vlaamse Regering stelde een intendant aan die belast wordt met de opmaak van een ontwerp van ontwikkelplan. Het ontwikkelplan omvat onder meer volgende maatregelen:

- Ruimtelijke allocatie instandhoudingsdoelstellingen
- Bemestingsnormen binnen en buiten SBZ
- Herstel- en inrichtingsmaatregelen instandhoudingsdoelstellingen
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor lokale landbouw
- Doorkijk naar 2045
- Sociale en bedrijfseconomische begeleiding

De intendant wordt ondersteund vanuit een entiteitsoverschrijdend projectteam (EOP) waarvan de VLM het projectcoördinatorschap opneemt, conform de startbeslissing door het managementcomité.

Realisaties 2025

Pas in november 2025 werd de intendant aangeduid en bijgevolg werd in 2025 nog geen ontwikkelplan opgeleverd. Onder coördinatie van de VLM is in februari 2025 wel een voortgangsrapport door het entiteitsoverschrijdend projectteam (EOP) opgemaakt en toegelicht aan het kabinet.

In de vier andere maatwerkgebieden is het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) initiatiefnemer voor de opmaak van de inrichtingsnota's. De VLM heeft de initiatiefnemers begeleid door middel van een infomoment op 18 juni 2025.

In maart stelde de minister het natuurinrichtingsproject de Maten in. De natuurinrichting kan mee uitvoering geven aan de stikstofdoelstellingen van het maatwerkgebied. De VLM werkt daarin samen met het ANB.

Accenten 2026

De VLM verzorgt het projectcoördinatorschap voor het maatwerkgebied Turnhouts Vennengebied. Samen met de intendant en het EOP bereidt de VLM de ontwerp-inrichtingsnota verder voor.

Volgens het Stikstofdecreet moet voor de andere maatwerkgebieden tegen februari 2026 een ontwerp-inrichtingsnota opgemaakt worden door de initiatiefnemer (ANB). De VLM verzorgt de begeleiding van de opmaak van de inrichtingsnota's.

2.3.3 OD 03.03 - DE VLM ZET MEE IN OP EMISSIEREDUCERENDE TECHNIEKEN VIA ADVIES DOOR HET ADMINISTRATIEF TEAM EN WETENSCHAPPELIJK COMITÉ VEETEELT

Realisaties 2025

Het door de Vlaamse overheid opgerichte Wetenschappelijk Comité Luchtemissies (WeComV) en een Administratief Team Luchtemissies Veeteelt (AT) behandelden in 2025 verschillende dossiers. Er werden 28 adviezen bezorgd aan het kabinet, 34 dossiers werden ingeleid bij het WeComV.

Naast het secretariaat nam de VLM het voorzitterschap van het AT waar.

Realisaties:

- We ondersteunden de indieners van nieuwe, innovatieve emissiereducerende technieken bij het indienen van hun aanvragen en formuleerden de adviesvragen voor het WeComV.
- We werkten nauw samen met het Wetenschappelijk secretariaat en de voorzitter van het WeComV.
- Als verbinder tussen de aanvrager en de adviesraden hielden we hen op de hoogte van de vooruitgang of eventuele bijkomende vragen in het dossier.
- We startten de juridische procedures op om de nieuwe technieken zo snel mogelijk te laten publiceren. Zo beschikten landbouwers altijd over het meest recente overzicht van emissiereducerende technieken.

Accenten 2026

Naast het secretariaat neemt de VLM het voorzitterschap van het AT waar. We zetten verder in op het ondersteunen van de indieners van nieuwe, innovatieve emissiereducerende technieken bij het indienen van hun aanvragen en formuleren de adviesvragen voor het WeComV. Daarvoor onderhouden we nauwe contacten met zowel het Wetenschappelijk secretariaat, als de voorzitter van het WeComV. We nemen verder de verbindende rol op tussen de aanvrager en de adviesraden en communiceren over de vooruitgang of eventuele bijkomende vragen in het dossier.

We zetten in op een snelle afhandeling van de aanvragen. Door meer overlegmomenten tijdens de lopende procedure van opname van een maatregel op de lijst, wordt de onderlinge samenwerking tussen het AT en het WeComV versterkt. We trachten nadat beide adviesraden hun adviezen hebben geformuleerd, de juridische procedures snel op te starten met het oog op een snelle publicatie van de nieuwe technieken. Op die manier beschikt de landbouwer altijd over het meest recente overzicht van emissiereducerende technieken die bestaan en waarvan aangetoond is dat de gehanteerde emissiereductiefactor correct is, en dat de beoogde emissiereductie gehaald wordt.

2.3.4 OD 03.04 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE AAN HAAR TOEGEWEEZEN ACTIES UIT HET LUCHTBELEIDSPLAN, HET VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATPLAN EN HET LULUCF-ACTIEPLAN

De VLM draagt bij aan de actualisatie van het Luchtbeleidsplan in functie van de herziene richtlijn Luchtkwaliteit. Daarbij worden de emissietaakstellingen voor NOx en NH3, die voortvloeien uit het Stikstofdecreet, in het Luchtbeleidsplan geïntegreerd. Dat resulteert in een specifieke taakstelling voor de VLM. Ook de afstemming met het klimaatbeleid wordt verzekerd.

De VLM draagt bij aan de doelstelling in het Vlaams Regeerakkoord om een emissiereductie van broeikasgassen van minstens 40% te bereiken, in lijn met het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030.

We ondersteunen vormen van regeneratieve en integrale bodemzorg maximaal, zodat we bijdragen aan een klimaatrobuust en klimaatslim landgebruik in Vlaanderen.

We zetten, zoals vooropgesteld in de beleidsnota Omgeving, in op koolstofopslag in de bodem door carbon farming en wijzigingen in landgebruik als onderdeel van het LULUCF-actieplan. In onze projecten en projecten met lokale gebiedscoalities bevorderen we koolstofopslag in de bodem, realiseren we bijkomend natte natuur en permanent grasland en zorgen we voor netto-ontharding en bosuitbreiding. Dat draagt bij tot minder emissies van de sector LULUCF.

We ondersteunen de landbouwsector bij het uitvoeren van het engagement om de broeikasgasemissies van de landbouwsector te verminderen met 26% tegen 2030. We doen dat door landbouwers te ondersteunen als ze hun dierlijke productie stopzetten, zoals bijvoorbeeld via de varkenscall en via het flankerend beleid voor oranje bedrijven en bedrijven in maatwerkgebieden. We zorgen ook dat de bodem en mest minder broeikasgassen uitstoten door aangepaste bemestingsnormen en aangepast bodem- en mestmanagement.

Realisaties 2025

We zorgden sinds het begin van ons meerjarenplan voor een emissiereductie van de dierlijke productie van 43 kton CO₂ equivalenten, waarvan 34 kton via de tweede varkenscall en 9 kton via de momenteel aanvaarde opkoopregelingen voor rode en oranje bedrijven. Sinds het begin van het meerjarenplan realiseerden we 73 hectare extra bos, 27 ha wetlands, 2 ha grasland, en 4 ha ontharding. Dit zorgt, bij ongewijzigd landgebruik, voor 60 kton CO₂ equivalenten extra koolstofopslag.

Accenten 2026

We schalen pilootprojecten voor koolstofopslag in de bodem op en versterken de uitrol van klimaatmaatregelen via lokale gebiedscoalities, zoals via het programma Water+Land+Schap.

Indicatoren SD3	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Oppervlakte in ha van door VLM ontharde bedrijfssites.	Oppervlakte in ha van door VLM ontharde bedrijfssites bedraagt 28 ha in 2026.	Oppervlakte van ontharde bedrijfssites: binnen de varkenscall is de streefwaarde 45 ha (20 ha in 2025; 25 ha in 2026), binnen de andere stopzettingsregelingen is de streefwaarde 15 ha (3 ha per jaar).
Ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied.	VLM heeft in opdracht van de intendant een voorstel-ontwikkelplan opgemaakt voor het Turnhouts Vennengebied in de vorm van een inrichtingsnota.	Het ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied is (grotendeels) uitgevoerd (einddatum 2030).
Termijn waarbinnen het AT-advies wordt gefinaliseerd.	VLM voert de secretariaats-taken van het administratief team (AT) uit. Het AT beoordeelt de ontvangen aanvragen op volledigheid, en vraagt indien nodig advies aan het WeComV. Na ontvangst van het advies van het WeComV finaliseert het AT binnen 30 dagen haar eigen advies, en legt het dossier voor aan de minister.	Binnen 30 dagen wordt het advies van WeComV samen met het advies van het AT neergelegd op het kabinet.
Aantal ton broeikasgassen emissiereductie door beheer bodem, mest en dierlijke productie	Door beheer bodem, mest en dierlijke productie wordt 65 kton CO ₂ -equivalenten emissiereductie gerealiseerd	65 kton CO ₂ -equivalenten (wijziging in landgebruik: omzetting van 20 ha akkers + 20 ha bosuitbreiding binnen projectperimeters: 20 kton per jaar /varkenscalls: 40 kton per jaar / vrijwillige opkoopregelingen PAS: 5 kton per jaar)

2.4 SD 04 - WE VERGROTEN TEGEN 2030 DE WEERBAARHEID VAN DE VLAAMSE OPEN RUIMTE TEGEN KLIMAATVERANDERING DOOR DE GEÏNTEGREERDE EN GEBIEDSGERICHTE INZET VAN ONZE INSTRUMENTEN

De VLM beschikt over een sterke instrumentenkoffer om in complexe openruimtedossiers op een geïntegreerde en gebiedsgerichte manier de Vlaamse open ruimte weerbaarder te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Met die instrumenten kunnen we gebieden inrichten volgens de gewenste bestemming, de landbouw versterken, de natuur herstellen, bossen uitbreiden, erosie tegengaan, het watersysteem bijsturen, gronden kopen en ruilen en oplossingen bieden voor eigenaars en gebruikers.

Zo maken we Vlaanderen beter bestand tegen wateroverlast en droogte, ondersteunen we de Vlaamse voedselstrategie, gaan we de achteruitgang van de biodiversiteit tegen, realiseren we bosuitbreiding en zorgen we voor flankerend beleid en de realisatie van openruimtedoelen bij strategische Vlaamse infrastructuurprojecten.

- SD 4 draagt bij aan de beleidsnota Omgeving
  - ISE Ruimte & milieu (SD1 OD 1.3 - SD3 OD 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 - SD4, OD 4.1),
  - ISE Thema-overschrijdend instrumentarium (SD1 OD 1.2 - SD2 OD 2.3),
- de beleidsnota Land- en tuinbouw (SD2 OD 2.5) en
- de beleidsnota Energie & Klimaat (SD2)

- Wijzigingen ten opzichte van ondernemingsplan 2025:
  - Volgende indicator werd geherformuleerd onder OD 04.01: Aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten waarbij, in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, wordt bijgedragen aan het herstel van de gedegradeerde ecosystemen. – herformulering zodat een eenduidige interpretatie van de indicator mogelijk is en een uniforme meting van de gegevens binnen VLM mogelijk is.
  - Volgende indicator werd geherformuleerd onder OD 04.03: Afhandeling aanvragen voor stopzetting veeteeltexploitaties PAS, met als eindobjectief: Alle aanvragen voor stopzetting veeteeltexploitaties PAS zijn kwaliteitsvol, transparant en binnen een redelijke termijn afgehandeld. – herformulering die beter aansluit bij de opdracht van de VLM.

2.4.1 OD 04.01 – DE VLM REALISEERT GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN DIE DE OPEN RUIMTE KLIMAATBESTENDIGER MAKEN, DE BLUE DEAL ONDERSTEUNEN, LANDBOUW VERSTERKEN, NATUUR HERSTELLEN EN BOSSEN REALISEREN

Onze open ruimte staat voor vele uitdagingen, waardoor er een grote nood bestaat aan investeringen om de Vlaamse doelen te realiseren, maar ook een grote nood aan integratie van aanpak.

In Vlaamse prioritaire openruimtegebieden werkte de VLM daarom verder in complexe, geïntegreerde gebiedsprojecten, waarbij de VLM altijd doelen en investeringen afstemde met andere Vlaamse entiteiten en lokale actoren en betrokkenheid creëerde bij de uitvoering van de Vlaamse openruimtedoelen.

Op maat van het gebied:

- realiseert de VLM in die projecten een klimaatrobuuste inrichting van de open ruimte, die de weerbaarheid tegen de gevolgen van klimaatverandering vergroot (adaptatie) in lijn met het Vlaams Adaptatieplan (VAP), en die de CO₂-opslag vergroot en -uitstoot vermindert (mitigatie), in lijn met de LULUCF-verordening en de Vlaamse klimaatdoelen;
- zet de VLM haar instrumenten in, om ter realisatie van de AGNAS-RUP's, landgebruik en bestemming sneller met elkaar in overeenstemming te brengen;
- versterken VLM-projecten de landbouw, in lijn met de omgevingsdoelen van de Vlaamse Voedselstrategie, de nieuwe visienota Landbouw en voedsel en het Plattelandspact. De VLM neemt daarbij maatregelen ter herstel en bescherming van de waterkwaliteit, in het bijzonder in gebieden met te hoge nitraat- en fosfaatgehalten ten gevolge van agrarische bronnen. De VLM neemt maatregelen voor bodemregeneratie en erosiebestrijding en verbetert het koolstofgehalte in landbouwbodems om sponswerking en vruchtbaarheid te herstellen. Daartoe start de VLM op haar landbouwgronden proefprojecten ter ondersteuning van agro-ecologische praktijken;
- herstellen VLM-projecten natuurgebieden en groenblauwe netwerken, in lijn met de Europese natuurdoelen en Natuurherstelwet, de noodzakelijke stikstofsanering en de Vlaamse natuurdoelen;
- realiseren ze Vlaamse waterdoelen, in uitvoering van de Blue Deal en de stroomgebied-beheerplannen, in lijn met het advies Weerbaar Waterland, met focus op realisatie van sponslandschappen;
- ondersteunen ze de bosuitbreiding, in lijn met de doelen van de Vlaamse Bosalliantie en de Europese biodiversiteitsstrategie;
- verzorgen ze flankerend beleid in de gebieden met strategische Vlaamse infrastructuurprojecten zodat een toekomstbestendige verweving of nabijheid van functies tot stand komt;
- versterken de VLM-projecten de belevingswaarde en identiteit van onze open ruimte en zorgen ze voor meer buurtgroen, de (her)aanleg van trage wegen, de ontwikkeling en ontsluiting van erfgoedsites en recreatieve onthaalsites;
- richten de projecten zich op een optimaal gebruik van het landelijk wegennet;
- gaat de VLM maximaal samen aan de slag met belanghebbenden zoals lokale besturen, gebruikers en bewoners en andere Vlaamse overheden;
- ondersteunt de VLM een werking via lokale coalities, bij de geïntegreerde planvorming en uitvoering van de gebiedseigen openruimtedoelen en investeringen, in lijn met het Openruimtepact.

Realisaties 2025

In 2025 werkte de VLM aan de lopende landinrichtings- en ruilverkavelingsprojecten Rijkevorsel-Wortel, Schelde en Rupel, de Merode, Vlaamse Rand, Plateau van Moorsel, Land van Teirlinck, Willebringen, Maasvallei fase 1, Molenbeersel, de Wijers, Schelde-Leie, Gentse Kanaalzone, Moervaartvallei, Oudlandpolder, Brugse Veldzone, Zwinpolders, Sint-Rijkers - Westhoek, en de nieuwe landinrichtingsprojecten Antwerpse Zuidrand, de Zuidwestelijke Vlaamse Ardennen fase 1 en Maasvallei fase 2.

In de ruilverkaveling (RVK) Schelde-Leie is de definitieve toedeling gebeurd en is de ruilverkavelingsakte verleden. Voor de werken in de RVK Schelde-Leie is de overeenkomst voor de uitvoering van het fietspad deel 1-F5 gesloten, de uitvoering fietspad deel 2-F6 is voorlopig opgeleverd en het bestek inrichtingswerken zuid deel 1 is gepubliceerd. De landbouwers kunnen hun nieuwe kavels in gebruik nemen.

In de Brugse Veldzone zijn de laatste dossiers zoals de omgevingswerken kapel en begraafplaats Sint-Pietersveld in Wildenburg-Aanwijs en Bulskampveld uitgevoerd. In Vloethemveld zijn de bosuitbreiding en de recreatieve maatregelen uitgevoerd.

In de Zuidwestelijke Vlaamse Ardennen is het landinrichtingsplan (LIP) Rond Ronse besproken met de partners.

In Oudlandpolder zijn via Blue Deal-middelen de werken in 2 Speyen in uitvoering en heeft de planbegeleidingsgroep het 2de LIP geadviseerd.

In het landinrichtingsproject de Vlaamse rand is het landinrichtingsplan De Groene Noordrand in Wommel, Asse en Grimbergen in openbaar onderzoek gegaan. De opmerkingen zijn verwerkt en besproken in de planbegeleidingsgroep.

De uitvoering in de Vlaamse rand liep vooral in de IJsevallei en de Molenbeekvallei (Gevaertvijver). Daar voeren we de Blue Deal uit op het terrein.

Binnen de Wijers is gewerkt aan het landinrichtingsplan Oude en Nieuwe Stiemer. Dat plan is in een nieuw jasje gestoken.

Het landinrichtingsplan Onthaal en beleven – fase 2 in de Wijers creëert twee nieuwe toegangspoorten.

In de Maasvallei zijn twee projectdefinities afgewerkt: de Maasdorpen en de Zanderbeek. Voor de uitvoering van het LIP Meeswijk-Vucht-Leut zijn de twee uitvoeringsdossiers voor de ontharding van dorpspleinen in Vucht en Leut vastgelegd.

In Vlaamse prioritaire openruimtegebieden start de VLM tegen 2028 met de uitvoering van twee nieuwe geïntegreerde landinrichtingsprojecten, beslist door de Vlaamse Regering en op advies van de Programmacommissie Landinrichting. De VLM heeft daartoe op 2 juli 2025 het advies van de programmacommissie over 2 inrichtingsvragen voor een landinrichting spoor 1 bezorgd aan de minister. Het betreft de Voerstreek en Weerbare Westhoek (IJzerbekken) . De minister gaf op 23 oktober 2025 de opdracht aan de Vlaamse Landmaatschappij om het Onderzoek naar de Opportuniteit en de Haalbaarheid van landinrichting in die 2 gebieden op te starten.

Inzake de uitvoering van de opgelegde doelen rond stikstofsanering en de Europese natuurdoelen (natuurherstel, en instandhoudingsdoelen S-IHD), zette de VLM in 2025 in op de sanering van PAS-bedrijven en op de uitvoering van een programma van landinrichting en natuurinrichting. Het ging daarbij om de natuurinrichtingsprojecten De Liereman, Graafweide-Schupleer, De Maten, Vijvercomplex Bokrijk-Kiewit, Zwarte Beek, Torfbroek, Zoerselbos, Wellemeersen, Berlare Broek-Donkmeer, Schuddebeurze, De Blankaart, Biscopveld, Kraenepoel, en Raspaillebos-Markvallei.

Accenten 2026

In 2026 werkt de VLM verder aan de lopende landinrichtings- en ruilverkavelingsprojecten Rijkevorsk-Wortel, Schelde en Rupel, de Merode, Vlaamse Rand, Plateau van Moorsel, Land van Teirlinck, Willebringen, Maasvallei fase 1, Molenbeersel, de Wijers, Schelde-Leie, Gentse Kanaalzone, Moervaartvallei, Oudlandpolder, Brugse Veldzone, Zwinpolders, Sint-Rijkers in de Westhoek en aan de nieuwe landinrichtingsprojecten Antwerpse Zuidrand, de Zuidwestelijke Vlaamse Ardennen fase 1 en Maasvallei fase 2.

In Vlaamse prioritaire openruimtegebieden start de VLM tegen 2028 met de uitvoering van twee nieuwe geïntegreerde landinrichtingsprojecten, beslist door de Vlaamse Regering en op advies van de Programmacommissie Landinrichting. Het onderzoek naar de Opportuniteit en de Haalbaarheid voor beide gebieden wordt opgestart. De inrichtingsnota systeemherstel stroomgebied Machuitbeek wordt in openbaar onderzoek gebracht (IJzerbekken, Sponslandschap Valleiflanken IJzer).

De landinrichtingsplannen Oude en Nieuwe Stiemer, Onthaal en Beleven in de Wijers en Noskoem zullen een openbaar onderzoek doorlopen. Het landinrichtingsplan Groene Noordrand zal worden voorgelegd aan de minister.

Inzake de uitvoering van de opgelegde doelen rond stikstofsanering en de Europese natuurdoelen (natuurherstel, en instandhoudingsdoelen S-IHD), zet de VLM in 2026 in op de sanering van PAS-bedrijven en op de uitvoering van een programma van landinrichting en natuurinrichting.

Het gaat daarbij om de natuurinrichtingsprojecten De Liereman, Graafweide Schupleer, De Maten, Vijvercomplex Bokrijk-Kiewit, Zwarte Beek, Torfbroek, Wellemeersen, Berlare Broek-Donkmeer, Schuddebeurze, De Blankaart, Biscopveld, Kraenepoel, en Raspaillebos-Markvallei.

De VLM geeft in 2026 verder uitvoering aan het project Rivierherstel Leie via de grondenbankwerking en de opmaak van inrichtingsplannen.

In uitvoering van de Taskforce Weerbare Westhoek IJzer, staat de VLM in 2026 in voor de bovenstroomse inrichting tot een klimaatrobuust landbouwlandschap (sponslandschap Valleiflanken IJzer).

De VLM realiseert een toekomstbestendig flankerend beleid, voor de openruimtefuncties ter ondersteuning van strategische Vlaamse infrastructuurprojecten, in landinrichtingsprojecten in de omgeving van de haven van Zeebrugge, van het havengebied North Sea Port District (Gentse Kanaalzone), van het project Rond Ronse in de Vlaamse Ardennen, en van de Noord-Zuid Limburg. De VLM versterkte daarbij ook de leefbaarheid van dorpen in de Gentse Kanaalzone en nabij de haven van Zeebrugge (Zwankendamme).

De VLM houdt bij de verdere uitvoering van het programma landinrichting rekening met een kleiner toegewezen uitvoeringsbudget, als gevolg van de besparingen. Daarvoor prioriteert VLM de uitvoeringsdossiers in samenspraak met de partners. De alternatieve financieringsmogelijkheden via Blue Deal, PAS-natuurherstel en Bos worden benut.

De VLM zet zich in om in 2026 minstens 4 uitvoeringsdossiers vast te leggen die bijdragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen.

In de RVK Willebringen wordt Wegen deel 6 vastgelegd en uitgevoerd. Voor RVK Molenbeersel zal een eerste uitvoeringsdossier worden vastgelegd.

In uitvoering van het PRUP Kempense Meren zal in Mol Postel het project Grondkracht in uitvoering worden gebracht samen met het ANB.

We versterken de uitrol van klimaatmaatregelen via lokale gebiedscoalities, zoals in het programma Water+Land+Schap.

2.4.2 OD 04.02 – DE VLM VOERT EEN GEBIEDSGERICHT GRONDBELEID

Realisaties 2025

De VLM stond in 2025 in voor een performant grondbeleid in de open ruimte door in te zetten op 25 lokale grondenbanken, de grondenbank Blue Deal, de grondenbank bebossing en de grondenbank IHD-flankerend beleid.

De VLM slaagde er in 2025 in om in het kader van de werking van de lokale grondenbank en de grondenbanken IHD-flankerend beleid, Blue Deal en Bebossing voor 40.971.794 euro 526 hectare grond aan te kopen.

Daarnaast ondersteunde de VLM de uitwerking van de modaliteiten voor een faciliterend grondbeleid voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden bedoeld voor natuur en bosrealisatie, zoals bepaald in het Regeerakkoord en opgenomen de beleidsnota Omgeving.

Tot slot onderzochten we hoe de Vlaamse Grondenbank getroffen landbouwers nog beter kan ondersteunen, onder meer door de mogelijkheid te voorzien in het decreet Landinrichting, om gronden in langdurig gebruik te geven. Daarvoor is een aanpassing van het decreet Vlaamse Grondenbank opgenomen in het Verzameldecreet.

Accenten 2026

Met een 25-tal lokale grondenbanken koopt, verkoopt en ruilt de VLM ook in 2026 gronden voor de gebiedsgerichte realisatie van klimaat, natuur- en bosdoelen. Gelijktijdig creëert de VLM via die grondenbanken toekomstmogelijkheden voor de betrokken landbouwers, door aan de getroffen landbouwers maximaal geschikte ruilgrond aan te bieden. Dat doet de VLM ook flankerend aan grote infrastructuurwerken (Sigma, Rivierherstel Leie, Achterhaven Zeebrugge, Gentse Kanaalzone-Moervaartvallei, Overdam, N60 Rond Ronse, Linkerscheldeoever).

Daarnaast zet de VLM in 2026 met de Vlaamse Grondenbank in op een meer proactieve aankoop van strategische gronden in de open ruimte, ter realisatie van het stikstofsanerings- en natuurherstelprogramma, van de Europese instandhoudingsdoelstellingen en de Vlaamse klimaat-, water-, natuur- en bosdoelen en van de doelen in haar geïntegreerde projecten (OD04.01). Zo zal de VLM in 2026 inzetten op verwerving van gronden in de strategische gebieden van de Blue Deal en in gebieden noodzakelijk voor waterinfiltratie en berging (grondenbank Blue Deal). Met de grondenbank Bebossing ondersteunt de VLM ook in 2026 aankopen in het kader van bosuitbreiding. Daarnaast zet de VLM de grondenbank IHD-flankerend beleid ook in 2026 in om landbouwers in habitatgebied uit te ruilen om de instandhoudingsdoelstellingen te helpen realiseren. De gronden en bedrijven die de VLM verwerft in het kader van PAS, worden in 2026 prioritair ingezet voor het ondersteunen van de landbouwtransitie of voor de realisatie van bosuitbreiding, natte natuur en/of Europese natuurdoelen.

Daarnaast staat de VLM mee in voor de verdere operationalisering van het faciliterend grondbeleid voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden bedoeld voor natuur en bosrealisatie na de politieke besluitvorming hierrond.

2.4.3 OD 04.03 - DE VLM ONDERSTEUNT DE LANDCOMMISSIES TER UITVOERING VAN HET INSTRUMENTENDECREET EN HET DECREET LANDINRICHTING

In uitvoering van het Instrumentendecreet en het decreet Landinrichting is een tijdige en billijke berekening en uitkering van vergoedingen en bepaling van de meerwaarden nodig (waardeverlies gronden, compenserende vergoedingen en planbatenheffingen).

Daartoe verzorgt de VLM de werking van het secretariaat van de landcommissies. De VLM ondersteunt de opmaak en optimalisatie van een duidelijk werkkader voor de landcommissies.

Realisaties 2025

Om tot een correcte berekening van de planschade te kunnen overgaan, zorgden we er in 2025 voor dat het tijdstip van verwerving en het tijdstip van bestemming – wat als criterium is opgenomen in het Instrumentendecreet – voorbereid is in een voorstel van Besluit Vlaamse Regering. Daarnaast werkten we een gestandaardiseerde methode voor het bepalen van de eigenaarswaarde uit en maakten we die methodiek operationeel. Door die gestandaardiseerde methode is de planschade eenvoudiger te bepalen en op voorhand beter in te schatten voor betrokken eigenaars en initiatiefnemers van ruimtelijke uitvoeringsplannen.

In 2025 ontving de VLM 363 nieuwe aanvragen planschade bij WORG's, 12 nieuwe aanvragen van schade- en meerwaarderamingsrapporten bij RUP's (waarvan 1 onontvankelijk en 1 stopgezette aanvraag) en 16 concrete aanvragen van schaderapporten bij RUP's. Aangezien het in rekening brengen van de criteria 'tijdstip van verwerving' en 'tijdstip van bestemming' in 2025 nog niet juridisch is verankerd, kon dit nog niet toegepast worden op de planschaderapporten in het kader van een RUP of de WORG's. Bijgevolg werden nog geen schaderapporten definitief afgehandeld. Door het uitwerken van de gestandaardiseerde methode voor het bepalen van de eigenaarswaarde hebben ook de behandeling van de schaderamingsrapporten en meerwaarderamingsrapporten vertraging opgelopen. De methode is nu uitgewerkt en kan zonder verder uitstel toegepast worden

We ondersteunen de landcommissies bij de inzet van de instrumenten herverkaveling uit het decreet Landinrichting, zoals door het opmaken van een grondruilplan. Zo kunnen de landcommissies tijdig en kwaliteitsvol hun herverkavelingstaken uitvoeren. In 2025 is de blokgrens voor de herverkaveling in uitvoering van het landinrichtingsplan Openruimtegebied Kiewit Zonhoven vastgesteld, de eerste stap in het uitvoeren van een herverkaveling. Een primeur voor landinrichting spoor 1.

De VLM zorgde in 2025 ten slotte voor een performant vergoedingenloket (loket landinrichting), annex handleiding voor aanvragers. Zo kunnen aanvragers op een vlotte manier vergoedingen aanvragen en de afhandeling ervan opvolgen.

Accenten 2026

Het werkkader zal in 2026 verder worden uitgewerkt. Een belangrijk punt daarbij is de verdere automatisering van de berekeningsmethode voor het bepalen van de eigenaarswaarde (gestandaardiseerde methode). De gestandaardiseerde methode wordt ook juridisch verankerd zodat de rechtszekerheid verhoogt.

De achterstand bij het behandelen van de aanvragen planschade en WORG's wordt weggewerkt. De ervaringen bij het behandelen van de aanvragen en de bezwaren zullen gebruikt worden om de gestandaardiseerde methode te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Er zal gewerkt worden aan een duidelijke taakverdeling en verdere afstemming van het wetgevend kader tussen de verschillende actoren in de processen rond de planschade en planbaten.

De VLM zorgt ten slotte voor een performant vergoedingsloket (loket landinrichting). Zo kunnen aanvragers op een vlotte manier vergoedingen aanvragen en de afhandeling ervan opvolgen. Ze zorgt daarnaast voor een verdere uitwerking van de administratieve ondersteuning.

We ondersteunen de landcommissies bij de inzet van de instrumenten herverkaveling uit het decreet Landinrichting. Zo kunnen de landcommissies tijdig en kwaliteitsvol hun herverkavelingstaken uitvoeren. Het opstarten van de herverkaveling in uitvoering van het landinrichtingsplan IJsevallei staat op het programma.

2.4.4 OD 04.04 - DE VLM OPTIMALISEERT PROCEDURES OM DE UITVOERING TE VERSNELLEN

De VLM streeft naar een verkorting van de doorlooptijden van haar projecten en doet daartoe voorstellen om projectprocedures landinrichting te optimaliseren.

De voorbije evaluaties van het decreet Landinrichting beschrijven die optimalisaties.

Realisaties 2025

De VLM vulde in 2025 het bestaande actieplan aan. Het actieplan bundelt de acties die uit de evaluaties landinrichting van 2019 en 2024, en uit de tevredenheidsbevraging van 2019 voortvloeien. Een aantal van die optimalisaties kregen alvast hun plaats in enkele uitvoeringsbesluiten van het Instrumentendecreet.

Accenten 2026

Nadat in 2025 voorstellen om procedures te optimaliseren en te versnellen werden uitgewerkt, ondersteunt de VLM de politieke besluitvorming in 2026 om te komen tot een gewijzigd Landinrichtingsdecreet en besluit.

De VLM operationaliseert in 2026 verder de inzet van de beheerovereenkomsten landinrichting.

Indicatoren SD4	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering	In 2026 zijn er 75 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering.	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering = 75
Aantal ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in geïntegreerde VLM-projecten	In 2026 zijn 200 ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in geïntegreerde VLM-projecten.	De VLM heeft in totaal 7.500 ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt.
Aantal ha door VLM bebost	20 ha wordt door VLM bebost	In totaal werd 140 ha door VLM bebost.
Aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten waarbij, in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, wordt bijgedragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen	In lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen wordt in 2026 bijgedragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen voor 4 vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten.	Het totaal aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten, waarbij in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, wordt bijgedragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen bedraagt 20 in 2029.
Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister	In 2026 worden er 3 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.	In totaal werden 15 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.
Aantal ha via (lokale) grondenbanken verworven	300 ha wordt via (lokale) grondenbanken verworven.	Het totaal aantal ha verworven via (lokale) grondenbanken verworven, bedraagt 1500 ha op het einde van 2029.
Aantal landbouwers (contracten) dat jaarlijks gebruikmaakt van VLM-gronden.	300 landbouwers (contracten) maken jaarlijks gebruik van VLM-gronden in 2026.	Aantal landbouwers (contracten) dat jaarlijks gebruikmaakt van VLM-gronden = 300.
Faciliterend grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden bij aankoop voor natuur- en bosrealisatie.	Politieke besluitvorming voor definitieve goedkeuring van het decreet faciliterend grondbeleid is ondersteund en de implementatie bij de VLM is opgestart.	Faciliterend grondaanbod is in uitvoering en geëvalueerd.
Aandeel aanvragen WORG-vergoedingen zijn afgehandeld	In 2026 worden 100% van de aanvragen WORG-vergoedingen afgehandeld.	Aandeel aanvragen WORG-vergoedingen afgehandeld = 100%.

Indicatoren SD4	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Afhandeling aanvragen voor stopzetting veeteelexploitaties PAS	Aanvragen voor stopzetting veeteelexploitaties PAS zijn kwaliteitsvol, transparant en binnen een redelijke termijn afgehandeld.	Alle aanvragen voor stopzetting veeteelexploitaties PAS zijn kwaliteitsvol, transparant en binnen een redelijke termijn afgehandeld.
Aandeel van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's zijn afgehandeld	In 2026 wordt 100% van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's afgehandeld.	Het totaal aandeel van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's dat werd afgehandeld bedraagt 100% op het einde van 2029.
Wettelijke evaluatie decreet LIR.	De VLM ondersteunt de besluitvorming van het decreet LI.	Het decreet LI is periodiek geëvalueerd in lijn met de wetgeving.
Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie = 100%	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie = 100%

2.5 SD 05 - WE RICHTEN EEN BREED PARTNERSCHAP OP WAARBIJ PLATTELAND OP DE AGENDA WORDT GEZET OM ZO TOT STRUCTURELE OPLOSSINGEN EN FINANCIERING TE KOMEN VOOR HET PLATTELAND.

Zoals vastgesteld in het [plattelandsrapport 2024](#) wordt het Vlaamse platteland gekenmerkt door een aantal uitdagingen en opportuniteiten op het vlak van demografische, economische, ruimtelijke en bestuurskundige ontwikkelingen. Die uitdagingen zijn gelijkaardig aan de stedelijke ontwikkelingen maar manifesteren zich anders (demografische ontwikkelingen) of zijn specifiek aan het platteland (economische en bestuurskundige ontwikkeling). In beide gevallen vereisen ze een aangepast beleid voor het platteland. Om een maximale impact te genereren, is dat beleid geïntegreerd en structureel. Daarom streven we naar een kader voor een structureel plattelandsbeleid op basis van een visie en strategie die ingebed is in een Plattelandspact.

Het transversaal karakter van het pact veronderstelt uitvoering door de verschillende beleidsdomeinen en bestuursniveaus, met een sterke betrokkenheid van alle belanghebbenden, waaronder de plattelandsgemeenschappen zelf.

Het beheer van het Leaderprogramma levert een inhoudelijke bijdrage aan het Plattelandspact.

- SD 5 draagt bij aan de beleidsnota Plattelandsbeleid
  - (ISE Plattelandsbeleid, SD 1 OD 1.1, 1.2)
- en aan de beleidsnota Binnenlands bestuur & Stedenbeleid

- Wijzigingen ten opzichte van ondernemingsplan 2025:
  - Volgende indicator werd geherformuleerd onder OD 05.02: Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties, eindobjectief aangevuld met: De GLB middelen worden tijdig en volledig (totaal = 50 miljoen euro) besteed.– herformulering zodat eindobjectief en mijlpalen beter op elkaar afgestemd zijn.

2.5.1 OD 05.01 - DE VLM MAAKT WERK VAN HET VLAAMS PLATTELANDSPACT ALS KADER VOOR EEN STRUCTUREEL EN GEÏNTEGREERD PLATTELANDSBELEID

We maken werk van een transversaal plattelandspact, in lijn met de Europese langetermijnvisie voor plattelandsgebieden, om de uitdagingen waarmee plattelandsgebieden geconfronteerd worden aan te pakken en de welvaart te versterken. De VLM coördineert de opmaak en de uitvoering van het pact waarin een visie en strategie voor het platteland worden gecapteerd en werkt daarvoor nauw samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Realisaties 2025

Het traject voor de opmaak van het plattelandspact is van start gegaan met een kick-off op 27 maart 2025. In het voorjaar werden toekomsteliërs georganiseerd en een bevraging uitgestuurd om input voor de plattelandsvisie te verzamelen. Op 24 september en 15 oktober werden in de commissie landbouw en plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement hoorzittingen georganiseerd, waarbij de VLM het traject naar het Plattelandspact toegelicht heeft.

Op ambtelijk vlak werd de Plattelandsvisie 2040 uitgeschreven en werden transversale en thematische doorbraken voorbereid. De nodige voorbereidingen werden getroffen voor het besluitvormingsproces dat in het voorjaar 2026 zal plaatsvinden.

Accenten 2026

In 2026 ondersteunen we het besluitvormingsproces dat uiteindelijk leidt tot de ondertekening van het Plattelandspact en engagementen van de betrokken actoren waaronder de Vlaamse Regering en overheid, de provincies, de gemeentebesturen en de middenveldorganisaties.

We starten met de uitvoering van het Plattelandspact. De VLM zal daarin een coördinerende rol opnemen en instaan voor de governance van het pact, waaronder ook de monitoring en evaluatie. Daarnaast maken we verder werk van de transversale doorbraken rond plattelandstoetsing (*rural proofing*) en het uitbouwen van een kenniscentrum plattelandsbeleid. We starten met de uitvoering van die doorbraken en bouwen daarvoor de juiste partnerschappen. Ook de thematische doorbraken rond lokaal voedselbeleid, veerkrachtige landschappen en dorpsconvenanten (zie SD 2) zullen getrokken worden door de VLM.

2.5.2 OD 05.02 – DE VLM BEHEERT DE TECHNISCHE, INHOUDELIJKE EN FINANCIËLE UITVOERING VAN LEADER EN START MET DE VOORBEREIDING VAN PLATTELANDSINTERVENTIES BINNEN HET NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID VAN DE EUROPESE COMMISSIE

In het GLB strategisch plan 2023-2027 is LEADER opgenomen als dé maatregel om te werken aan de gebiedsgerichte socio-economische en ecologische ontwikkeling van het platteland. De VLM maakt verder werk van een kwalitatieve uitvoering van het LEADER-programma. Dat omvat de technische omkadering zoals het opvolgen van externe audits, het opmaken van instructies, de opmaak van het jaarverslag en het verbeteren van de processen om belangenvermenging en dubbelfinanciering te vermijden.

Realisaties 2025

In 2025 hebben we ingezet op de verdere versterking van de Lokale Actiegroepen via de organisatie van 10 overleggen met de LEADER-coördinatoren en de organisatie van twee LEADER-dagen, één in regio Oost (Borgloon) en één in regio West (Roeselare).

We zorgden voor de uitbetaling van alle ingediende declaraties, zowel voor het aflopende programma (PDPOIII) als voor de LEADER-maatregel in het GLB strategisch plan 2023-2027. In totaal werden in 2025 727 declaraties uitbetaald, goed voor 17,46 miljoen euro uitbetaalde subsidie, als volgt verdeeld over de verschillende maatregelen:

- Omgevingskwaliteit, inclusief herstelfonds: 221 declaraties en 6,24 miljoen euro subsidie
- PDPOIII LEADER: 178 declaraties en 3,8 miljoen euro subsidie
- GLB 2023-2027 LEADER: 328 declaraties en 7,42 miljoen euro subsidie

De certificeringsaudit voor het boekjaar 2024 werd met goed gevolg afgesloten. De annual performance review is ingediend. De nodige wijzigingen om het plattelandsloket aan te passen voor de programmaperiode 2023-2027 zijn doorgevoerd. De evaluatie van de toegevoegde waarde van de LEADER-methodiek als instrument voor lokaal gedragen plattelandsontwikkeling, is uitgevoerd en opgeleverd.

In juli 2025 lanceerde de Europese Commissie de eerste voorstellen voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK), het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de overige structuurfondsen. We maakten werk van een eerste analyse van die voorstellen. Op basis van de kansen en bedreigingen voor het Plattelandspact en LEADER als instrument, zijn de eerste standpunten bepaald en meegenomen in de Vlaamse en Belgische standpuntbepaling.

Accenten 2026

In 2026 zetten we verder in op een kwalitatieve en correcte uitvoering van het LEADER-programma en streven we naar de volledige uitbetaling van de ingediende declaraties zodat we geen Europese middelen verliezen. We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit de studie over de toegevoegde waarde van LEADER waarbij bekeken wordt welke quick-wins al in het huidige programma kunnen worden doorgevoerd en welke aanbevelingen de nieuwe maatregel vanaf 2028 mee zal vormgeven.

Via standpuntbepaling en overleg met de overige entiteiten streven we in 2026 naar een maximale inzet van instrumenten en middelen voor structurele investeringen in het platteland in lijn met het plattelandspact, en ook op het bestendigen van LEADER als instrument voor community led local development binnen het nationale regionale partnerschapsplan (NRPP).

Indicatoren SD5	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Transversale plattelandsstrategie en -pact	De Vlaamse plattelandsstrategie is goedgekeurd door de VR en het plattelandspact is ondertekend door de plattelandsactoren. De verschillende doorbraken zijn opgestart door de aangeduide beleidsdomeinen, provincies, ...	Een transversale plattelandsstrategie is in uitvoering en geeft vorm en inhoud aan een structureel en geïntegreerd plattelandsbeleid.
Uitvoering van 15 lokale ontwikkelingsstrategieën	<ul style="list-style-type: none"> • Aflevering tussentijdse rapportering met inbegrip van annual performance rapport • Ex-post PDPOIII 	De lokale ontwikkelingsstrategieën 2023 -2027 zijn uitgevoerd en de streefwaarden voor de EU-resultaatsindicatoren zijn behaald.
Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties	Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties in 2026 bedraagt 10 miljoen euro.	De GLB-middelen worden tijdig en volledig (= totaal 50 miljoen euro) besteed.
Begeleiding Lokale Actiegroepen	Minimum 2 samenkomsten van de Leadercoördinatoren en organisatie Leaderdag in 2026	Kwaliteit van de interne en externe processen is voldoende i.f.v. externe audits.
Inhoudelijke en procesmatige uitwerking nieuwe Leader maatregel GLB 2028-2034	Op basis van het plattelandspact geven we platteland een plaats in het NRPP en hebben we de LEADER-maatregel vorm gegeven en gaan hierover in overleg met andere entiteiten.	Plattelandsinterventie(s) - Leader zijn opgemaakt en geïntegreerd binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2028 – 2034

2.6 SD 06 - DE VLM IS EEN IMPACTVOLLE EN WAARDENGEDREVEN ORGANISATIE DIE INZET OP DE KRACHT VAN DATA EN INNOVATIE

De VLM baseert haar werking op de waarden van de Vlaamse overheid: wendbaarheid, daadkracht, openheid en vertrouwen. We reageren alert op de ontwikkelingen in de samenleving en stemmen onze aanpak af op de opdrachten die daaruit voortvloeien. We maken samen met onze partners werk van oplossingen om de open ruimte te versterken. We nemen beslissingen die de omgeving ten goede komen en het algemeen belang dienen. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. We zijn correct en integer. We gedragen ons als een performante, inclusieve, kostenefficiënte en maatschappelijk betrokken overheidsdienst.

Door de komende jaren sterker in te zetten op maximale digitalisering en innovatie en door de voorspellende kracht van data nog meer te gebruiken, worden we een lerende, oplossings- en klantgerichte expertenorganisatie en vergroten we de impact van de VLM.

- SD 6 draagt bij aan de beleidsnota Omgeving
  - (ISE Ruimte en milieu),
- de beleidsnota Land- en tuinbouw,
- de beleidsnota Digitalisering – Facility - Documentbeheer,
- de beleidsnota Bestuurszaken & Audit,
- en aan de beleidsnota Binnenlands Bestuur & Stedenbeleid

- Wijziging aan indicatoren ten opzichte van ondernemingsplan 2025:
  - Volgende indicator onder OD 06.01 werd geherformuleerd:
    - CyFun certificering: Gelet op zekerheidsniveau waaraan de VLM moet voldoen is certificering niet nodig. VLM werkt de volgende jaren wel verder aan de maturiteit van haar informatieveiligheidsniveau en streeft naar een maturiteitsniveau van 2,5 in 2029. Daarvoor worden de nodige organisatorische en technische maatregelen genomen.
  - Volgende indicator onder OD 06.02 werd geherformuleerd conform doelstelling op niveau Vlaamse overheid:
    - Mate waarin personeelsbeslissingen worden onderbouwd door strategische capaciteits- en personeelsplanning.
  - Volgende indicator onder OD 06.03 werd geschrapt omwille van overlap met een andere indicator:
    - Realisatiegraad externe communicatie strategie VLM 2025-2029.
  - Volgende indicatoren onder OD 06.03 werden toegevoegd:
    - Webtoegankelijkheid portaalsite;
    - Uitvoering corporate communicatiestrategie.

2.6.1 OD 06.01 - DOOR MAXIMALE DIGITALISERING WERKT DE VLM TOE NAAR EEN WENDBARE, KLANTGERICHTE EN DATAGEDREVEN VLAAMSE ENTITEIT DIE MEE IS OP HET GEBIED VAN TOEGANKELIJKHEID, EFFICIËNTIE, DUURZAAMHEID EN INFORMATIEVEILIGHEID

Digitale toepassingen vormen de ruggengraat van de werking van VLM. Ze maken het mogelijk om met een beperkt aantal medewerkers veel en kwalitatief werk te verrichten. Die digitale ondersteuning verhoogt niet alleen de efficiëntie van onze interne processen, maar zorgt er ook voor dat landbouwers en andere stakeholders sneller en beter geholpen worden. Via diverse e-loketten bieden we gebruiksvriendelijke digitale diensten aan die transparantie en toegankelijkheid bevorderen.

Realisaties 2025

Om die werking verder te versterken, bouwden we onze expertise in IT-projectbeheer verder uit. We investeerden in het verbeteren van de rol van 'product owner' en introduceerden technieken, zoals story mapping, om projecten beter te plannen en op te volgen. Daarnaast optimaliseerden we onze processen door het portfolio intakeproces inzichtelijk te maken, het portfolio visueel te beheren en de capaciteiten van onze afdelingen in kaart te brengen. Dat is een belangrijke stap om te komen tot kleinere, beter beheersbare projectvoorstellen die afzonderlijk kunnen worden geprioriteerd en ingepland binnen één kalenderjaar.

Informatieveiligheid blijft een topprioriteit in een wereld waar technologische evoluties en datadreigingen elkaar steeds sneller opvolgen. De eisen die aan IT-systemen worden gesteld, worden strenger, onder meer door Europese richtlijnen zoals NIS2. Om daaraan te voldoen, leverde de VLM aanzienlijke inspanningen om processen, systemen en applicaties aan te passen aan de huidige veiligheidsnormen.

We hebben de voorbije periode belangrijke stappen gezet om onze beveiliging structureel te versterken. Zo hebben we een plan opgemaakt om verouderde infrastructuur uit dienst te nemen, een gedocumenteerd proces voor de softwareontwikkelingscyclus, en een jaarlijkse update van onze maturiteitsscore op basis van CyFun-rapportering. Daarnaast is een platform en werking opgezet om kwetsbaarheden op computers in kaart te brengen en de ernst ervan te evalueren. Dat platform wordt nog verder uitgebouwd om gebruikers inzicht te geven in technische risico's en zo de veiligheid van onze digitale omgeving te verhogen.

De Vlaamse overheid verwacht dat haar entiteiten maximaal inzetten op het hergebruik van data en applicaties. Dat betekent dat burgers via een beperkt aantal e-loketten toegang moeten krijgen tot het volledige dienstenaanbod van de Vlaamse overheid. Die lokettenstrategie sluit aan bij de doelstelling uit het Landbouwakkoord van 2024 om de administratieve lasten voor landbouwers te verminderen door het versnipperde lokettenlandschap te vereenvoudigen.

In het kader daarvan werden workshops georganiseerd om onze diensten in kaart te brengen volgens de Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus (IPDC). We hebben actief afgestemd met relevante partners om onze digitale strategie in lijn te brengen met Vlaamse standaarden en richtlijnen. Daarbij hebben we onderzocht hoe onze toepassingen konden aansluiten op centrale platformen en hoofdloketten, zodat we bijdragen aan een geïntegreerde dienstverlening. De komende jaren zal het er op aankomen om de applicaties stap voor stap aan te passen en aan te sluiten op de digitale bouwstenen en hoofdloketten. Dat zal een gevoelige budgetaire inspanning vragen.

Accenten 2026

Om digitaliseringsprojecten sneller te realiseren, bouwen we aan een flexibele en efficiënte manier van werken. We zorgen voor vlotte besluitvorming door de directieraad actief te betrekken bij keuzes rond digitalisering en prioriteiten. Ook verkorten we de tijd tussen een idee en de goedkeuring om ermee aan de slag te gaan. Tegelijk versterken we onze interne expertise door medewerkers, waaronder analisten, te laten groeien in het vormen van de brug tussen de businessafdelingen en de ontwikkelteams. Door duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden en het actief betrekken van gebruikers bij nieuwe projecten, vergroten we de betrokkenheid. Daarnaast investeren we in vernieuwing van onze belangrijkste applicaties en technische componenten om minder afhankelijk te zijn van verouderde systemen en zo onze werking veiliger en toekomstbestendig te maken. Voorbeelden daarvan zijn de SQL-databankmigratie, Arcmap uitfasering en de vervanging de applicatie voor de landbouwperceelsverwerking (Cobra).

Informatieveiligheid blijft een topprioriteit. We verhogen onze securitymaturiteit. We doen dat door jaarlijks onze risico's in kaart te brengen, scenario's uit te werken om die risico's te verkleinen en die voor te leggen aan het management. Die methodiek werd vorig jaar uitgewerkt en zal ook in 2026 verder gevolgd worden. Zo versterken we onze informatieveiligheid volgens een Plan-Do-Check-Act-cyclus. Een concreet voorbeeld van hoe we onze informatieveiligheid zullen versterken is het uittesten van de disaster recovery scenario's en het actief opsporen van kwetsbaarheden in onze toepassingen.

Bij het ontwikkelen van nieuwe toepassingen of het vernieuwen van bestaande systemen streven we ernaar optimaal gebruik te maken van bestaande digitale bouwstenen en samenwerking met andere entiteiten waar mogelijk. We zetten stappen om onze toepassingen beter af te stemmen op de Vlaamse digitale bouwstenen en de digitale strategie van Vlaanderen. In dat kader maken we een roadmap voor een gefaseerde aansluiting van onze diensten op de hoofdloketten van de Vlaamse overheid en onderzoeken we hoe we onze systemen verder kunnen integreren met de Vlaamse digitale bouwstenen. Een voorbeeld daarvan is het uitwerken van een roadmap om het plattelandsloket, het loket landinrichting (Lola), het e-voorkooploket, het staalname melding internet loket (SMIL) en het Mestbankloket aan te sluiten op het eLoket ondernemers.

Digitale samenwerking is een belangrijke pijler: informatie moet eenvoudig beschikbaar zijn, afgestemd op de juiste doelgroep en correct bewaard. We zorgen voor een goed georganiseerde archivering en werken plannen uit om onze archieven in orde te brengen. Momenteel huist het VLM-archief nog in de vestigingen van de VLM. In 2026 wordt de verhuis van dit uitgebreide archief naar het archiefdepot van de Vlaamse overheid gepland, uitgevoerd en opgevolgd om dit tegen 2029 te finaliseren. Daarnaast bekijken we samen met gebruikers welke drempels zij ervaren bij het gebruik van de huidige digitale samenwerkingsplatformen (Sharepoint). Die input zal ons helpen om onze strategie rond de ontsluiting van ongestructureerde informatie uit te werken.

Tot slot zetten we in op digitale innovatie door initiatieven rond AI in kaart te brengen en de eerste stappen te zetten naar een AI-gedreven werking.

In 2026 zet de VLM sterk in op digitalisering binnen verschillende domeinen. Voor Landinrichting en Grondenbank wordt met de inproductiestelling van de applicatie DOSFIN de begrotingsopmaak gestandaardiseerd en een verouderde tool uitgefaseerd. Verder moderniseren we onze architectuur van het geografische informatiesysteem door over te stappen naar een centrale weboplossing voor betere prestaties, lagere kosten en betere dienstverlening. Daarnaast zal het HUKW-Bulkbrieffproject de administratieve werklast in het kader van 'herverkavelingen uit kracht van wet' verkleinen door een automatische briefgeneratie en integratie met de Vlaamse centrale bouwsteen voor het digitaal verzenden van brieven.

2.6.2 OD 06.02 - DE VLM VERSTERKT DE ORGANISATORISCHE WENDBAARHEID EN PERFORMANTIE DOOR EEN INCLUSIEF EN STRATEGISCH HR- EN WELZIJSBELEID, OPEN INTERNE COMMUNICATIE EN EEN EFFICIËNTE FACILITAIRE DIENSTVERLENING

HR, welzijn, diversiteit en interne communicatie

De VLM wil een aantrekkelijke werkgever zijn voor haar huidige en toekomstige werknemers. Dat doen we onder andere door het vernieuwde HR-beleid 'Expeditie Talent' te implementeren. We pakken die verandering professioneel aan door doorgedreven samenwerking en afstemming binnen het beleidsdomein Omgeving. De verdere uitrol is een changetraject waar begeleiding, opleiding en communicatie centraal staan. De eerste doelgroep zijn de leidinggevendenden: we geven hen de nodige handvaten en omkadering om van Expeditie Talent een succes te maken. We zijn een lerende organisatie waarin medewerkers zichzelf continu ontwikkelen, effectief inspelen op een veranderende context en hun loopbaan in eigen handen nemen.

Realisaties 2025

We erkennen en belonen de prestaties van onze medewerkers met een doordacht waarderingkader, omdat we geloven dat dit cruciaal is voor motivatie en betrokkenheid. Daarvoor werkten we in 2025 binnen het beleidsdomein een gezamenlijk waarderingkader uit. We waarborgen de tevredenheid en betrokkenheid van onze medewerkers door regelmatige bevragingen en peilingen, zoals de inclusiebevraging en de functierisicoanalyse voor terreinwerkers, en door die resultaten te gebruiken voor gerichte verbeteringen.

De VLM zet het welzijn van haar medewerkers centraal en beschermt hen. We tolereren ten aanzien van hen geen enkele vorm van fysieke, verbale of andere agressie. We hanteren daarbij een absolute nultolerantie, zoals bepaald in ons agressiebeleid. Met passende welzijnsprogramma's en welzijnsbevragingen verhogen we het welzijn van onze medewerkers omdat we geloven dat gezonde en gelukkige, goed ondersteunde medewerkers de sleutel zijn tot een succesvolle organisatie.

In de VLM kan iedereen zichzelf zijn, ongeacht afkomst, geloof, overtuiging, handicap, gender, seksuele geaardheid of leeftijd. We creëren een werkomgeving waarin diversiteit wordt gewaardeerd en inclusie gestimuleerd. Hoe we dit concreet zien, vertaalden we in ons gelijke kansen en diversiteitsplan.

Integriteit vormt de basis voor vertrouwen en geloofwaardigheid binnen en buiten onze organisatie. Met de uitvoering van ons integriteitsbeleid garanderen we dat alle medewerkers eerlijk, transparant en ethisch handelen. We sloten in 2025 een raamcontract met een externe partner die ons de komende jaren zal bijstaan met regelmatige en kwaliteitsvolle opleidingen en campagnes over integriteit.

Open interne communicatie is een cruciale pijler om een organisatie wendbaar, inclusief en doelgericht te maken. De focus ligt op het creëren van een cultuur waarin medewerkers voldoende geïnformeerd worden over de relevante inhoudelijke ontwikkelingen en geldende afspraken, vrij ideeën kunnen delen, transparantie centraal staat en kennisdeling gestimuleerd wordt. In 2025 zetten we versterkt in op interne communicatie. Er werden diverse interne communicatiemomenten georganiseerd, onder andere naar aanleiding van de start van de nieuwe gedelegeerd bestuurder. Ook werd een nieuw communicatieproduct gelanceerd namelijk een wekelijkse interne nieuwsbrief, Binnen-Land.

Ook op het vlak van overheidsopdrachten zorgen we voor een degelijke, betrouwbare en juridisch correcte dienstverlening en maken we maximaal gebruik van het centrale aanbod. Met ondersteuning en communicatie op maat (vb. voor nieuwe collega's) zorgden we voor een correcte en eenvormige toepassing voor alle types overheidsopdrachten.

Voor de facilitaire dienstverlening hebben we optimaal samengewerkt met Het Facilitair Bedrijf. Hun beleid vroeg van de VLM een flexibele aanpak om efficiëntie-initiatieven, zoals de centralisatie van postadressen, binnen de entiteit uit te werken.

We evolueren naar een moderne en dynamische capaciteits- en personeelsplanning conform de richtlijnen in de Vlaamse overheid (AGO) zodat we de meest geschikte tewerkstellingsvormen kiezen inclusief het bewust inzetten van consultancy.

De nieuwe leiderschapsvisie van de VLM werd formeel vastgelegd en de aanzet werd gegeven voor de opstart van een leiderschapstraject dat leidinggevend, potentieel leidinggevend en projectmanagers ondersteunt in hun rol en groei.

Accenten 2026

We integreren de nieuwe methodiek voor capaciteits- en resourceplanning in onze werking in functie van onze kerntaken en financieel uitdagende context.

Het binnen het beleidsdomein gezamenlijk uitgewerkte waarderingskader wordt in 2026 geïmplementeerd. Met een doelgericht opleidingsbeleid ondersteunen we alle medewerkers in hun functioneren en dragen we bij tot een kwaliteitsvolle dienstverlening en werking.

In 2026 ontwikkelen en implementeren we een leiderschapstraject. In eerste instantie voor alle hiërarchisch leidinggevend binnen de VLM (zowel starters als ervaren leidinggevend), in een volgende fase ook voor projectmanagers en potentieel leidinggevend.

Met actieplannen naar aanleiding van de inclusiebevraging en de functierisicoanalyse voor terreinwerkers geven we concreet uitvoering aan ons gelijke kansen en diversiteitsbeleid en welzijnsbeleid én houden we rekening met de feedback van het personeel. Het geïntegreerd preventieplan met het jaaractieplan (JAP 26) bevat onze structurele welzijnsacties. Daarnaast zetten we stappen naar een beter beheer van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).

We implementeren het vernieuwde centrale EHBO-kader binnen de VLM-werking en vertalen het centrale ergo-coachingkader naar concrete rollen en taken voor onze eigen ergo-coaches. Zo zorgen we voor een veilige en ergonomische werkomgeving.

Ook integriteit zal de komende jaren centraal blijven staan. Personeelsleden in hoogkwetsbare functies en leidinggevend zullen een integriteitsopleiding volgen. Daarnaast voorzien we een e-learning voor nieuwe medewerkers zodat iedereen kort na de start bij de VLM op de hoogte is van ons integriteitsbeleid en de deontologische code.

In 2026 zetten we in op een versterkte planning van overheidsopdrachten via kwartaaloverleg en centrale afstemming, gecombineerd met gerichte vorming en interne communicatie over de correcte toepassing van procedures.

We maken een interne communicatiestrategie voortbouwend op de corporate communicatiestrategie.

De VLM streeft naar een moderne, duurzame en kostenefficiënte facilitaire werking die de organisatie optimaal ondersteunt. We zorgen voor duidelijkheid rond huisvesting door nauwe afstemming met de centrale Vlaamse overheidsdiensten over de plannen voor Brugge en Herentals. We werken aan een realistisch, toekomstgericht plan voor het wagenparkbeheer en een geoptimaliseerd aanbod van vervoersmodi voor dienstverplaatsingen. Dit gebeurt in functie van kostenefficiëntie maar ook van duurzaamheid en de reële noden van onze medewerkers op het terrein.

Om de dienstverlening verder te verbeteren, verankeren we een overkoepelende helpdeskpool in de werking. We streven naar een uniforme manier van werken en een consistente dienstverlening over alle standplaatsen heen, zodat medewerkers snel en efficiënt geholpen worden.

Energiebesparing

Realisaties 2025

In 2025 heeft de VLM actief bijgedragen aan het Vlaamse actieplan door drie nieuwe elektrische voertuigen aan te kopen. Die investering ondersteunt het streven naar duurzaam mobiliteitsgedrag en de vergroening van het wagenpark, wat rechtstreeks bijdraagt tot een lagere CO₂-uitstoot (van 37 ton in 2024 naar 29 ton in 2025).

Accenten 2026

De Vlaamse overheid voert een actieplan uit rond mobiliteit. De VLM engageert zich ten volle om bij te dragen tot de doelstelling van dat actieplan. Dat door het stimuleren van duurzaam mobiliteitsgedrag en het verder vergroenen van het wagenpark, waardoor we de CO₂-uitstoot beperken tot maximaal 40 ton en minstens een globale eco-score halen jaarlijks van 80.

Aanbevelingen Audit Vlaanderen

Realisaties 2025

We verhoogden de maturiteit van de VLM verder inzake organisatiebeheersing. We realiseerden alle openstaande aanbevelingen voor risicomanagement en informatieveiligheid binnen de streefdata.

We verbeterden onze methodiek voor risicomanagement tot een geïntegreerde aanpak voor het inventariseren en opvolgen van strategische en operationele risico's. Daarnaast deden we risicoanalyses vanuit specifieke invalshoeken zoals bedrijfscontinuïteit, informatieveiligheid en integriteit. Risico's worden ook gekoppeld aan doelstellingen en processen en opgevolgd op vaste momenten door het gepaste organisatieniveau.

Accenten 2026

In 2026 gaan we verder op de ingeslagen weg. We identificeren de belangrijkste risico's op organisatie-, proces- en projectniveau en zorgen voor een systematische opvolging van die risico's en nieuwe beheersmaatregelen. We zorgen voor de realisatie van de 2 resterende aanbevelingen uit de audit informatieveiligheid.

Zo versterken we de weerbaarheid en wendbaarheid van de VLM en wapenen we ons tegen de risico's en maatschappelijke uitdagingen waarmee we geconfronteerd worden.

Kwaliteit, integriteit, efficiëntie en samenwerking staan in onze interne werking centraal. Met een modern en dynamisch personeelsbeleid en kwaliteitsvolle, integere (samen)werking zorgen we ervoor dat onze experts zich kunnen focussen op onze missie: het versterken van de open ruimte.

Accenten 2026

We actualiseren onze corporate communicatiestrategie gericht op onze belangrijkste stakeholders, met bijhorende producten. We werken een kader voor belanghebbendenmanagement uit. Dat doen we op basis van de klantenbevraging in 2025. Een heerlijk heldere communicatie blijft daarin centraal staan. Daarnaast bereiden we de overstap naar het webplatform Vlaanderen voor. Prioritaire thema's waarover we in 2026 zullen communiceren zijn de verdere implementatie van de nieuwe mestmaatregelen (MAP7), beheerovereenkomsten, PAS, Blue Deal, bodem en platteland. Daarnaast blijven we inzetten op zichtbare communicatie in het kader van onze gebiedsgerichte inrichtingsprojecten.

Samen met het dienstencentrum boekhouding en onze partners zetten we de financiële rapportering verder op punt. Transparantie blijft het uitgangspunt, vereenvoudiging de grote uitdaging.

We streven naar een goedgekeurd decreet voor de inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies als organen binnen de VLM, een noodzakelijke voorwaarde voor een financieel-juridische correcte werking. Vervolgens optimaliseren we het oprichtingsdecreet en de statuten van de VLM.

We doen aanpassingen aan de mestregelgeving zoals het Mestdecreet en VLAREME en van kernregelgeving in het kader van de implementatie van PAS.

We volgen de juridische procedures over de kerntaken van de VLM verder op. De uitkomst van de gerechtelijke uitspraken wordt verwerkt en waar nodig zullen in dat kader aanpassingen aan de werking en de regelgeving doorgevoerd worden om in overeenstemming te zijn met die uitspraken. Aandachtspunten hierbij zijn het brede Europese kader, zowel op inhoudelijk vlak (overeenstemming met Nitraatrichtlijn, Habitatrichtlijn, ...) als op procedureel gebied (AVG conforme regelgeving).

In het kader van de Natuurherstelverordening worden de nodige maatregelen genomen (het uitwerken van een natuurherstelplan).

2.6.4 OD 06.04 - DE VLM ZET MAXIMAAL IN OP IN- EN EXTERNE SAMENWERKING ZODAT ZE HAAR OPDRACHTEN ZO EFFICIËNT, EFFECTIEF EN DUURZAAM MOGELIJK KAN VERVULLEN EN HAAR INNOVATIEKRACHT VERGROOT

Omwille van de grote uitdagingen en ambitieuze doelstellingen voor de Vlaamse overheid in de open ruimte, bundelen we de krachten en zetten we sterker in op interne en externe samenwerking.

We maken maximaal gebruik van de centrale dienstverlening zodat we met onze mensen en middelen kunnen focussen op onze kerntaken. We stappen mee in de verdere centralisatie van dienstverlening voor overheidsopdrachten, ICT, digitalisering en archief, mits die opgebouwd is vanuit een decentrale behoeftenbevraging.

Samenwerking en kennisdeling vormen de drijvende kracht achter onze voortdurende vooruitgang en innovatie, waardoor we beter in staat zijn om onze maatschappelijke doelen te bereiken en een positieve impact te hebben op de open ruimte. Dankzij de entiteitoverschrijdende samenwerking realiseren we schaal- en kennisvoordelen en kunnen we sneller en efficiënter oplossingen vinden voor de maatschappelijke en ecologische uitdagingen van vandaag en morgen.

Realisaties 2025

In 2025 zetten we de eerste stappen naar een overstap van het webplatform met onze portaalsite.

We werkten meer samen met andere entiteiten. Zowel binnen het beleidsdomein, zoals voor de uitrol van het HR-beleid of voor het opzetten van gezamenlijke communicatiecampagnes, alsook daarbuiten zoals de uitvoering van Digipost Fase 2.

Binnen de prioritaire gebieden van de Vlaamse investeringsagenda staan entiteitoverschrijdend samenwerken en coproductie met de andere bestuursniveaus en maatschappelijke actoren centraal. Daarvoor wordt ingezet op entiteitoverschrijdende projectteamwerking (EOP) binnen specifieke delen van de prioritaire openruimtegebieden, waarbij verschillende entiteiten van het beleidsdomein Omgeving in een gezamenlijk projectteam functioneren (zie ook OD 2.1).

Ook in eigen huis staan samenwerking en continue verbetering centraal. Door bijvoorbeeld het poolen van bepaalde competenties en profielen, verbeteren we de efficiëntie en de dienstverlening. Via de exploratie van AI en andere digitale tools ondersteunen we onze strategische besluitvorming en maken we processen duurzamer.

Het opvolgen van Europese beleidsontwikkelingen en deelname aan projecten met Europese cofinanciering, zoals LIFE, Horizon en INTERREG stimuleert innovatie en kennisopbouw rond kernthema's zoals grondmobiliteit, agrarisch natuurbeheer en waterkwaliteit. De VLM trok ook in 2025 het *European Innovation Partnership* (EIP) support office dat innovatieve oplossingen voor landbouwers doorheen de Europese lidstaten ondersteunt.

Accenten 2026

In 2026 volgen we verder op, hoe AI-tools en digitale toepassingen zoals slimme bestekgenerators, marktanalyse-assistenten en offertevergelijkers kunnen bijdragen aan een efficiëntere en meer gestroomlijnde aanpak van overheidsopdrachten.

De overstap naar het webplatform wordt verder voorbereid in samenwerking met Digitaal Vlaanderen. Ook op het vlak van HR blijft de samenwerking binnen het beleidsdomein behouden en worden andere beleidskaders samen voorbereid en/of afgestemd.

Met de Europese dossiers MFK en GLB neemt de aandacht voor het Europese niveau in 2026 toe. De VLM zal haar bijdrage leveren aan de onderhandelingen op Vlaams niveau, in samenwerking met partners uit beleidsdomein Omgeving en daarbuiten.

We zetten in op meer communicatie over de resultaten van EIP.

2.6.5 OD 06.05 - DE VLM ZORGT VOOR BELEIDSEVALUATIES DOORHEEN DE VOLLEDIGE BELEIDSCYCLUS EN STUURT WAAR NODIG BIJ IN FUNCTIE VAN EFFECTIVITEIT EN EEN EFFICIËNT GEBRUIK VAN MIDDELEN

Realisaties 2025

De VLM streeft ernaar om haar rol in beleidsimplementatie en -ondersteuning te versterken door systematische beleidsevaluaties gedurende de volledige beleidscyclus. Die evaluaties zijn gericht op het meten van de effectiviteit van beleidsmaatregelen en het waarborgen van een efficiënt gebruik van middelen. Door een cyclische aanpak, waarin planning, uitvoering, monitoring en evaluatie naadloos op elkaar aansluiten, zorgt de VLM voor een continue stroom van inzichten die worden gebruikt om tijdig bij te sturen, zodat beleidsdoelstellingen beter worden bereikt en publieke middelen optimaal worden ingezet.

Een werking rond kennismanagement- en deling werd al opgestart met als doel de doorstroom van informatie en kennis binnen de VLM te verbeteren en kennisleemtes aan te pakken

Zo wil de VLM transparantie en verantwoording garanderen met het oog op een natuur- en milieuvriendelijke landbouw, een klimaatrobuuste open ruimte en een vitaal platteland.

Accenten 2026

In 2026 worden de eerste voorbereidingen getroffen voor een derde evaluatie van het decreet Landinrichting.

Met een intern organisatieproject wil de VLM de deelname aan Europese projecten verzilveren en haar werking verbeteren.

Indicatoren SD6	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Roadmap ontsluiting Mestbankapplicaties via het e-loket ondernemers	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben minstens 1 OIS-projectvoorstel ondersteund. • We hebben een roadmap opgesteld voor de aansluiting van onze diensten op de hoofdloketten van de Vlaamse overheid. • De overstap van SAML naar OAuth is gebeurd voor minstens 1 loket om de aansluiting bij de hoofdloketten-strategie mogelijk te maken. 	Er is een roadmap om de Mestbankapplicaties te ontsluiten via het e-loket ondernemers (in functie van de wens voor een uniek loket voor de landbouwers).
Het Geïntegreerd Preventieplan is uitgevoerd.	Jaaractieplan 2026 is uitgevoerd tegen 31/12/2026.	Het Geïntegreerd Preventieplan is uitgevoerd.
Streefcijfers diversiteit	Het actieplan naar aanleiding van de inclusiebevraging is opgemaakt tegen 30/06/2026. De uitvoering is voorzien voor de tweede helft van 2026 tegen 31/12/2026.	Streefcijfers diversiteit zijn behaald en personeelstevredenheid inzake inclusie is verbeterd.
Uitvoering integriteitsplan	Opleidingen integriteit voor de hoogkwetsbare functies en de leidinggevendenden zijn ingericht. E-learning integriteit in het kader van onboarding werd uitgewerkt.	Het integriteitsplan is uitgevoerd.
Mate waarin personeelsbeslissingen worden onderbouwd door strategische capaciteits- en personeelsplanning	Capaciteits- en personeelsplanning gebeurt in de VLM cfr. de methodiek van de VO. Capaciteits- en personeelsplanning is afgestemd op de financiële (meerjaren) planning en -strategie.	100% van de personeelsbeslissingen wordt onderbouwd door strategische capaciteits- en personeelsplanning.
Realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen	In 2026 is de realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen 100%.	De realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen is 100%.
Webtoegankelijkheid portaalsite	De analysefase van de huidige contentarchitectuur is gerealiseerd tegen 30/06/2026. Een nieuw ontwerp van contentarchitectuur is opgemaakt tegen 31/12/2026.	Webtoegankelijkheid portaalsite is verbeterd.
Uitvoering corporate communicatiestrategie	Strategische en operationele aanbevelingen voor corporate communicatie zijn tegen 31/12/2026 beschikbaar en vertaald naar een concreet actieplan.	De VLM heeft een duidelijke en onderscheidende identiteit en is gekend bij haar stakeholders.

Indicatoren SD6	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
Het decreet Inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies is goedgekeurd.	Het ontwerp van decreet wordt ter agendering overgemaakt aan de bevoegde ministers.	Het decreet Inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies is goedgekeurd.
Oprichtingsdecreet VLM en statuten zijn aangepast aan WVV en VCO.	Een deel van de bepalingen zijn al goedgekeurd in het vorige verzameldecreet Omgeving. De optimalisatiebepalingen worden in het huidige verzameldecreet meegenomen. Daarna kunnen de statuten worden aangepast. Beide regelingen moeten op hetzelfde moment in werking treden.	Aangepast oprichtingsdecreet en statuten aan WVV en VCO is opgemaakt.
Jaarrekeningen VOI en NBB	Goedgekeurde jaarrekening	Jaarrekeningen VOI en NBB zijn jaarlijks gecertificeerd en tijdig ingediend.
Beschikbaarheid uitvoering begroting ter opvolging van het ESR-vorderingensaldo en het begrotingssaldo.	Agendering/toelichtingen van de kwartaalrapporteringen aan de DR en RvB	Agendering/toelichtingen van de kwartaalrapporteringen aan de DR en RvB gebeuren elk kwartaal.
De mestregelgeving is aangepast aan de implementatie van MAP 7, eventuele inbreukprocedures of andere beleidsinitiatieven.	Aanpassingen aan mestregelgeving zoals Mestdecreet en VLAREME	De mestregelgeving is aangepast aan de implementatie van MAP 7, eventuele inbreukprocedures of andere beleidsinitiatieven.
De regelgeving is aangepast voor wat betreft de aan de VLM in het kader van PAS toegewezen taken.	Aanpassing van kernregelgeving in het kader van de implementatie van PAS is uitgevoerd.	De regelgeving is aangepast voor wat betreft de aan de VLM in het kader van PAS toegewezen taken.
Nieuwe activiteiten waarvoor VLM gebruikmaakt van de centrale dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Overstap webplatform wordt voorbereid. • Informatieveiligheid en samenwerking met Digitaal Vlaanderen. 	Nieuwe activiteiten waarvoor de VLM gebruikmaakt van centrale dienstverlening zijn toegenomen in vergelijking met 2024.
Aantal ton CO ₂ -eq uitstoot wagenpark VLM	Aantal ton CO ₂ -eq uitstoot wagenpark VLM = 40	Totaal aantal ton CO ₂ -eq uitstoot wagenpark VLM = 87

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Overzicht op te volgen indicatoren & mijlpalen 2026 van de Vlaamse Landmaatschappij
- Bijlage 2: Overzicht Kruistabel Inhoudelijke StructuurElementen (ISE), gekoppeld aan de Operationele Doelstellingen (OD) 2025 – 2029
- Bijlage 3a: Personeelsplan
- Bijlage 3b: Personeelsbezetting op 1 januari 2026
- Bijlage 4: Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

Bijlage 1 - OVERZICHT OP TE VOLGEN INDICATOREN MIJLPALEN 2026 VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niveau rapportage	Afdeling	Operationele doelstellingen	Indicator (kwalitatief/kwantitatief)	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
RvB/Minister	AMB	OD 01.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE WIJZIGINGEN VAN HET MESTDECREET EN ZORGT VOOR DE GOEDKEURING VAN MAP7	Bijdrage VLM aan beperking administratieve lasten voor landbouwers via implementatie gewijzigd mestdecreet	De VLM doet voorstellen voor administratieve vereenvoudiging van de vervoersreglementering ikv het Mestdecreet en organiseert daarvoor workshops met interne experts en met extern stakeholders.	De administratieve lasten voor de landbouwers zijn verminderd ten opzichte van 2024
RvB/Minister	PLM	OD 01.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE WIJZIGINGEN VAN HET MESTDECREET EN ZORGT VOOR DE GOEDKEURING VAN MAP7	De geboekte vooruitgang t.o.v. de planning van MAP 7 en MAP 8	Alle bijkomende maatregelen zijn door de VLM voorbereid en besproken op het opvolgingsorgaan tegen eind september met het oog om in uitvoering te gaan in 2027.	Alle maatregelen zijn genomen om de waterkwaliteit in overeenstemming te brengen met de Vlaamse en Europese doelstellingen
RvB/Minister	PLM	OD 01.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE WIJZIGINGEN VAN HET MESTDECREET EN ZORGT VOOR DE GOEDKEURING VAN MAP7	Onderbouwde beleidsvoorstellen op basis van het mestrapport, onderzoeken en Mestbankdata.	Het mestrapport, inclusief een evaluatie van MAP 7 maatregelen, en het nitraatresidurapport zijn tijdig klaar en bevatten relevante beleidsinformatie; beleidsvoorstellen uit onderzoeken zijn geformuleerd.	Onderbouwing MAP 8 is klaar
RvB/Minister	AMB	OD 01.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE WIJZIGINGEN VAN HET MESTDECREET EN ZORGT VOOR DE GOEDKEURING VAN MAP7	Mate waarop rekening gehouden wordt met uitzonderlijke weersomstandigheden voor het uitrijden van mest, het planten, zaaien en oogsten van gewassen en de 2e nitraatresidudrempelwaarde	In 2026 is er indien nodig rekening gehouden met uitzonderlijke weersomstandigheden.	Er is, indien nodig, rekening gehouden met uitzonderlijke weersomstandigheden.
RvB/Minister	AMB	OD 01.02 - DE VLM VERZAMELT EN BEREKENT GEGEVENS OM DE LANDBOUWERS CORRECT TE INFORMEREN OVER HET MESTBELEID EN DE NALEVING VAN DE WETGEVING TE BEWERKSTELLIGEN	Datum waarop de eiwitconvenant wordt ondertekend door de sector	Het eiwitconvenant wordt opgemaakt en getekend.	Er is een eiwitconvenant vastgelegd.
RvB/Minister	AMB	OD 01.02 - DE VLM VERZAMELT EN BEREKENT GEGEVENS OM DE LANDBOUWERS CORRECT TE INFORMEREN OVER HET MESTBELEID EN DE NALEVING VAN DE WETGEVING TE BEWERKSTELLIGEN	Implementatie van RENURE	De bepalingen van RENURE zijn uitgewerkt, gecommuniceerd en kunnen opgevolgd worden voor rapportering.	RENURE wordt jaarlijks opgevolgd en gerapporteerd.
RvB/Minister	AMB	OD 01.02 - DE VLM VERZAMELT EN BEREKENT GEGEVENS OM DE LANDBOUWERS CORRECT TE INFORMEREN OVER HET MESTBELEID EN DE NALEVING VAN DE WETGEVING TE BEWERKSTELLIGEN	Mate waarop de aanvragen voor (vrijwillige) nulbemesting in SBZ-H en VEN behandeld zijn.	De aanvragen voor vervroegde omschakeling naar nulbemesting in SBZ-H en vrijwillige omschakeling naar nulbemesting in VEN zijn binnen de wettelijke termijnen verwerkt en uitbetaald.	Alle aanvragen voor nulbemesting (met flankerend beleid) in SBZ-H en VEN zijn binnen de wettelijke termijn behandeld en uitbetaald.
RvB/Minister	AMB	OD 01.03 - DE VLM ZET IN OP BODEM- EN MESTANALYSES OM BIJ DE LANDBOUWERS DE INZICHTEN OVER DE BODEM- EN MESTKwaliteit TE VERHOGEN	Tijdstip waarop de nitraatresidumetingen volgens de SSRS-bemonsteringsmethode (Stratified Simple Random Sampling) verloopt en de bedrijven geselecteerd worden op basis van risico-analyses. De mate waarin de doelgerichte, duidelijke en toepasbare informatie van B3W, de begeleidingsdienst voor een betere bodem- en waterkwaliteit, de landbouwers en andere begeleiders bereikt.	De ontwikkeling van de nieuwe SNapp en SMIL is mbt nitraatresidustalen samen met erkende labo's afgerond en operationeel tegen 1 september 2026.	Vanaf 2028 zijn de nieuwe SNapp en SMIL operationeel.
RvB/Minister	PLM	OD 01.04 - DE VLM FACILITEERT DE BEGELEIDING VAN LANDBOUWERS NAAR DUURZAME TEELT-, BEMESTINGS- EN BODEMPRAKTIJEN	Succesfactoren en hinderpalen bij landbouwbegeleiding WLS zijn in kaart gebracht door Lerend Netwerk landbouwbegeleiding en gebruikt als insteek voor landbouwvisie.	Het werkprogramma 2026 is voor 95% uitgevoerd. De gebiedsgerichte en sectorgerichte aanpak zijn volledig in uitvoering.	Derde begeleiders gebruiken de informatie van B3W in hun begeleiding over bodem- en bemestingsmanagement
RvB/Minister	ALG	OD 01.04 - DE VLM FACILITEERT DE BEGELEIDING VAN LANDBOUWERS NAAR DUURZAME TEELT-, BEMESTINGS- EN BODEMPRAKTIJEN	Ondersteuning parkbureaus bij instandhouding en ontwikkeling van duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit versterkt.	Beleidsaanbevelingen uit landbouwbegeleiding in 28 WLS-coalities zijn samengebracht door Lerend Netwerk Landbouwbegeleiding; mogelijkheden voor uitbreiding of versterking van samenwerking voor landbouwbegeleiding zijn verkend.	Pilootprojecten landbouwbegeleiding zijn opgeschaald in functie van versterking landbouwtransitie.
RvB/Minister	ALG	OD 01.04 - DE VLM FACILITEERT DE BEGELEIDING VAN LANDBOUWERS NAAR DUURZAME TEELT-, BEMESTINGS- EN BODEMPRAKTIJEN	Ondersteuning parkbureaus bij instandhouding en ontwikkeling van duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit versterkt.	Centraal begeleidingsmoment over duurzame streekeigen landbouw, gevolgd door decentrale begeleidingsmomenten.	Parkbureaus Landschapsparken zijn geïnspireerd en ondersteund bij de instandhouding en ontwikkeling van een duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit in hun werkgebied versterkt.

Bijlage 1 - OVERZICHT OP TE VOLGEN INDICATOREN MIJLPALEN 2026 VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niveau rapportage	Afdeling	Operationele doelstellingen	Indicator (kwalitatief/kwantitatief)	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
RvB/Minister	AMB	OD 01.06 - DE VLM ZET IN OP CONTROLES OP DE NALEVING VAN DE MESTWETGEVING	De mate waarop de VLM heeft bijgedragen aan de geïntegreerde uitvoering van de gewestelijke handhavingsprioriteiten	De Mestbank voert samen met het Departement Omgeving gecoördineerde controles uit op het correct gebruik en de aangifte van luchtwassers. Daarbij wordt het gebruik van het internetloket voor de monitoring van luchtzuiveringssystemen actief gestimuleerd.	De Mestbank voert samen met het departement Omgeving een gecoördineerde actie uit op luchtwassers en mestverwerking.
RvB/Minister	AMB	OD 01.06 - DE VLM ZET IN OP CONTROLES OP DE NALEVING VAN DE MESTWETGEVING	De mate waarop de teeltvrije stroken en de beschermingsstroken zijn gecontroleerd.	Langs 40 VHA-waterlopen is gecontroleerd op de teeltvrije stroken en de beschermingsstroken met aanmaningen voor de nieuwe beschermingsstroken en sanctieringen voor de teeltvrije en de 5m-beschermingsstroken in gebiedstype 2 en 3.	Het vastgestelde inbreukpercentage op de voorwaarden beschermstroken is lager dan 5 %
RvB/Minister	AMB	OD 01.06 - DE VLM ZET IN OP CONTROLES OP DE NALEVING VAN DE MESTWETGEVING	Aantal gerichte sensibiliseringsacties en mate waarin de doelgroepen bereikt worden (compliance promotion).	Er zijn minstens 2 nieuwe sensibiliseringscampagnes uitgerold. Het bereik hiervan wordt gemeten. Het plan van aanpak voor sensibilisering wordt verfijnd op basis van ervaring uit de eerste sensibiliseringscampagnes.	Er wordt ingezet op compliance promotion om de doelgroepen te sensibiliseren naar een betere waterkwaliteit.
RvB/Minister	PLM	OD 01.07 - DE VLM STIMULEERT LANDBOUWERS TOT VRIJWILLIG NATUUR-, MILIEU EN LANDSCHAPSBEHEER EN VERSTERKT ZO DE BIODIVERSITEIT IN HET LANDBOUWGEBIED EN DE GROENBLAUWE STRUCTUUR IN HET LANDSCHAP	Evolutie van het areaal beheerovereenkomsten	Evaluatie areaal BO met startdatum 1/1/2027 - toetsen aan streefareaal uit GLB-SP	De beheerovereenkomsten tonen hun relevantie aan voor de biodiversiteit in het landbouwgebied door - naast effectiviteit van de maatregelen - op voldoende areaal beheerovereenkomsten te hebben lopen.
RvB/Minister	PLM	OD 01.07 - DE VLM STIMULEERT LANDBOUWERS TOT VRIJWILLIG NATUUR-, MILIEU EN LANDSCHAPSBEHEER EN VERSTERKT ZO DE BIODIVERSITEIT IN HET LANDBOUWGEBIED EN DE GROENBLAUWE STRUCTUUR IN HET LANDSCHAP	Maximale budgetbenutting voor BO	Toetsing benut budget aan beschikbaar budget.	De VLM benut het beschikbare budget voor beheerovereenkomsten maximaal.
RvB/Minister	PLM	OD 01.07 - DE VLM STIMULEERT LANDBOUWERS TOT VRIJWILLIG NATUUR-, MILIEU EN LANDSCHAPSBEHEER EN VERSTERKT ZO DE BIODIVERSITEIT IN HET LANDBOUWGEBIED EN DE GROENBLAUWE STRUCTUUR IN HET LANDSCHAP	Inhoudelijke en procesmatige uitwerking BO voor GLB 2028-2034	Tegen eind 2026 werken we een voorstel uit voor de beheerovereenkomsten na 2027	De beheerovereenkomsten tonen hun relevantie voor de biodiversiteit in het landbouwgebied aan door - naast effectiviteit van de maatregelen - op voldoende areaal beheerovereenkomsten te hebben lopen.
RvB/Minister	ALG	OD 02.03 - DE VLM COÖRDINEERT DE ORP-PROGRAMMA'S WATER-LAND-SCHAP EN LANDSCHAPSPARKEN EN NEEMT EEN ACTIEVE ROL OP IN GROND+ZAKEN EN LUWTE-OASES	Begeleiding parkbureaus Landschapsparken voor thema's aansluitend bij hun operationele plannen.	Min. 2 centrale begeleidingsmomenten zijn georganiseerd.	De parkbureaus van de Landschapsparken zijn begeleid bij de uitvoering van hun operationele plannen.
RvB/Minister	ALG	OD 02.03 - DE VLM COÖRDINEERT DE ORP-PROGRAMMA'S WATER-LAND-SCHAP EN LANDSCHAPSPARKEN EN NEEMT EEN ACTIEVE ROL OP IN GROND+ZAKEN EN LUWTE-OASES	Aantal uitgevoerde maatregelen door de 29 Water-Land-Schapscoalities	Blue Deal-maatregelen in WLS 1 voor 50% zijn afgewerkt en uitbetaald; 100% maatregelen in WLS 2.0 zijn gedeclareerd; WWLS actieplannen zijn voor 20% in uitvoering .	De gebiedscoalities Water+Land+Schap zijn ondersteund voor het behalen van resultaten inzake sponslandschappen en de WLS 3.0 oproep wordt voorbereid.
RvB/Minister	PLM	OD 02.04 - DE VLM STIMULEERT DE UITBOUW VAN EEN LOKAAL VOEDSELBELEID WAARBIJ VOEDSEL EEN HEFBOOM IS VOOR DE TRANSITIE NAAR EEN VITAAL	Aantal nieuwe volkstuinten	In 2026 worden 10 nieuwe volkstuinten gerealiseerd door een nieuwe oproep volkstuinten	Einde 2029 worden in totaal 50 bijkomende volkstuinten gerealiseerd.
RvB/Minister	PLM	OD 02.04 - DE VLM STIMULEERT DE UITBOUW VAN EEN LOKAAL VOEDSELBELEID WAARBIJ VOEDSEL EEN HEFBOOM IS VOOR DE TRANSITIE NAAR EEN VITAAL PLATTELAND IN RELATIE MET DE STEDELIJKE OMGEVING	Aandeel lokale besturen betrokken in een (boven)lokale voedselstrategieën	Het werkprogramma van de ondersteuningsopdracht Local4Food is uitgevoerd	25 % van de lokale besturen voeren een (boven) lokale voedselstrategie uit
RvB/Minister	PLM	OD 02.06 - DE VLM ZET HAAR INSTRUMENTEN IN OM HET BREED TOEPASSEN VAN BODEMREGENERATIE EN KOOLSTOFFLANDBOUW TE BEVORDEREN VOOR DE REALISATIE VAN SPONSLANDSCHAPPEN	Beschikbare instrumenten en financieringsmechanismen (GLB en andere) voor de ondersteuning van landbouwers en beheerders voor koolstoflandbouw	Uitgewerkt voorstel over instrumentarium en financiering voor koolstoflandbouw.	Er zijn instrumenten en financieringsmechanismen beschikbaar om landbouwers en beheerders te ondersteunen bij het verhogen van het koolstofgehalte van de bodem en bij het regenereren van het bodemleven
RvB/Minister	ALG	OD 02.06 - DE VLM ZET HAAR INSTRUMENTEN IN OM HET BREED TOEPASSEN VAN BODEMREGENERATIE EN KOOLSTOFFLANDBOUW TE BEVORDEREN VOOR DE REALISATIE VAN SPONSLANDSCHAPPEN	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF)	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF) = 40 ha	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF) bedraagt in totaal 200 ha

Bijlage 1 - OVERZICHT OP TE VOLGEN INDICATOREN MIJLPALEN 2026 VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niveau rapportage	Afdeling	Operationele doelstellingen	Indicator (kwalitatief/kwantitatief)	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
RvB/Minister	ALG	OD 02.07 - DE VLM WERKT AAN EEN ACTIEF GRONDBELEID VOOR LANDBOUW	Lerend netwerk publieke landbouwgronden	Ruimer netwerkmoment voor publieke landbouwgronden is georganiseerd	De lokale besturen zijn bewust gemaakt van het belang en de mogelijkheden om hun gronden in gebruik te geven van lokale jonge land- en tuinbouwers en van landbouwers die agro-ecologische landbouwtechnieken toepassen, waaronder duurzame teeltpraktijken.
RvB/Minister	ALG	OD 02.07 - DE VLM WERKT AAN EEN ACTIEF GRONDBELEID VOOR LANDBOUW	Opmaak beleidsvoorstel actief grondbeleid voor landbouw	Uittesten grondbeleid in 2 pilootprojecten	Actief grondbeleid voor landbouw is uitgewerkt
RvB/Minister	AMB	OD 02.08 - DE VLM ENGAGEERT ZICH OM BINNEN DE GEÏNTEGREERDE PROJECTWERKING GEBIEDS- EN SECTORGERICHTE INITIATIEVEN TE FACILITEREN OM DE LANDBOUWERS EN ANDERE ACTOREN TE STIMULEREN TOT BETERE BODEM- EN BEMESTINGSPRAKTIJKEN	Er bestaan lokale gebiedscoalities met waterkwaliteitsdoelstellingen	Er wordt een oproep gelanceerd bij bestaande en nieuwe coalities om projecten in te dienen om de waterkwaliteit lokaal te verbeteren.	De opgerichte gebiedscoalities bestaan en functioneren.
RvB/Minister	PLM	OD 02.09 - DE VLM VERSTERKT EN WAARDEERT KLIMAATBESTENDIGE LANDSCHAPPEN	Aantal kilometer houtkanten	Tussentijdse evaluatie van het houtkantenplan in functie van nieuwe beleidsinitiatieven (koolstoflandbouw, natuurherstelwet,...) / 35 km aanplant	De acties uit het houtkantenplan zijn gerealiseerd of in realisatie (tot 2030)
RvB/Minister	ALG	OD 02.09 - DE VLM VERSTERKT EN WAARDEERT KLIMAATBESTENDIGE LANDSCHAPPEN	Aantal km houtkanten, geregistreerd in IBert	4 km houtkanten is gerealiseerd	Het totaal aantal kilometer houtkanten, gerealiseerd in de periode 2025-2029, bedraagt 36 km.
RvB/Minister	PLM	OD 02.10 - DE VLM ACTIVEERT LOKALE GEMEENSCHAPPEN IN DORPEN EN BUURTEN ALS GANGMAKERS VOOR DE MAATSCHAPPELIJKE TRANSITIES	Aantal "verbonden dorpen"	* Samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Dorpsbelangen * Oproep Buurten Op den Buiten * Minimum 1 samenkomst expertengroep dorpen	30 verbonden dorpen
RvB/Minister	ALG	OD 03.01 - DE VLM IMPLEMENTEERT HET FLANKEREND BELEIDSPROGRAMMA VOOR DE PROGRAMMATORISCHE AANPAK STIKSTOF (PAS) DIE LANDBOUWERS ONDERSTEUNT BIJ HET VERMINDEREN VAN STIKSTOFEMISSIONS EN BEDRIJFSRECONVERSIES VOOR SPECIFIEKE MILIEUDOELLEN	Oppervlakte in ha van door VLM ontharde bedrijfssites	Oppervlakte in ha van door VLM ontharde bedrijfssites bedraagt 28 ha in 2026.	Oppervlakte van ontharde bedrijfssites: binnen de varkenscall is de streefwaarde 45 ha (20 ha in 2025; 25 ha in 2026), binnen de andere stopzettingregelingen is streefwaarde 15 ha (3 ha per jaar)
RvB/Minister	ALG	OD 03.02 - DE VLM VOERT HAAR OPDRACHTEN UIT HET STIKSTOFDECREET VOOR DE MAATWERKGEBIEDEN UIT	Ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied	VLM heeft in opdracht van de intendant een voorstel-ontwikkelplan opgemaakt voor het Turnhouts Vennengebied in de vorm van een inrichtingsnota	Het ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied is (grotendeels) uitgevoerd (einddatum 2030),
RvB/Minister	AMB	OD 03.03 - DE VLM ZET MEE IN OP EMISSIEREDUCERENDE TECHNIEKEN VIA ADVIES DOOR HET ADMINISTRATIEF TEAM EN WETENSCHAPPELIJK COMITE VEETEELT	Termijn waarbinnen het AT-advies wordt gefinaliseerd.	VLM voert de secretariaatstaken van het administratief team (AT) uit. Het AT beoordeelt de ontvangen aanvragen op volledigheid, en vraagt indien nodig advies aan het WeComV. Na ontvangst van het advies van het WeComV finaliseert het AT binnen 30 dagen haar eigen advies, en legt het dossier voor aan de minister.	Binnen 30 dagen wordt het advies van WeComV samen met het advies van het AT neergelegd op het kabinet.
RvB/Minister	ALG	OD 03.04 - DE VLM IMPLEMENTEERT DE AAN HAAR TOEGEWAZEN ACTIES UIT HET LUCHTBELEIDSPLAN, HET VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATPLAN EN HET LULUCF ACTIEPLAN	Aantal ton BKG emissiereductie door beheer bodem, mest en dierlijke productie	Door beheer bodem, mest en dierlijke productie wordt 65 kton CO2 equivalenten emissiereductie gerealiseerd.	65 kton CO2 equivalenten (wijziging in landgebruik: omzetting van 20 ha akkers + 20 ha bosuitbreiding binnen projectperimeters: 20 kton per jaar /varkenscalls: 40 kton per jaar / vrijwillige opkoopregelingen PAS: 5 kton per jaar)
RvB/Minister	ALG	OD 04.01 - DE VLM REALISEERT GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN DIE DE OPEN RUIMTE KLIMAATBESTENDIGER MAKEN, DE BLUE DEAL ONDERSTEUNEN, LANDBOUW VERSTERKEN, NATUUR HERSTELLEN EN BOSSEN REALISEREN	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering	75 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten zijn in uitvoering.	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering= 75
RvB/Minister	ALG	OD 04.01 - DE VLM REALISEERT GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN DIE DE OPEN RUIMTE KLIMAATBESTENDIGER MAKEN, DE BLUE DEAL ONDERSTEUNEN, LANDBOUW VERSTERKEN, NATUUR HERSTELLEN EN BOSSEN REALISEREN	Aantal ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in geïntegreerde VLM-projecten.	In 2026 zijn 200 ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in geïntegreerde VLM-projecten.	De VLM heeft in totaal 7.500 ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in 2029.

Bijlage 1 - OVERZICHT OP TE VOLGEN INDICATOREN MIJLPALEN 2026 VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niveau rapportage	Afdeling	Operationele doelstellingen	Indicator (kwalitatief/kwantitatief)	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
RvB/Minister	ALG	OD 04.01 - DE VLM REALISEERT GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN DIE DE OPEN RUIMTE KLIMAATBESTENDIGER MAKEN, DE BLUE DEAL ONDERSTEUNEN, LANDBOUW VERSTERKEN, NATUUR HERSTELLEN EN BOSSEN REALISEREN	Aantal ha door VLM bebost	20 ha wordt door VLM bebost.	In totaal 140 ha.
RvB/Minister	ALG	OD 04.01 - DE VLM REALISEERT GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN DIE DE OPEN RUIMTE KLIMAATBESTENDIGER MAKEN, DE BLUE DEAL ONDERSTEUNEN, LANDBOUW VERSTERKEN, NATUUR HERSTELLEN EN BOSSEN REALISEREN	Aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten waarbij, in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, wordt bijgedragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen-	In lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen wordt in 2026 bijgedragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen voor 4 vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten .	Het totaal aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten, waarbij in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, wordt bijgedragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen bedraagt 20 in 2029.
RvB/Minister	ALG	OD 04.01 - DE VLM REALISEERT GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN DIE DE OPEN RUIMTE KLIMAATBESTENDIGER MAKEN, DE BLUE DEAL ONDERSTEUNEN, LANDBOUW VERSTERKEN, NATUUR HERSTELLEN EN BOSSEN REALISEREN	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.	In 2026 worden er 3 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.	In totaal 15.
RvB/Minister	ALG	OD 04.02 - DE VLM VOERT EEN GEBIEDSGERICHT GRONDBELEID	Aantal ha via (lokale) grondenbanken verworven	In 2026 wordt 300 ha via (lokale) grondenbanken verworven.	Het totaal aantal ha verworven via (lokale) grondenbanken verworven, bedraagt 1500 ha op het einde van 2029.
RvB/Minister	ALG	OD 04.02 - DE VLM VOERT EEN GEBIEDSGERICHT GRONDBELEID	Aantal landbouwers (contracten) dat jaarlijks gebruik maakt van VLM-gronden	300 landbouwers (contracten) maken jaarlijks gebruik van VLM-gronden in 2026.	Aantal landbouwers (contracten) dat jaarlijks gebruik maakt van VLM-gronden = 300
RvB/Minister	ALG	OD 04.02 - DE VLM VOERT EEN GEBIEDSGERICHT GRONDBELEID	Faciliterend grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden bij aankoop voor natuur- en bosrealisatie	Politieke besluitvorming voor definitieve goedkeuring van decreet faciliterend grondbeleid is ondersteund en implementatie in VLM is opgestart.	Faciliterend grondaanbod is in uitvoering en geëvalueerd
RvB/Minister	ALG	OD 04.03 - DE VLM ONDERSTEUNT DE LANDCOMMISSIES TER UITVOERING VAN HET INSTRUMENTENDECREET EN HET DECREET LANDINRICHTING	Aandeel aanvragen WORG-vergoedingen zijn afgehandeld	In 2026 wordt 100% aanvragen WORG-vergoedingen afgehandeld.	Aandeel aanvragen WORG-vergoedingen afgehandeld = 100%
RvB/Minister	ALG	OD 04.03 - DE VLM ONDERSTEUNT DE LANDCOMMISSIES TER UITVOERING VAN HET INSTRUMENTENDECREET EN HET DECREET LANDINRICHTING	Afhandeling aanvragen voor stopzetting veeteeltexploitaties PAS	Aanvragen voor stopzetting veeteeltexploitaties PAS zijn kwaliteitsvol, transparant en binnen een redelijke termijn afgehandeld.	Alle aanvragen voor stopzetting veeteeltexploitaties PAS zijn kwaliteitsvol, transparant en binnen een redelijke termijn afgehandeld
RvB/Minister	ALG	OD 04.03 - DE VLM ONDERSTEUNT DE LANDCOMMISSIES TER UITVOERING VAN HET INSTRUMENTENDECREET EN HET DECREET LANDINRICHTING	Aandeel van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's zijn afgehandeld	In 2026 wordt 100% van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's afgehandeld.	Het totaal aandeel afgehandelde aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's is 100% op het einde van 2029.
RvB/Minister	ALG	OD 04.04 - DE VLM OPTIMALISEERT PROCEDURES OM DE UITVOERING TE VERSNELLEN	Wettelijke evaluatie decreet LIR	VLM ondersteunt de besluitvorming van decreet LI	Het decreet LI is periodiek geëvalueerd in lijn met de wetgeving
RvB/Minister	ALG	OD 04.05 – DE VLM INTEGREERT LANDINRICHTING, RUILVERKADELING, NATUURINRICHTING EN HAAR GRONDENBANKWERKING IN DE ACTIEPLANNEN VAN BLUE DEAL, LULUCF EN VAP	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie = 100%	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie = 100%
RvB/Minister	PLM	OD 05.01 - DE VLM MAAKT WERK VAN HET VLAAMS PLATTELANDSPACT ALS KADER VOOR EEN STRUCTUREEL EN GEÏNTEGREERD PLATTELANDSBELEID	Transversale plattelandsstrategie en -pact	De Vlaamse plattelandsstrategie is goedgekeurd door de VR en het plattelandspact is ondertekend door de plattelandsactoren De verschillende doorbraken zijn opgestart door de aangeduide beleidsdomeinen, provincies, ...	Een transversale plattelandsstrategie is in uitvoering en geeft vorm en inhoud aan een structureel en geïntegreerd plattelandsbeleid
RvB/Minister	PLM	OD 05.02 - DE VLM BEHEERT DE TECHNISCHE, INHOUDELIJKE EN FINANCIËLE UITVOERING VAN LEADER EN START MET DE VOORBEREIDING VAN PLATTELANDSINTERVENTIES BINNEN HET NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID VAN DE EUROPESE COMMISSIE	Uitvoering van 15 Lokale Ontwikkelingsstrategieën	Aflevering tussentijdse rapportering met inbegrip van annual performance rapport. Ex-post PDPOIII	De lokale ontwikkelingsstrategieën 2023 -2027 zijn uitgevoerd en de streefwaarden voor de EU resultaatsindicatoren zijn behaald
RvB/Minister	PLM	OD 05.02 - DE VLM BEHEERT DE TECHNISCHE, INHOUDELIJKE EN FINANCIËLE UITVOERING VAN LEADER EN START MET DE VOORBEREIDING VAN PLATTELANDSINTERVENTIES BINNEN HET NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID VAN DE EUROPESE COMMISSIE	Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties	Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties in 2026 bedraagt 10 miljoen Euro.	De GLB middelen worden tijdig en volledig (totaal = 50 miljoen euro) besteed.

Bijlage 1 - OVERZICHT OP TE VOLGEN INDICATOREN MIJLPALEN 2026 VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niveau rapportage	Afdeling	Operationele doelstellingen	Indicator (kwalitatief/kwantitatief)	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
RvB/Minister	PLM	OD 05.02 - DE VLM BEHEERT DE TECHNISCHE, INHOUDELIJKE EN FINANCIËLE UITVOERING VAN LEADER EN START MET DE VOORBEREIDING VAN PLATTELANDSINTERVENTIES BINNEN HET NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID VAN DE EUROPESE COMMISSIE	Begeleiding Lokale Actiegroepen	Minimum 2 samenkomsten van de Leadercoördinatoren en organisatie Leaderdag in 2026.	Kwaliteit van de interne en externe processen is voldoende i.f.v. externe audits
RvB/Minister	PLM	OD 05.02 - DE VLM BEHEERT DE TECHNISCHE, INHOUDELIJKE EN FINANCIËLE UITVOERING VAN LEADER EN START MET DE VOORBEREIDING VAN PLATTELANDSINTERVENTIES BINNEN HET NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID VAN DE EUROPESE COMMISSIE	Inhoudelijke en procesmatige uitwerking nieuwe Leader maatregel GLB 2028-2034	Op basis van het plattelandspact geven we platteland een plaats in het NRPP en hebben we de LEADER maatregel vorm gegeven en gaan hierover in overleg met andere entiteiten	Plattelandsinterventie(s) - Leader zijn opgemaakt en geïntegreerd binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2028 - 2034
RvB/Minister	FI-T	OD 06.01 - DOOR MAXIMALE DIGITALISERING WERKT DE VLM TOE NAAR EEN WENDBARE, KLANTGERICHTE EN DATAGEDREVEN VLAAMSE ENTITEIT DIE MEE IS OP HET GEBIED VAN TOEGANKELIJKHEID, EFFICIËNTIE, DUURZAAMHEID EN INFORMATIEVEILIGHEID	Roadmap ontsluiting mestbankapplicaties te ontsluiten via het e-loket ondernemers.	*We hebben minstens 1 OIS projectvoorstel ondersteund. *We hebben een roadmap opgesteld voor de aansluiting van onze diensten op de hoofdlokets van de Vlaamse Overheid *De overstap van SAML naar OAuth is gebeurd voor minstens 1 loket om de aansluiting bij de hoofdloketsstrategie mogelijk te maken.	Er is een roadmap om de mestbankapplicaties te ontsluiten via het e-loket ondernemers (in functie van de wens voor een uniek loket voor de landbouwers).
RvB/Minister	ASD	OD 06.02 - DE VLM VERSTERKT DE ORGANISATORISCHE WENDBAARHEID EN PERFORMANTIE DOOR EEN INCLUSIEF EN STRATEGISCH HR-EN WELZIJSBELEID, OPEN INTERNE COMMUNICATIE EN EEN EFFICIËNTE FACILITAIRE DIENSTVERLENING	Het Geïntegreerd Preventieplan is uitgevoerd	Jaaractieplan 2026 is uitgevoerd tegen 31/12/2026.	Het Geïntegreerd Preventieplan is uitgevoerd
RvB/Minister	ASD	OD 06.02 - DE VLM VERSTERKT DE ORGANISATORISCHE WENDBAARHEID EN PERFORMANTIE DOOR EEN INCLUSIEF EN STRATEGISCH HR-EN WELZIJSBELEID, OPEN INTERNE COMMUNICATIE EN EEN EFFICIËNTE FACILITAIRE DIENSTVERLENING	Streefcijfers diversiteit	Het actieplan naar aanleiding van de inclusiebevraging is opgemaakt tegen 30/06/2026. De uitvoering is voorzien voor de tweede helft van 2026 tegen 31/12/2026.	Streefcijfers diversiteit zijn behaald en personeelstevredenheid inzake inclusie is verbeterd
RvB/Minister	ASD	OD 06.02 - DE VLM VERSTERKT DE ORGANISATORISCHE WENDBAARHEID EN PERFORMANTIE DOOR EEN INCLUSIEF EN STRATEGISCH HR-EN WELZIJSBELEID, OPEN INTERNE COMMUNICATIE EN EEN EFFICIËNTE FACILITAIRE DIENSTVERLENING	Uitvoering integriteitsplan	Opleidingen integriteit voor de hoogkwetsbare functies en de leidinggevenden zijn ingericht. E-learning integriteit in kader van onboarding is uitgewerkt.	Het integriteitsplan is uitgevoerd
RvB/Minister	ASD	OD 06.02 - DE VLM VERSTERKT DE ORGANISATORISCHE WENDBAARHEID EN PERFORMANTIE DOOR EEN INCLUSIEF EN STRATEGISCH HR-EN WELZIJSBELEID, OPEN INTERNE COMMUNICATIE EN EEN EFFICIËNTE FACILITAIRE DIENSTVERLENING	Mate waarin personeelsbeslissingen worden onderbouwd door strategische capaciteits- en personeelsplanning	Capaciteits- en personeelsplanning gebeurt in de VLM cfr. de methodiek van de VO. Capaciteits- en personeelsplanning is afgestemd op de financiële (meerjaren)planning en strategie.	100% van de personeelsbeslissingen wordt onderbouwd door strategische capaciteits- en personeelsplanning
RvB/Minister	ASD	OD 06.02 - DE VLM VERSTERKT DE ORGANISATORISCHE WENDBAARHEID EN PERFORMANTIE DOOR EEN INCLUSIEF EN STRATEGISCH HR-EN WELZIJSBELEID, OPEN INTERNE COMMUNICATIE EN EEN EFFICIËNTE FACILITAIRE DIENSTVERLENING	Realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen	Realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen is 100% * Rapporteren beheersmaatregelen aan FI-T voor verdere analyse en acties. * Opname risicobeheer als onderdeel van de opleiding PM * Opvolgen PDCA-cyclus risico's	De realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen is 100%
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	Webtoegankelijkheid portaalsite	De analysefase van de huidige contentarchitectuur is gerealiseerd tegen 30/06/2026. Een nieuw ontwerp van contentarchitectuur is opgemaakt tegen 31/12/2026.	Webtoegankelijkheid portaalsite is verbeterd

Bijlage 1 - OVERZICHT OP TE VOLGEN INDICATOREN MIJLPALEN 2026 VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niveau rapportage	Afdeling	Operationele doelstellingen	Indicator (kwalitatief/kwantitatief)	Mijlpaal 2026	Eindobjectief 2029
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	Uitvoering corporate communicatiestrategie	Strategische en operationele aanbevelingen voor corporate communicatie zijn tegen 31/12/2026 beschikbaar en vertaald naar een concreet actieplan.	De VLM heeft een duidelijke en onderscheidende identiteit en is gekend bij haar stakeholders
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	Het decreet inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies is goedgekeurd	Het ontwerp van decreet wordt ter agendering overgemaakt aan de bevoegde ministers.	Het decreet inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies is goedgekeurd
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	Oprichtingsdecreet VLM en statuten zijn aangepast aan WVV en VCO	Een deel van de bepalingen zijn reeds goedgekeurd in het vorige verzameldecreet Omgeving. De optimalisatiebepalingen worden in het huidige verzameldecreet meegenomen daarna kunnen de statuten worden aangepast. Beide regelingen dienen op hetzelfde moment in werking te treden.	Aangepast oprichtingsdecreet en statuten aan WVV en VCO is opgemaakt.
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	Jaarrekeningen VOI en NBB	Goedgekeurde jaarrekening. Een herstelplan, t.g.v. twee opeenvolgende boekjaren verlies, is uitgewerkt en wordt uitgevoerd.	Jaarrekeningen VOI en NBB zijn jaarlijks gecertificeerd en tijdig ingediend.
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	Beschikbaarheid uitvoering begroting ter opvolging van het ESR-vorderingensaldo en het begrotingssaldo	Agenderingen/toelichtingen van de kwartaalrapporteringen aan de DR en RvB.	Agenderingen/toelichtingen van de kwartaalrapporteringen aan de DR en RvB gebeuren elk kwartaal
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	De mestregelgeving is aangepast aan de implementatie van MAP 7, eventuele inbreukprocedures of andere beleidsinitiatieven	Aanpassingen aan mestregelgeving zoals Mestdecreet en VLAREME zijn gebeurd.	De mestregelgeving is aangepast aan de implementatie van MAP 7, eventuele inbreukprocedures of andere beleidsinitiatieven
RvB/Minister	ASD	OD 06.03 - DE VLM WAARBORGT DE KLANTVRIENDELIJKHEID, INTEGRITEIT EN CONTINUÏTEIT VAN DE WERKING DANKZIJ KWALITATIEVE JURIDISCHE DIENSTVERLENING, EEN TRANSPARANT FINANCIËEL BELEID EN TOEGANKELIJKE EXTERNE COMMUNICATIE	De regelgeving is aangepast voor wat betreft de aan de VLM in het kader van PAS toegewezen taken.	Aanpassing van kernregelgeving in het kader van de implementatie van PAS is uitgevoerd.	De regelgeving is aangepast voor wat betreft de aan de VLM in het kader van PAS toegewezen taken.
RvB/Minister	ASD	OD 06.04 - DE VLM ZET MAXIMAAL IN OP IN- EN EXTERNE SAMENWERKING ZODAT ZE HAAR OPDRACHTEN ZO EFFICIËNT, EFFECTIEF EN DUURZAAM MOGELIJK KAN VERVULLEN EN HAAR INNOVATIEKRACHT VERGROOT	Nieuwe activiteiten waarvoor VLM gebruik maakt van de centrale dienstverlening	* Overstap webplatform wordt voorbereid. * Informatieveiligheid en samenwerking met Digitaal Vlaanderen.	Nieuwe activiteiten waarvoor de VLM gebruik maakt van de centrale dienstverlening zijn toegenomen in vergelijking met 2024
RvB/Minister	FI-T	OD 06.05 - DE VLM ZORGT VOOR BELEIDSEVALUATIES DOORHEEN DE VOLLEDIGE BELEIDSCYCLUS EN STUURT WAAR NODIG BIJ IN FUNCTIE VAN EFFECTIVITEIT EN EEN EFFICIËNT GEBRUIK VAN MIDDELEN	Aantal ton CO2eq uitstoot wagenpark VLM	Aantal ton CO2eq uitstoot wagenpark VLM = 40	Totaal aantal ton CO2eq uitstoot wagenpark VLM = 87

BIJLAGE 2: OVERZICHT INHOUDELIJKE STRUCTUURELEMENTEN (ISE), GEKOPPELD AAN DE OPERATIONELE DOELSTELLINGEN 2025 - 2029

Operationele Doelstellingen + Omschrijving	Inhoudelijke StructuurElementen (ISE)								
	Ruimte en Milieu	Water	Natuur en biodiversiteit	Plattlandsbeleid	Thema-overschrijdend instrumentarium omgeving	Omgeving en platteland	Lucht	Afval en materialen	Bodem
01.01 De VLM implementeert de wijzigingen van het mestdecreet en zorgt voor de goedkeuring van MAP7.		X							
01.02 De VLM verzamelt en berekent gegevens om de landbouwers correct te informeren over het mestbeleid en de naleving van de wetgeving te bewerkstelligen.		X							
01.03 De VLM zet in op bodem- en mestanalyses om bij de landbouwers de inzichten over de bodem- en mestkwaliteit te verhogen.		X							
01.04 De VLM faciliteert de begeleiding van landbouwers naar duurzame teelt-, bemestings- en bodempraktijken.		X							
01.05 De VLM spoort nutriëntenverliezen op via doorgedreven data-analyses.		X							
01.06 De VLM zet in op controles op de naleving van de mestwetgeving.		X							
01.07 De VLM stimuleert landbouwers tot vrijwillig natuur-, milieu en landschapsbeheer en versterkt zo de biodiversiteit in het landbouwgebied en de groenblauwe structuur in het landschap.		X							
01.08 De VLM integreert het mestbeleid in het bodemplan, de stroomgebiedbeheersplannen en het GLB strategisch plan 2028-2033.		X							
02.01 De VLM werkt actief mee aan de ontwikkeling en uitvoering van een investeringsagenda open ruimte en zet daarbij actief in op entiteitsoverschrijdende projectwerkingsteams.					X				
02.02 De VLM bouwt het Open-Ruimte-platform verder uit als motor voor opschaling van open ruimte realisaties.	X								
02.03 De VLM coördineert de ORP-programma's Water-Land-Schap en landschapsparken en neemt een actieve rol op in Grond+Zaken en luwte-oases.	X		X						X
02.04 De VLM stimuleert de uitbouw van een lokaal voedselbeleid waarbij voedsel een hefboom is voor de transitie naar een vitaal platteland in relatie met de stedelijke omgeving.	X			X					
02.05 De VLM werkt structureel samen met de regionale landschappen.					X				
02.06 De VLM zet haar instrumenten in om het breed toepassen van bodemregeneratie en koolstoflandbouw te bevorderen voor de realisatie van sponslandschappen.									X
02.07 De VLM werkt aan een actief grondbeleid in functie van landbouw.	X								
02.08 De VLM engageert zich om binnen de geïntegreerde projectwerking gebieds- en sectorgerichte initiatieven te faciliteren om de landbouwers en andere actoren te stimuleren naar betere bodem- en bemestingspraktijken.		X							X
02.09 De VLM versterkt en waardeert klimaatbestendige landschappen.				X					
02.10 De VLM activeert lokale gemeenschappen in dorpen en buurten als gangmakers voor de maatschappelijke transitie.				X					
03.01 De VLM implementeert het flankerend beleidsprogramma voor de programmatorische aanpak stikstof (pas) die landbouwers ondersteunt bij het verminderen van stikstofemissies en bedrijfsreconversies voor specifieke milieudoelen.	X						X		
03.02 De VLM voert haar opdrachten uit het stikstofdecreet voor de maatwerkgebieden uit.	X						X		
03.03 De VLM zet mee in op emissie-reducerende technieken via advies door het administratief team en wetenschappelijk comité veeteelt.	X				X		X		
03.04 De VLM implementeert de aan haar toegewezen acties uit het luchtbeleidsplan, het Vlaams Energie- en Klimaatplan en het LULUCF actieplan.					X		X		
04.01 De VLM realiseert geïntegreerde gebiedsgerichte projecten die de open ruimte klimaatbestendiger maken, de Blue Deal ondersteunen, landbouw versterken, natuur herstellen en bossen realiseren.	X								

BIJLAGE 2: OVERZICHT INHOUDELIJKE STRUCTUURELEMENTEN (ISE), GEKOPPELD AAN DE OPERATIONELE DOELSTELLINGEN 2025 - 2029

Operationele Doelstellingen + Omschrijving	Inhoudelijke StuctuurElementen (ISE)								
	Ruimte en Milieu	Water	Natuur en biodiversiteit	Plattelandsbeleid	Thema-overschrijdend instrumentarium omgeving	Omgeving en platteland	Lucht	Afval en materialen	Bodem
04.02 De VLM voert een gebiedsgericht grondbeleid.	X								
04.03 De VLM ondersteunt de landcommissies ter uitvoering van het instrumentendecreet en het decreet landinrichting.	X				X				
04.04 De VLM optimaliseert procedures om de uitvoering te versnellen.	X								
04.05 De VLM integreert landinrichting, ruilverkaveling, natuurinrichting en haar grondenbankwerking in de actieplannen van Blue Deal, LULUCF en VAP.	X				X				
05.01 De VLM maakt werk van het Vlaams Plattelandspact als kader voor een structureel en geïntegreerd plattelandsbeleid.				X					
05.02 De VLM beheert de technische, inhoudelijke en financiële uitvoering van Leader en start met de voorbereiding van plattelandsinterventies binnen het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid van de Europese Commissie.				X					
06.01 Door maximale digitalisering werkt de VLM toe naar een wendbare, klantgerichte en datagedreven Vlaamse entiteit die mee is op het gebied van toegankelijkheid, efficiëntie, duurzaamheid en informativiteit.	X								
06.02 De VLM versterkt de organisatorische wendbaarheid en performantie door een inclusief en strategisch HR- en welzijnsbeleid, open interne communicatie en een efficiënte facilitaire dienstverlening.	X								
06.03 De VLM waarborgt de klantvriendelijkheid, integriteit en continuïteit van de werking dankzij hoogstaande juridische dienstverlening, een transparant financieel beleid en toegankelijke externe communicatie.	X								
06.04 De VLM zet maximaal in op in- en externe samenwerking zodat ze haar opdrachten zo efficiënt, effectief en duurzaam mogelijk kan vervullen en haar innovatiekracht vergroot.	X								
06.05 De VLM zorgt voor beleidsevaluaties doorheen de volledige beleidscyclus en stuurt waar nodig bij in functie van effectiviteit en een efficiënt gebruik van middelen.	X								

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Besluit van de gedelegeerd bestuurder houdende vaststelling van het personeelsplan van de Vlaamse Landmaatschappij

DE GEDELEGEERD BESTUURDER VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ,

Gelet op het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid, artikel I.4;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2006 tot vaststelling van de regels voor het algemene personeelsbeleid en het specifiek personeelsbeleid in de diensten van de Vlaamse overheid en in de Vlaamse openbare instellingen, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007, 24 oktober **2008**, **20 november 2009** en **16 maart 2012**;

Gelet op het besluit van de gedelegeerd bestuurder van 21 februari 2012 houdende vaststelling van het personeelsplan van de Vlaamse Landmaatschappij;

Gelet op het advies van het Entiteitsoverlegcomité, gegeven op 16 december 2013;

Overwegende dat het personeelsplan van de VLM wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid, afgekort Vlaams personeelsstatuut, en de beslissing van de Vlaamse Regering inzake de procedure van personeelsplannen (VR/2009/24.04/DOC.0572),

Overwegende dat overeenkomstig het Vlaams personeelsstatuut het tot de bevoegdheid van de lijnmanager behoort om de kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbehoeften van zijn entiteit te bepalen, in een personeelsplan, onverminderd de procedure van administratieve en begrotingscontrole,

Overwegende dat de VLM enerzijds een normaal loopbaanbeleid moet kunnen voeren en over voldoende werkingsmiddelen moet kunnen beschikken en anderzijds verder moet kunnen instaan voor het uitvoeren van de taken en het verlenen van een maximale dienstverlening, is het noodzakelijk dat de VLM op de meest efficiënte wijze werkt,

Overwegende dat om het in 2012 opgestarte reorganisatieproject verder te kunnen uitvoeren een aanpassing van het personeelsplan nodig is,

Overwegende dat het personeelsplan in overeenstemming is met de bepalingen van interne werking van de beheersovereenkomst voor de periode 2011 tot 2015, zoals principieel goedgekeurd op 19 september 2011 door de Vlaamse Regering,

Overwegende dat het personeelsplan op 16 december 2013 voor advies werd voorgelegd aan het Entiteitscomité;

./.

Overwegende dat voorliggend personeelsplan van de VLM budgettair neutraal is ten opzichte van de beschikbare weddenkredieten (ESR-11 kredieten) bij de begrotingsopmaak 2014;

Overwegende dat overeenkomstig de procedure inzake personeelsplannen vastgesteld door de Vlaamse regering op 24 april 2009, dergelijke personeelsplannen niet ex ante dient te worden voorgelegd aan de Inspectie van Financiën / regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting maar ex post dient te worden voorgelegd in het kader van de begrotingscyclus (begrotingsopmaak/-controle);

BESLUIT:

Artikel 1. Het personeelsplan van de Vlaamse Landmaatschappij, afgekort VLM, bestaat uit het volgend aantal mandaatfuncties en permanente betrekkingen en wordt uitgedrukt in koppen en in voltijdse eenheden:

Rang	Graad	Aantal betrekkingen (in koppen) bezetting september 2013	Aantal betrekkingen (in VTE) gemiddelde bezetting 2014	Aanpassing personeelsplan
A3	Gedelegeerd bestuurder	1	1	
A2L	Algemeen directeur (mandaat)/ adjunct directeur-generaal	1	1,1	
A2A	Afdelingshoofd (mandaat)	6	6	
A2A	Projectleider N-1 (mandaat)	3	3	
A2M	Hoofdadviseur	9		1
A2	Directeur-ingenieur, Directeur- informaticus Directeur of adviseur	3	11	8
A1	Informaticus of ingenieur	103	93,6	-1
A1	Adjunct van de directeur	157	138,4	-8
B2	Hoofdprogrammeur of hoofddeskundige	18	16,8	
B2	Hoofdprogrammeur of hoofddeskundige			20
B1	Programmeur of deskundige	202	174,5	-20
C2	Hoofdmedewerker of hoofdtechnicus	17	15,6	
C1	Medewerker of technicus	79	66,8	

D2	Hoofdassistent of technisch hoofdassistent of speciaal hoofdassistent	18	15,6	
D1	Assistent, technisch assistent of speciaal assistent	10	9,8	
Algemeen Totaal		619	545,46	

Art. 2. Het personeelsplan bevat één betrekking van algemeen directeur tot 31 januari 2014, één betrekking van adjunct directeur-generaal van 1 november 2013 tot 31 januari 2014 en vervolgens één betrekking van algemeen directeur of adjunct directeur-generaal vanaf 1 februari 2014.

Art. 3. Het aantal betrekkingen met als graad hoofdadviseur, vermeld in artikel 1, is gelijk aan het aantal afdelingshoofden, het aantal projectleiders N-1 en de N-1 functies waarvan het mandaat eindigt of eindigde. De mandaten met als functiebenaming afdelingshoofd en projectleider N-1 worden onder de titularissen van de graad van hoofdadviseur toegewezen.

Art. 4. Het personeelsplan in koppen en VTE omvat het aantal structurele betrekkingen dat in september 2013 is ingenomen. Het aantal VTE omvat de gemiddelde verwachte bezetting van deze betrekkingen in 2014.

De betrekkingen in rang A2 die vrij komen in deze rang, kunnen ook in rang A1 worden ingevuld.

De betrekkingen in rang B2 die vrij komen in deze rang, kunnen ook in rang B1 worden ingevuld.

De betrekkingen in rang C2 die vrij komen in deze rang, kunnen ook in rang C1 worden ingevuld.

De betrekkingen in rang D2 die vrij komen in deze rang, kunnen ook in rang D1 worden ingevuld.

Art. 5. Er zijn in het personeelsplan 8 bijkomende betrekkingen in de graad van adviseur, directeur, adviseur-ingenieur, directeur-ingenieur, adviseur-informaticus of directeur-informaticus en 20 bijkomende betrekkingen in de graad van hoofddeskundige of hoofdprogrammeur voorzien. Wanneer deze betrekkingen worden ingenomen, blokkeren ze respectievelijk eenzelfde aantal betrekkingen in de rang A1 en van deskundige of programmeur.

Art. 6 Het personeelsplan omvat naast de mandaatfuncties en de permanente betrekkingen, vermeld in artikel 1, tijdelijke of specifieke functies in te vullen door contractuelen.

Deze tijdelijke of specifieke functies bij de VLM hebben betrekking op:

- 1° het vervullen van bijkomende of specifieke opdrachten;
- 2° het voldoen aan uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften hetzij voor in de tijd beperkte acties, hetzij voor een buitengewone toename van het werk;
- 3° het vervangen van personeelsleden bij hun afwezigheid.

.I.

De bijkomende of specifieke opdrachten, vermeld in het tweede lid, punt 1°, worden bij de VLM ingevuld door het onderhoud- en keukenpersoneel waarvoor 9 personeelsleden (6,7 VTE) worden ingezet.

De uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften, vermeld in het tweede lid, punt 2°, worden bij de VLM ingevuld door contractuelen die:

- 1° aangeworven worden door middel van projectfinanciering;
- 2° gefinancierd worden met (andere) externe middelen zoals onder meer Europese financiering, financiering samenwerkingsovereenkomst AGIV, tewerkstelling kabinet;
- 3° aangeworven worden in afwachting van de aanpassing van het personeelsplan of van de beschikbare werfreserves.

Het aantal voltijdse eenheden van de contractuelen aangeworven voor de uitoefening van functies om te voldoen aan uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften als vermeld in het tweede lid, punt 1° en punt 2°, wijzigt maandelijks maar het aantal blijft binnen de beschikbare budgettaire ruimte. Voor 2014 wordt er van uitgegaan dat hiervoor 29 personeelsleden (27,5 VTE) worden ingezet.

De contractuele personeelsleden die in afwachting van de aanpassing van het personeelsplan of van de beschikbare werfreserves aangeworven werden voor structurele betrekkingen en de contractuele personeelsleden die in dienst zijn voor het vervangen van personeelsleden tijdens hun afwezigheid, zijn opgenomen in artikel 1 van het personeelsplan.

Art. 7. Het personeelsplan werd ex post voorgelegd aan de Inspectie van Financiën / regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting, in het kader van de begrotingscyclus.

Art. 8. De toelichting bij het personeelsplan wordt gevoegd als bijlage bij dit besluit.

Art. 9. Dit besluit wordt gepubliceerd op het intranet van de VLM. De gedelegeerd bestuurder bezorgt het goedgekeurde personeelsplan aan het departement Bestuurszaken die deze gegevens op haar extranetsite publiceert.

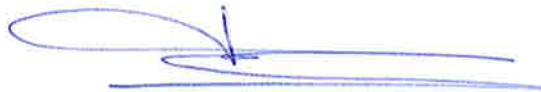
Art. 10. Het besluit van de gedelegeerd bestuurder van 21 februari 2012 houdende vaststelling van het personeelsplan van de Vlaamse Landmaatschappij wordt opgeheven.

./.

Art. 11. Dit besluit treedt in werking op 14 maart 2014, met uitzondering van artikel 2 dat uitwerking heeft met ingang van 1 november 2013.

Brussel, 14 maart 2014

De gedelegeerd bestuurder van de Vlaamse Landmaatschappij,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop on the left and several horizontal strokes extending to the right.

Toon DENYS

Bijlage bij het besluit van de gedelegeerd bestuurder houdende vaststelling van het personeelsplan van de Vlaamse Landmaatschappij

Toelichting

1. Besluitvormingsproces vaststelling personeelsplan

Het personeelsplan van de VLM wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid, afgekort Vlaams personeelsstatuut, en de beslissing van de Vlaamse Regering inzake de procedure van personeelsplannen (VR/2009/24.04/DOC.0572).

De lijnmanager, voor de VLM de gedelegeerd bestuurder, is bevoegd overeenkomstig het Vlaams personeelsstatuut om de kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbehoeften van het agentschap te bepalen, in een personeelsplan, onverminderd de procedure van administratieve en begrotingscontrole.

2. Personeelsplan

2.1 Reden aanpassing personeelsplan

De Vlaamse Landmaatschappij heeft de voorbije jaren grote inspanningen geleverd om de personeelskosten te beheersen.

Deze kostenbeheersing was noodzakelijk omdat de VLM naast de budgettaire besparingen ook geconfronteerd werd met een endogene groei (meerkosten voor schaal- en tussentijdse verhogingen) die jarenlang nauwelijks of gedeeltelijk werden gecompenseerd door bijkomende middelen.

Globaal werden (en worden) er voor de periode 2008-2014 voor ongeveer 8 miljoen besparingen gerealiseerd op het personeelsbudget en de andere werkmiddelen.

Deze besparingen leidden tot een drastische daling van het personeelsbestand (van 730 personeelsleden op 30/6/2009 tot 660 personeelsleden op 30/11/2013).

Om het impact van de forse daling van de werkmiddelen in het algemeen en van de personeelsmiddelen in het bijzonder op de werking van de VLM te ondervangen, werden tal van initiatieven genomen om efficiënter te werken.

De VLM leverde ook al grote inspanningen om deze besparingen te compenseren (o.a. door quasi wervingsstop, jarenlang uitstellen bevorderingen en statutaire wervingen, niet toekennen functioneringstoelagen, aanwenden werkmiddelen voor personeelsuitgaven).

Om de werking van de VLM in een context van besparingen en personeelsinkrimping te kunnen vrijwaren werd in 2012 het reorganisatieproject SCOOP2.0 opgestart.

Opdat de VLM enerzijds een normaal loopbaanbeleid zou kunnen voeren en over voldoende werkmiddelen zou beschikken en anderzijds verder zou kunnen instaan voor het uitvoeren van de taken en het verlenen van een maximale dienstverlening, is het immers noodzakelijk dat de werking van de VLM op de meest efficiënte wijze wordt georganiseerd.

Om het hiervoor opgestarte reorganisatieproject verder succesvol uit te voeren is een aanpassing van het personeelsplan nodig.

2.2 Inhoud personeelsplan - procedure

Inhoudelijk is het voorliggend personeelsplan een bijsturing van het personeelsplan dat op 21 februari 2012 werd goedgekeurd. **Het personeelsplan van 21 februari 2012 wordt door voorliggend plan opgeheven.**

Het nieuwe personeelsplan vertrekt van de personeelsbezetting per 1 september 2013 en de verwachte gemiddelde tewerkstelling van deze personeelsleden in 2014, geraamd op basis van gekende gegevens. Die aanpassing is nodig om enerzijds voor de leidinggevende functies - die bij het reorganisatieproject een cruciale rol spelen – een stap te zetten naar een betere financiële waardering en anderzijds om de aanwezige expertise in de verschillende disciplines te kunnen behouden.

Daarom worden in het personeelsplan acht van de zwaardere leidinggevende en expertenfuncties bijkomend op A2 niveau voorzien.

Een tweede maatregel hield in dat 20 bijkomende bevorderingsbetrekkingen in de rang B2 werden voorzien.

Met deze maatregel wordt gestreefd naar het behoud van de expertise en een billijke verloning. Momenteel zijn er van de 218 betrekkingen in niveau B maar 18 (8%) toegewezen in een bevorderingsbetrekking terwijl er op basis van de inschatting van de functiezwarte minstens dubbel zoveel van de betrekkingen in het niveau B verloond zou worden op B2 niveau of hoger. Om deze kloof te dichten worden 20 bijkomende bevorderingsbetrekkingen in de rang B2 toegevoegd. Het aantal bevorderingsbetrekkingen stijgt hierdoor tot bijna 17% van het totaal aantal betrekkingen in het niveau B.

Omdat het mandaat van een projectleider N-1 beëindigd werd en er een nieuwe projectleider N-1 wordt aangesteld en de projectleider N-1 van wie het mandaat beëindigd wordt "terugvalt" in de graad van hoofdadviseur, wordt er een bijkomende betrekking van hoofdadviseur opgenomen in het personeelsplan.

De Vlaamse regering besliste om een ambtenaar met de graad van adjunct directeur-generaal met ingang van 1 november 2013 bij de Vlaamse Landmaatschappij te herplaatsen. Ermee rekening houdend dat de algemeen directeur met ingang van 1 februari 2014 de VLM verlaat, wordt in het personeelsplan een betrekking van algemeen directeur of adjunct directeur-generaal opgenomen.

Het is de bedoeling om de gemiddelde personeelsbezetting te behouden die voor 2014 geraamd werd. Bij deze bezetting werd rekening gehouden met de al gekende afvloeiingen en de gekende en verwachte onbetaalde verloven. Ermee rekening houdend dat er jaarlijks ten minste 2,5% personeelsleden afvloeien, zullen de kredieten die door de nog niet gekende en (en niet verrekenende) afvloeiingen vrijkomen, aangewend worden om de meest prioritaire personeelsbehoeften in te vullen die in de loop van 2014 ontstaan. Hierdoor kan het personeelsplan t.o.v. september 2013, in de loop van het jaar tijdelijk lichtjes worden overschreden in sommige graden.

De procedure voor het goedkeuren van een personeelsplan houdt o.a. in dat:

- bij een budgettair neutraal personeelsplan (= uitvoerbaar binnen de beschikbare weddenkredieten ESR-11 kredieten), een ex post advies vereist is van **de Inspectie van Financiën/** regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting (bij BO of BC);

- bij een budgettair neutraal personeelsplan met compensatie op de apparaatkredieten, een kredietherschikking en vooraf het advies van de Inspectie van Financiën / regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting vereist is;
- er een omslachtige procedure moet worden gevoerd (tot op het niveau van de Vlaamse regering) indien een van de voormelde procedures niet kan worden gevolgd of indien de Inspectie van Financiën / regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting negatief advies geeft en het begrotingsakkoord negatief is;

De in het personeelsplan voorziene bevorderingen worden pas in de loop van 2014 uitgevoerd. De kostprijs van het voorgestelde personeelsplan blijft binnen de weddenkredieten die bij de begrotingsopmaak 2014 werden goedgekeurd en werden aangepast conform de richtlijnen bij de begrotingsopmaak van 2014. Het voorstel van personeelsplan is dus een budgettair neutraal personeelsplan dat uitvoerbaar is binnen de beschikbare weddenkredieten ESR-11 kredieten. Het ex post advies van de Inspectie van Financiën / regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting werd bij de procedure BO 2014 gevraagd en werd op 12 februari 2014 verleend.

Op 16 december 2013 wordt het voorstel van personeelsplan voor advies voorgelegd aan het Entiteitscomité.

Het EOC verleende het volgend advies voor het voorstel tot aanpassing van het personeelsplan:

“De vakorganisaties verlenen een ongunstig advies over het voorgestelde personeelsplan en vragen om de middelen voor de bevorderingen aan te wenden voor wervingen.

De vakorganisatie ACV- openbare diensten adviseert ook om geen oneigenlijk gebruik te maken van de projectleiderstoelagen.

De vakorganisatie ACOD adviseert ook om in alle niveaus bijkomende bevorderingsbetrekkingen te voorzien en vraagt uitsluitel over welke functies als B2 functies worden voorzien in het personeelsplan.

2.3 Personeelsplan overeenkomstig procedure “PEP to be”

Inhoudelijk is het voorliggend personeelsplan een beperkte herwerking van het voorstel van personeelsplan dat werd voorgelegd in de vorm van het besluit van de gedelegeerd bestuurder van 21 februari 2012 houdende vaststelling van het personeelsplan van de Vlaamse Landmaatschappij.

Het personeelsplan vertrekt van de bestaande personeelssituatie (september 2013) en laat toe om binnen de beschikbare budgettaire ruimte, enkele belangrijke stappen te zetten naar een billijke verloning van de personeelsleden zodat de personeelsleden van de Vlaamse Landmaatschappij een normale loopbaan kunnen uitbouwen en de expertise die voor de VLM belangrijk is, behouden blijft. Ook de volgende jaren zal nagegaan worden welke maatregelen er binnen het budgettair kader mogelijk zijn. Het voorliggend personeelsplan is, rekening houdend met de voormelde randvoorwaarden, opgesteld volgens de procedure van een “PEP to be” overeenkomstig de beslissing van de Vlaamse Regering betreffende de procedure van personeelsplannen (VR/2009/24.04/DOC.0572).

2.3.1 Financieel luik PEP to be

Het voorliggend personeelsplan is opgesteld volgens de procedure van een PEP to be binnen ESR 11-refertekredieten.

Het personeelsplan is budgettair neutraal is ten opzichte van de beschikbare weddenkredieten (ESR-11 kredieten) bij de begrotingsopmaak 2014. Dit personeelsplan werd ex post in het kader van de begrotingscyclus (begrotingsopmaak/-controle) voorgelegd aan de Inspectie van Financiën / regeringsafgevaardigde bevoegd voor Financiën en Begroting.

2.3.2 Administratief luik PEP to be

Het personeelsplan werd voorgelegd voor advies aan het Entiteitsoverlegcomité op 16 december 2013.

2.4 Inhoud personeelsplan

Het personeelsplan houdt eveneens rekening met de huidige budgettaire situatie die de VLM noodzaakt om efficiënter te werken om de opdrachten verder te kunnen uitvoeren en houdt rekening met de noodzaak om de reorganisatie SCOOP 2.0 verder uit te voeren.

Het personeelsplan omvat het totaal aantal ingevulde betrekkingen (in VTE's) toestand september 2013 dat via de dotaties wordt gefinancierd (628 koppen, 552.1 VTE). Hiervan zijn er 9 (6,7 VTE) contractuele personeelsleden met specifieke opdrachten (onderhoudspersoneel).

In het personeelsplan werden oorspronkelijk 8 betrekkingen in de rang A2, 20 projectleidersfuncties en 20 betrekkingen in de rang B2 bijkomend opgenomen. De 20 projectleidersfuncties werden in de loop van de goedkeuringsprocedure geschrapt omwille van de aanpassing van het Vlaams personeelsstatuut voor wat de projectleidersfuncties betreft.

Wanneer deze bevorderingsbetrekkingen worden ingenomen, komt er geen betrekking in de wervingsgraad vrij, m.a.w. de betrekkingen in de graad van hoofddeskundige of hoofdprogrammeur blokkeren - zodra ze worden ingevuld - eenzelfde aantal betrekkingen in de graad van deskundige of programmeur en de betrekkingen in de graad van adviseur, directeur, adviseur-ingenieur, directeur-ingenieur, adviseur-informaticus of directeur-informaticus blokkeren - zodra ze worden ingevuld - eenzelfde aantal betrekkingen in de rang A1,

Het personeelsplan omvat naast de mandaatfuncties en permanente betrekkingen tijdelijke of specifieke functies in te vullen door contractuelen.

Deze tijdelijke of specifieke functies bij de VLM hebben betrekking op:

- 1° het vervullen van bijkomende of specifieke opdrachten;
- 2° het voldoen aan uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften hetzij voor in de tijd beperkte acties, hetzij voor een buitengewone toename van het werk;
- 3° het vervangen van personeelsleden bij hun afwezigheid.

De bijkomende of specifieke opdrachten, worden bij de VLM ingevuld door het onderhoud- en keukenpersoneel (6,7 VTE).

De uitzonderlijke en tijdelijke personeelsopdrachten worden bij de VLM ingevuld door contractuelen die:

- 1° aangeworven worden door middel van projectfinanciering;

2° gefinancierd worden met (andere) externe middelen zoals onder meer Europese financiering, financiering samenwerkingsovereenkomst AGIV, tewerkstelling kabinet;

3° aangeworven werden in afwachting van de aanpassing van het personeelsplan of van de beschikbare werfreserves (deze personeelsleden worden structureel gefinancierd en maken deel uit van de 552,1 VTE - zie verder).

Het aantal voltijdse eenheden van de contractuelen aangeworven voor de uitoefening van functies om te voldoen aan uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften wijzigt geregeld maar het aantal blijft binnen de beschikbare budgettaire ruimte.

De VLM verbindt er zich toe om alle inkomsten en uitgaven met externe financiering of projectfinanciering gedetailleerd te registreren en op te volgen.

Het aantal voltijdse eenheden van de contractuelen ingezet in functies om personeelsleden te vervangen tijdens hun afwezigheid bedraagt maximum het aantal voltijdse eenheden, dat vrijkomt door deze afwezige personeelsleden (deze personeelsleden worden structureel gefinancierd en maken deel uit van de 552,1 VTE - zie verder).

2.4 Kostprijs personeelsplan

2.4.1 Deel huidige (= september 2013) bezetting

Het voorgesteld personeelsplan bevat 545,4 betrekkingen (VTE) exclusief de contractuelen aangeworven voor tijdelijke opdrachten (= projecten, externe financiering) en specifieke opdrachten (onderhoudspersoneel voor 6,7 VTE).

Behalve de personeelsleden die voor tijdelijke opdrachten worden aangenomen (projecten en andere externe financiering), worden alle personeelsleden gefinancierd met de middelen die op de uitgavenbegroting 2014 zijn voorzien van de dotatie VLM.

De andere personeelsleden worden extern gefinancierd en blijven buiten de scope bij de berekening van het personeelsplan.

Voor 2014 wordt er bij de herraaming (in december op basis van de meest recente gegevens) van de personeelskosten van uitgegaan dat 29 personeelsleden (27,5 VTE) die samen 1,517 miljoen euro kosten, buiten de dotatie worden gefinancierd. De externe middelen voor deze financiering zijn beschikbaar. De VLM heeft er zich toe verbonden om alle inkomsten en uitgaven voor de personeelsleden gedetailleerd te registreren zodat ze kunnen worden opgevolgd.

	EF	PR	Eindtotaal
Koppen	3,00	26,00	29,00
VTE	2,00	25,47	27,47
Totaal	155.053,94	1.362.282,02	1.517.335,96

Voor de personeelsleden die op de dotaties VLM worden aangerekend gaat het om 637 personeelsleden (556,2 VTE)

	GBS	MB	PLB	VLM	Eindtotaal
Aantal koppen	2,00	223,00	8,00	394,00	627,00
Aantal VTE	1,80	195,52	7,65	345,63	550,59
Totaal	121.411,06	14.548.061,52	556.425,99	26.823.068,24	42.048.966,81*

- + 1 adjunct directeur- generaal (161.526 euro)

De personeelskosten die gefinancierd worden met de middelen voorzien op de uitgavenbegroting bedragen dus voor de dotatie (in duizend euro en op basis van de herraaming in september 2013):

VLM (excl. Externe financiering):

	Mestbank	VLM	Plattelandsbeleid	Kapitaalschade
11.11 Bezoldiging volgens salarisschaal	8.745	16.225	356	90
11.12 Overige bezoldigingselementen	1.371	2.417	54	14
11.20 Sociale verzekeringspremies ten laste van de werkgever	4.040	7.455	147	30
11.31 Overige sociale lasten van de werkgever, directe toelagen	278	562		
11.40 Lonen in natura	245	434	10	2
11.40 Sociale dienst	120	211	4	3
Totaal met sociale dienst	14.799	27.304	571	139
Beschikbaar (excl. sociale dienst)	14.679	27.093	567	136
dotatie VLM (excl., EF en PRO) incl., 61k euro eindejaarstoelage, 64 keuro herverdeling 100 miljoen keuro en 162 keuro voor adjunct directeur generaal).	42.475			
herverdeling (verschuiving middelen herplaatsing BO 2014)	19			
Beschikbaar na BO 2014	42.494			
endogene groei (te ontvangen bij BC 2014)	513			
Beschikbaar voor 2014	43.007			

Geraamde uitgaven (inclusief adjunct directeur-generaal)	
	42.211
Saldo	796

Kostprijs volledige invulling personeelsplan

	GBS	MB	PLB	VLM	Eindtotaal
Aantal koppen	2,00	223,00	8,00	394,00	627,00
Aantal VTE	1,80	195,52	7,65	345,63	550,59
Wedde	80.024,28	8.668.529,78	348.031,23	16.092.342,87	25.188.928,16
Bevorderingspremie	0,00	0,00	0,00	1.406,00	1.406,00
Forfaitaire toelage	0,00	0,00	0,00	1.742,28	1.742,28
H/S toelage	0,00	10.480,48	0,00	14.243,30	24.723,78
Kasvergoeding	0,00	3.427,08	0,00	2.184,76	5.611,84
Toelage hogere functies	0,00	0,00	0,00	17.370,72	17.370,72
Toelage preventieadviseur	0,00	4.167,36	0,00	16.974,47	21.141,83
Toelage chauffeur	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toelage milieu-inspectie	0,00	79.576,56	0,00	0,00	79.576,56
Fietsvergoeding	214,20	28.054,74	173,88	29.694,12	58.136,94
Vakantiegeld	5.563,89	575.665,00	22.721,17	1.048.461,93	1.652.411,99
Eindejaarspremie	4.419,33	499.917,29	19.462,25	920.836,27	1.444.635,14
Laureaat examen	0,00	0,00	0,00	1.021,37	1.021,37
Mandaattoelage	0,00	0,00	0,00	14.218,22	14.218,22
RSZ werkgever	25.983,22	907.278,88	64.334,13	1.739.320,97	2.736.917,20
Pensioenlasten	0,00	3.032.919,65	77.934,89	5.573.024,60	8.683.879,14
Verzekering AO	498,60	54.796,35	2.193,24	102.732,54	160.220,73
Kinderbijslag provisie	0,00	269.220,49	0,00	542.699,51	811.920,00
Kinderbijslag kosten provisie	0,00	3.634,43	0,00	7.326,39	10.960,82
Gevaarlijk werk provisie	0,00	985,26	0,00	822,17	1.807,43
Vervoerkosten provisie	2.685,48	186.984,71	12.920,08	305.054,14	507.644,41
Maaltijdcheques	2.233,98	242.655,76	9.494,42	428.955,44	683.339,60
Totaal	121.411,06	14.548.061,52	556.425,99	26.823.068,24	42.048.966,81*

- + 1 adjunct directeur- generaal (161.526 euro) = 42.211 keuro

Kostprijs personeelsleden met financiering buiten de dotatie

	EF	PR	Eindtotaal
Koppen	3,00	26,00	29,00
VTE	2,00	25,47	27,47
Wedde	97.260,00	901.195,20	998.455,20
H/S toelage	0,00	4.953,36	4.953,36
Fietsvergoeding	0,00	2.506,39	2.506,39
Vakantiegeld	6.556,16	55.493,45	62.049,61
Eindejaarspremie	5.566,73	52.835,36	58.402,09
RSZ werkgever	16.894,50	295.079,41	311.973,91

Pensioenlasten	23.612,64	0,00	23.612,64
Verzekering AO	612,96	5.710,00	6.322,96
Vervoerkosten provisie	2.307,76	15.435,68	17.743,44
Maaltijdcheques	2.482,20	31.606,69	34.088,89
Totaal	155.053,94	1.362.282,02	1.517.335,96

Detail meerkost bevorderingen

	aantal	kostprijs	op jaarbasis
B2	20	6.632	132.640
N-2	8	16.531	132.248
Projectleider N-1	1	17.370	al verrekend in de raming
Hoofdadviseur	1	9.150	al verrekend in de raming
Adjunct-directeur – generaal of algemeen directeur	1	161.526	Al voorzien in de kostprijs van het personeelsplan
Totaal			264.888

Bij BO 2014 is er 42.494 keuro beschikbaar voor de personeelsuitgaven.
 Bij BA 2014 wordt 75% van de endogene groei (raming 513 keuro) gecompenseerd.
 In 2014 zal er dus 43.007 keuro beschikbaar zijn.

Tegenover deze inkomsten staan:

- Personeelskosten (op basis bezetting september 2013): 42.211 keuro
  - Aanpassing personeelsplan: 265 keuro
- of in totaal 42.476 keuro

(overschot van 531 keuro)

Het voorgestelde personeelsplan is dus budgettair neutraal.

Brussel, 14 maart 2014

De gedelegeerd bestuurder van de Vlaamse Landmaatschappij,

Toon DENYS

17-02-2014

OK } → Fran 2, 6
A1
Marie Smijgel

Asse, 12 februari 2014

Aan de heer Toon Denys
Gedelegeerd Bestuurder
Vlaamse Landmaatschappij

Betreft: advies bij de voorstel van de raad van bestuur tot aanpassing van het personeelsplan

Mijnheer de Gedelegeerd Bestuurder,

In antwoord op uw adviesvraag van 12 december 2013, wil ik mij vooraf verontschuldigen voor het laattijdige antwoord.

Ik neem er akte van dat de meerkost van aanpassingen wordt opgevangen door het niet vervangen van 13 afvloeiingen in de loop van 2013 en 2014 binnen het personeelsbestand dat met dotaties wordt gefinancierd en dat de kostprijs van het met dotaties gefinancierde personeel in 2014 42.211 keuro (zonder bijkomende afvloeiingen) bedraagt. Verhoogd met de geraamde meerkost van de aanpassingen aan het personeelsplan ten bedrage van 323 keuro en de in de nota vooropgestelde kost van het met externe middelen gefinancierd personeel ten belope van 1.518 keuro, houdt dit in dat de personeelskredieten opgenomen in de VLM uitgavenbegroting voor 2014, 44.052 keuro zullen bedragen terwijl in de initiële begroting 2014 44.438 keuro is voorzien.

Uit de toelichting bij het voorstel en na analyse van de voorgelegde nota, kan ik de budgetneutraliteit van het voorstel bevestigen.

Met de meeste hoogachting,

Koen De Bock
regeringsafgevaardigde

Bijlage: Personeelsbezetting VLM op 1 januari 2026

Graad	Op VLM toelage	Op tijdelijke (externe) financiering	waarvan projectfinanciering	totale bezetting	Bezetting op VLM toelage
Adjunct van de directeur	149	43	33	192	149
Adviseur	8	0	0	8	8
Afdelingshoofd	6	0	0	6	6
Assistent	4	0	0	4	4
Deskundige	159	41	22	200	159
Directeur	1	0	0	1	1
Directeur-informaticus	1	0	0	1	1
Gedelegeerd bestuurder	1	0	0	1	1
Hoofadviseur (terugvalgraad)	1	0	0	1	1
Hoofdassistent	1	0	0	1	1
Hoofddeskundige	31	0	0	31	31
Hoofdmedewerker	12	0	0	12	12
Hoofdprogrammeur	3	0	0	3	3
Hoofdtechnicus	2	0	0	2	2
Informaticus	18	0	0	18	18
Ingenieur	74	1	0	75	74
Medewerker	42	7	6	49	42
Programmeur	9	0	0	9	9
Projectleider	2	0	0	2	2
Speciaal hoofdassistent	5	0	0	5	5
Technicus	4	0	0	4	4
TOTAAL	533	92	61	625	533

Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

OD	Indicator	Eindobjectief 2029	Mijlpaal 2025	Status	Duiding
01.01	De geboekte vooruitgang t.o.v. de planning van MAP 7 en MAP 8	Alle maatregelen zijn genomen om de waterkwaliteit in overeenstemming te brengen met de Vlaamse en Europese doelstellingen	Het definitieve MAP 7 wordt vastgesteld op basis van het plan-MER en de inspraak van het openbaar onderzoek.	Niet gerealiseerd	Definitieve MAP7 werd nog niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Vanuit VLM werden wel alle nodige stappen gezet: De wijzigingen aan het Mestdecreet van 18 december 2024 werden intensief gecommuniceerd. Het ontwerp MAP 7 en het ontwerpplan-MER werden opgemaakt en het openbaar onderzoek liep van 18 maart 2025 tot en met 30 juni 2025. Het ontwerp overwegingsdocument op basis van het openbaar onderzoek is opgemaakt. Het opvolgingsorgaan kwam 11 keer samen en legde de prioriteiten vast, besprak de duurzame praktijken, de vrijwillige nulbemesting in het VEN, de oprichting van het opvolgingsorgaan en de aanpak rond boerderijcompostering. Het opvolgingsorgaan nam akte van de bescherming van de drinkwatergebieden en de lopende inbreukprocedure met de Europese Commissie, besprak de wisselwerking tussen bodemorganische stof en het risico op stikstofverliezen, de geplande onderzoeksprojecten, het BVR weersomstandigheden, de aanpak overstaalname aan de losplaats, de ecoregeling bufferstroken, de evaluatie van de erosie maatregelen, de aanpak van de opmaak van het bodemplan, de aanpak nitraatresidu voor kleine bedrijven, de verplichte begeleiding, de aanpak voorkantstrooien en driftreductie bij gebruik van kunstmest, lopende wetgevende dossiers, de studie over de emissiearme aanwending en de studie over nitraatuitspoelingsgevoelige teelten, de lijst van de nitraatgevoelige teelten en buffergewassen, de aanpassing aan het compendium voor bemonsterings- en analysemethodes, de aanbevelingen uit het onderzoek over het ontwerp MAP 7, de toepassing van RENURE en het bepalen van het nitraatresidu in de niet-bemonsterde lagen. De acties die hieruit vloeiden voor de VLM werden opgestart of uitgevoerd. De eindnota van de laboratoria over de standaardisering van de bemestingsadviezen werd opgeleverd. Verschillende uitvoeringsbesluiten werden goedgekeurd of zitten nog in procedure.
01.01	Onderbouwde beleidsvoorstellen op basis van het mestrapport, onderzoeken en Mestbankdata.	Onderbouwing MAP 8 is klaar	MAP 7 is onderbouwd. Het mestrapport en nitraatresidurapport zijn tijdig klaar en bevatten relevante beleidsinformatie; beleidsvoorstellen uit onderzoeken zijn geformuleerd.	Gerealiseerd	Het onderzoek naar modellering in kader van klimaatrobuust bemesten en vanggewassen inzaaien is afgerond. De studie over innovatieve en circulaire varkenshouderij is afgerond en gecommuniceerd. Een overleg vond plaats met beleidsmedewerkers om na te gaan welke verdere stappen gezet kunnen worden. Het onderzoek rond maatregelen en instrumenten in een aantal landen en regio's in Europa is afgerond. Een webinar werd georganiseerd voor interne en externe communicatie. Een studie over de nulbemesting is gepubliceerd door het INBO en is toegelicht voor de VLM. Het onderzoeksprogramma in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met het ILVO en het INBO werd opgemaakt, besproken met hen en grotendeels uitgevoerd. De onderzoeksagenda voor 2026 is zo goed als voorbereid. Het nitraatresidurapport is gepubliceerd. Er is beslist om het mestrapport te verschuiven naar het voorjaar van 2026 en in 2025 geen Mestrapport te maken.
01.01	Mate waarop rekening gehouden wordt met uitzonderlijke weersomstandigheden voor het uitrijden van mest, het planten, zaaien en oogsten van gewassen en de 2e nitraatresidudrempelwaarde	Er is, indien nodig, rekening gehouden met uitzonderlijke weersomstandigheden.	De Vlaamse regering heeft een adviesinstantie opgericht en een procedure vastgelegd om de weersomstandigheden te evalueren. In 2025 is indien nodig rekening gehouden met uitzonderlijke weersomstandigheden.	Niet gerealiseerd	Er is een BVR opgemaakt. In de loop van 2026 kan de adviesinstantie opgericht worden en de procedure om afwijkingen op de uitrijperiode, inzaaidatum of de X-factor voor de drempelwaarden nitraatresidu vastgelegd worden. In 2025 waren er geen uitzonderlijke weersomstandigheden om af te wijken op de uitrijperiode of het inzaaien van gewassen. Er is enkel een vraag gekomen met betrekking tot de uitrijperiode op grasland. Daar werd niet op ingegaan.
01.01	Bijdrage VLM aan beperking administratieve lasten voor landbouwers via implementatie gewijzigd mestdecreet	De administratieve lasten voor de landbouwers zijn verminderd ten opzichte van 2024	De administratieve lasten voor de landbouwers zijn verminderd ten opzichte van 2024	Gerealiseerd	Het gebruik van de AGR-app voor de nieuwe regeling m.b.t. eigen mest op eigen grond werd geïmplementeerd met een minimale administratieve last voor de bedrijven. De dierregistratie op stalniveau in het kader van PAS werd niet ingevoerd omwille van de administratieve meerlast. Om de administratieve lasten bij het transport van mest te verminderen, werd een actieplan opgemaakt. Dit plan omvat interne en externe (met sector) workshops. De interne workshops vonden plaats op 11 en 12 december. De externe workshops worden georganiseerd begin 2026. Met betrekking tot de beschermingsstroken vanaf 2026 werd er samen met het Agentschap LV gezocht naar een werkwijze met minimale administratie om maximaal tegemoet te komen aan de vooropgestelde correctie van de mestgebruiksruimte. De VLM heeft bijkomende vereenvoudigingen voorgesteld aan het kabinet. De voorstellen vanuit de sector i.h.k.v. project Regelrecht werden besproken. Er is een voorstel van vereenvoudiging van de uitrijregeling klaar en overgemaakt aan het kabinet.
01.02	Mate waarop de aanvragen voor (vrijwillige) nulbemesting in SBZ-H en VEN behandeld zijn.	Alle aanvragen voor nulbemesting (met flankerend beleid) in SBZ-H en VEN zijn binnen de wettelijke termijn behandeld en uitbetaald.	De nulbemesting en het flankerend beleid in SBZ-H als gevolg van het Stikstofdecreet zijn gecommuniceerd met de betrokken landbouwers rond 15 februari en de aanvragen voor vervroegde omschakeling zijn binnen de wettelijke termijn verwerkt en uitbetaald.	Gerealiseerd	Op 19 februari ontvingen 2153 landbouwers met percelen in SBZ-H een gepersonaliseerde kennisgeving PAS met een bijhorende brochure. De 798 bedrijven die in totaal voor 2233 ha in aanmerking komen voor flankerend beleid, ontvingen ook een gepersonaliseerd aanvraagformulier. 13 landbouwers dienden een aanvraag tot correctie in op de kennisgeving PAS. Deze werden allen binnen termijn afgehandeld. Alle aanvragen nulbemesting werden binnen de wettelijke termijnen behandeld. 92 landbouwers dienden voor instapjaar 2024 een aanvraag in en kregen op 10 juni een bericht via de berichtenbox met de beslissing over hun aanvraag en het te ontvangen bedrag. De compensatievergoeding werd uiterlijk 10 augustus gestort op de rekening van de aanvragers. Voor 74 landbouwers werd de aanvraag goedgekeurd; 17 landbouwers ontvingen een afkeuring; 1 aanvraag werd gedeeltelijk goedgekeurd. M.b.t. de instapjaren 2025 en 2026 werd de aanvraagtermijn via BVR uitgesteld naar 31 oktober alsook werd een aanpassing aan het BVR (5 september) doorgevoerd in functie van overdrachten binnen familiale verwantschap en seizoenspacht. 195 landbouwers dienden een aanvraag in; op 16 december ontvingen ze de beslissing van de Mestbank. Met betrekking tot nulbemesting in VEN is er nog geen wetgeving; dus ook geen aanvragen. Het BVR is een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 juli en nadien werd het aangemeld aan de EC i.h.k.v. de staatssteunregeling.
01.02	Datum waarop de eiwitconvenant wordt ondertekend door de sector	Er is een eiwitconvenant vastgelegd.	De scope en doel van de eiwitconvenant worden in overleg met Mestbeleid en de sector vastgelegd.	Niet gerealiseerd	Deze doelstelling wordt later nader bekeken.

Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

OD	Indicator	Eindobjectief 2029	Mijlpaal 2025	Status	Duiding
01.03	Tijdstip waarop de nitraatresidumetingen volgens de SSRS-bemonsteringsmethode (Stratified Simple Random Sampling) verloopt en de bedrijven geselecteerd worden op basis van risicoanalyses.	Vanaf 2028 zijn de nieuwe SNapp en SMIL operationeel.	BAM is aangepast naar de nieuwe bemonsteringsmethode voor nitraatresidustalen en de ontwikkeling van de nieuwe SNapp en SMIL is lopende samen met erkende labo's.	Niet gerealiseerd	Er zijn verschillende overleggen doorgegaan met de erkende laboratoria i.v.m. de wijzigingen aan BAM o.a. over de gewijzigde staalnamemethode. Na een werkgroep overleg op 27 juni met de erkende labo's worden de ontwerp-BAM methodes gefinaliseerd waarna het ministerieel besluit tot wijziging van het BAM kon opgemaakt worden. Op 6 november werden de aanpassingen aan het BAM voorgelegd aan het Opvolgingsorgaan Mest. In verband met de extrapolatie van de metingen over het hele bodemprofiel is een technisch overleg doorgegaan met de landbouworganisaties. De TRIS-procedure m.b.t. het gewijzigd BAM kon voorgelegd worden aan de betrokken Europese dienst.
01.04	Succesfactoren en hinderpalen bij landbouwbegeleiding WLS zijn in kaart gebracht door Lerend Netwerk landbouwbegeleiding en gebruikt als insteek voor landbouwvisie.	Pilootprojecten landbouwbegeleiding zijn opgeschaald in functie van versterking landbouwtransitie.	In 28 WLS-coalities heeft een landbouwbegeleider een advies opgesteld over de afstemming tussen landbouwbedrijfsvoering en de WLS-gebiedsdoelstellingen.	Gerealiseerd	De 28 WaterLandSchapscoalities werden ondersteund door een aangestelde landbouwbegeleider. De coalities kregen op die manier meer inzicht in het landbouwsysteem binnen hun gebied, werden in contact gebracht met hun landbouwers of gingen samenwerken aan met hun landbouwers. Dit alles zorgde ervoor dat de landbouwpijler van deze 28 coalities versterkt werd.
01.04	Ondersteuning parkbureaus bij instandhouding en ontwikkeling van duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit versterkt.	Parkbureaus Landschapsparken zijn geïnspireerd en ondersteund bij de instandhouding en ontwikkeling van een duurzame streekeigen landbouw die de landschapskwaliteit in hun werkgebied versterkt.	Onderzoek van de landbouwvisies of plannen daartoe per LSP en hoe deze visies bijdragen aan de versterking van de landschapskwaliteit en van de momenteel ingezette instrumenten ter uitvoering van deze visies.	Gerealiseerd	De landschapsbiografieën, masterplannen en operationele plannen zijn per landschapspark systematisch doorgenomen. Uit dit onderzoek zijn 5 transversale thema's over de parken heen vastgesteld, die aangeven hoe de parken landbouw en voedselproductie willen ondersteunen en laten bijdragen aan de versterking van de landschapskwaliteit. Deze thema's vormden de basis voor verder verdiepend werk. Daaronder valt de werkgroep met de parkmedewerkers verantwoordelijk voor landbouw in de landschapsparken. De medewerking aan het Europees project MOSAIC rond graslandbehoud draag hier eveneens toe bij. Hieropvolgend is er ook GIS onderzoek gebeurd om cijfermateriaal rond dit thema te verzamelen. Verder is er in samenwerking met het programma Waterlandschap een studiedag opgezet om het gebruik van het GLB instrumentarium te verdiepen. In dezelfde lijn is er in samenwerking met ALZ gezocht naar de mogelijkheden om middelen uit VLIF en de kennisportefeuille in te zetten in de gebiedswerking van de parken. Dit tevens aansluitend aan de vraag voor ondersteuning uit de landinrichting rond Ronse. Verder werden meerdere studiemomenten gevolgd om het werk rond deze thema's te substantiëren. Tot slot is er intensief intern en extern gecommuniceerd over deze thema's, de doelstellingen en de potentiële rol van landschapsparken hierin en is er intern gezocht naar samenwerkingsmogelijkheden. Op deze manier is de mijlpaal voor 2025 ruimschoots behaald.
01.04	De mate waarin de doelgerichte, duidelijke en toepasbare informatie van B3W, de begeleidingsdienst voor een betere bodem- en waterkwaliteit, de landbouwers en andere begeleiders bereikt.	Derde begeleiders gebruiken de informatie van B3W in hun begeleiding over bodem- en bemestingsmanagement	Het werkprogramma B3W 2025 is voor 95% uitgevoerd.	Gerealiseerd	De begeleidingsdienst (B3W) startte haar eerste jaar binnen de nieuwe opdracht voor de periode 2025-2028 en voerde haar opdrachten gestructureerd uit. Er is een continue samenwerking en wisselwerking tussen B3W en de VLM. De verlenging voor 2026 is goedgekeurd door de raad van bestuur van de VLM en het werkprogramma voor 2026 is opgemaakt.
01.06	De mate waarop de VLM heeft bijgedragen aan de geïntegreerde uitvoering van de gewestelijke handhavingsprioriteiten	De Mestbank voert samen met het departement Omgeving een gecoördineerde actie uit op luchtwassers en mestverwerking.	De Mestbank voert samen met het departement Omgeving een gecoördineerde actie uit op luchtwassers en mestverwerking.	Gerealiseerd	In afstemming met het Departement Omgeving voerde VLM tussen 16 juni en 15 september 31 controles uit op de werking van luchtwassers. Bij 12 bedrijven bleek alles volledig in orde, terwijl bij 4 bedrijven de luchtwasser buiten werking was. Daarnaast heeft VLM samen met de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving in het vierde kwartaal de 12 geplande geïntegreerde controles uitgevoerd. De evaluatie hiervan staat gepland voor januari.
01.06	De mate waarop de teeltvrije stroken en de beschermingsstroken zijn gecontroleerd.	Het vastgestelde inbreukpercentage op de voorwaarden beschermstroken is lager dan 5 %	Langs 40 VHA-waterlopen is gecontroleerd op de teeltvrije stroken en beschermingsstroken en daarbij is ingezet op sensibilisering t.a.v. de beschermingsstroken	Gerealiseerd	Van de 1.769 gecontroleerde percelen bij 659 landbouwers kregen 88 percelen een waarschuwing. Bij 44 landbouwers vond in het najaar een hercontrole plaats. Er werden geen inbreuken vastgesteld. De resterende 30 percelen van 26 landbouwers worden opgenomen in de controles van 2026. Het Besluit Vlaamse Regering dat de vaststellingsbevoegdheid voor de inspecteurs regelt werd goedgekeurd op 5 september en gepubliceerd in het Belgische staatsblad op 8 oktober.
01.06	Aantal gerichte sensibiliseringsacties en mate waarin de doelgroepen bereikt worden (compliance promotion).	Er wordt ingezet op compliance promotion om de doelgroepen te sensibiliseren naar een betere waterkwaliteit.	De Mestbank maakt een plan van aanpak op over compliance promotion en brengt het in uitvoering. De doelgroepen worden gesensibiliseerd over de nieuwe maatregelen van het aangepast Mestdecreet.	Gerealiseerd	Er is in 2025 ingezet op het uitgebreid informeren over de nieuwe maatregelen (via website, infovergaderingen, nieuws- en persberichten, webinars, update uitrijtool...). Voor sensibilisering is een plan van aanpak voor 2025 vastgelegd met prioritaire topics. Dit plan is uitgevoerd voor de topics beschermingsstroken en is in uitvoering voor mestverwerking. Er is een detail-actieplan voor mestopslag opgesteld, en voor mestsamenstelling wordt er bijkomende input verzameld bij de landbouwconsulenten. Op de werktuigdagen (20 en 21 september) werd een sensibiliserende video met getuigenissen door landbouwers over de beschermingsstroken getoond en een grafisch aantrekkelijk, overzichtelijk schema van de verplichtingen voor 2026 uitgedaald. Ook voor mestverwerking worden er grafische fiches opgesteld met aandachtspunten voor een correcte bedrijfsvoering. Sensibiliseringsproducten voor mestsamenstelling en mestopslag worden in de eerste helft van 2026 gerealiseerd.
01.07	Evolutie van het areaal beheerovereenkomsten	De beheerovereenkomsten tonen hun relevantie aan voor de biodiversiteit in het landbouwgebied door - naast effectiviteit van de maatregelen - op voldoende areaal beheerovereenkomsten te hebben lopen.	Evaluatie areaal BO met startdatum 1/1/2026 - toetsen aan streefareaal uit GLB-SP	Gerealiseerd	De deadline voor het ondertekenen van de ontwerpovereenkomsten is 14/12, maar uit voorlopige cijfers blijkt dat het areaal is toegenomen ondanks moeilijke omstandigheden (onduidelijkheden beschermingsstroken). Het aantal landbouwers met een beheerovereenkomst (BO) stijgt zelfs met 300. Grondige analyse gebeurt jaarlijks in januari.
01.07	Maximale budgetbenutting voor BO	De VLM benut het beschikbare budget voor beheerovereenkomsten maximaal.	Toetsing benut budget aan beschikbaar budget voor lopende BO	Gerealiseerd	Een grondige analyse gebeurt jaarlijks in januari. Het aantal lopende beheerovereenkomsten in 2026 neemt toe en dus ook het budget dat de VLM benut voor beheerovereenkomsten. Stand van zaken 5/12: 667 aanvragen, goed voor 2,7 miljoen euro.
01.07	Inhoudelijke en procesmatige uitwerking BO voor GLB 2028-2034	De beheerovereenkomsten tonen hun relevantie voor de biodiversiteit in het landbouwgebied aan door - naast effectiviteit van de maatregelen - op voldoende areaal beheerovereenkomsten te hebben lopen.	Interne aanpak en samenwerking met externen is duidelijk	Gerealiseerd	De interne voorbereiding van het GLB 2028-2034 is opgestart en de aanpak voor 2026 krijgt vorm. De bevraging van landbouwers voor de evaluatie van de beheerovereenkomsten en AMKM en ecoregelingen is samen met ALZ uitgestuurd.
02.03	Aantal uitgevoerde maatregelen door de 29 Water-Land-Schapscoalities	De gebiedscoalities Water+Land+Schap zijn ondersteund voor het behalen van resultaten inzake sponslandschappen en de WLS 3.0 oproep wordt voorbereid.	Blue Deal-maatregelen in WLS 1 voor 30% zijn afgewerkt en uitbetaald. Systeeminnovaties WLS 2.0 zijn afgewerkt en uitbetaald. 75% maatregelen in WLS 2.0 zijn gedeclareerd. Oproep WLS 3.0 is voorbereid en opgenomen in de Blue Deal-nota.	Niet gerealiseerd	De Blue Deal maatregelen in Water+Land+Schap 1.0 zijn deels (20%) afgewerkt en uitbetaald. De systeeminnovaties in Water+Land+Schap 2.0 zijn op één na afgewerkt en uitbetaald. Het project graslanden en moerassen loopt nog. De gebiedsgerichte projecten in Water+Land+Schap 2.0 zijn in volle uitvoering: nog veel maatregelen zijn lopende, en iets minder dan 50% is gedeclareerd. De afhandeling van deze declaratie loopt nog. Ondertussen werd voor de 4 VAP-gefinancierde projecten verlenging bekomen van hun uitvoeringstermijn. De oproep WLS 3.0 is ingebed in de oproep Lokale Blue Deals. Najaar 2025 werden de nodige documenten voor de oproep afgewerkt en voorgelegd aan het kabinet voor verdere goedkeuring.

Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

OD	Indicator	Eindobjectief 2029	Mijlpaal 2025	Status	Duiding
02.03	Begeleiding parkbureaus Landschapsparken voor thema's aansluitend bij hun operationele plannen.	De parkbureaus van de Landschapsparken zijn begeleid bij de uitvoering van hun operationele plannen.	Begeleidingstraject voor 3 jaar is uitgewerkt en min. 2 begeleidingsmomenten zijn georganiseerd.	Gerealiseerd	Er is breed gewerkt aan de ondersteuning voor de parkbureaus bij de uitvoering van hun operationele plannen, door data en gegevens te omsluiten, meerdere opdrachten uit te schrijven, te ondersteunen bij ad hoc vragen en het begeleidingstraject uit te werken. Voor de parkbureaus van de Landschapsparken zijn 4 begeleidingssessies georganiseerd: microavonturen en onthaalpoorten georganiseerd i.s.m. Toerisme Vlaanderen, meerlagige governance, gastvrijheid en grensoverstijgende samenwerking. Van elke sessie is een verslag opgemaakt met leerlessen en suggesties voor volgende sessies, gebruik instrumenten, knelpunten, enz.
02.04	Aantal nieuwe volkstuinten	Einde 2029 werden in totaal 50 bijkomende volkstuinten gerealiseerd.	In 2025 worden 50 nieuwe volkstuinten gerealiseerd door o.a. samenkost lerend netwerk volkstuinten, analyse van het aantal volkstuinten binnen Leader, Buurten Op den Buiten, eigen oproep.	Gerealiseerd	In 2025 werd een nieuwe oproep voor volkstuintenprojecten gelanceerd. Uiteindelijk werden 29 projecten goedgekeurd voor een totale subsidie van 486.184,13 euro
02.04	Aandeel lokale besturen betrokken in een (boven)lokale voedselstrategieën	25 % van de lokale besturen voeren een (boven) lokale voedselstrategie uit	Ondersteuningsopdracht lokale voedselstrategieën is gegund. Een samenkost van een lerend netwerk pilootprojecten voedselregisseurs.	Gerealiseerd	In 2025 werd de ondersteuningsopdracht gegund. Hieruit is Local4Food ontstaan en officieel van start gegaan in september. Een website werd ontwikkeld, LinkedIn-pagina gelanceerd, 3 nieuwsbrieven werden verstuurd naar 1100 abonnees. 5 online labs werden georganiseerd rond diverse thema's (schoolmaaltijden, voedselverlies, voedselomgeving, eiwitshift en voedselongelijkheid). Elk lab trekt rond de 100 deelnemers aan zowel van de diverse bestuursniveaus alsook middenveld. Een pionierstraject werd opgestart (looptijd 1 jaar) met deelnemers uit de VO (VLM, departement omgeving), de provincies (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Oost-Vlaanderen), het Pajottenland en diverse lokale besturen uit zowel plattelandsgemeenten, verstedelijkte gemeenten en centrumsteden (Turnhout, Sint-Truiden, Knokke-Heist, Merelbeke-Melle, Laarne, Geraardsbergen, Hasselt, Sint-Niklaas) Op 11 december werd een lerend netwerk voor de voedselregisseurs georganiseerd.
02.06	Beschikbare instrumenten en financieringsmechanismen (GLB en andere) voor de ondersteuning van landbouwers en beheerders voor koolstoflandbouw	Er zijn instrumenten en financieringsmechanismen beschikbaar om landbouwers en beheerders te ondersteunen bij het verhogen van het koolstofgehalte van de bodem en bij het regenereren van het bodemleven	Deelname aan het Vlaamse Actieplatform Carbon Removal en Carbon Farming (CRCF)	Gerealiseerd	In 2025 werden twee coördinatoren voor het VACRCF geworven: enerzijds de beleidscoördinator en anderzijds de MRV-coördinator. Vanuit VLM wordt het VACRCF opgevolgd via deelname aan de stuurgroepen (2 in 2025).
02.06	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF)	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF) bedraagt in totaal 200 ha	Aantal ha wijzigingen in landgebruik met opslag van koolstof in de bodem en biomassa (LULUCF) = 40 ha	Gerealiseerd	In 2024 realiseerden we 100,2 ha wijzigingen in landgebruiken mét koolstofopslag in de bodem via wetlands en weiland. Meting 2025 gebeurt in de loop van 2026.
02.07	Opmaak beleidsvoorstel actief grondbeleid voor landbouw	Actief grondbeleid voor landbouw is uitgewerkt	Opstart uittesten grondbeleid in 2 pilootprojecten	Gerealiseerd	De pilootprojecten Izenberge en Tanghof zijn opgestart.
02.08	Er bestaan lokale gebiedscoalities met waterkwaliteitsdoelstellingen	De opgerichte gebiedscoalities bestaan en functioneren.	Er wordt een werkstructuur opgericht binnen bestaande of nieuwe platformen waarbinnen lokale initiatieven in gebiedstype 2 en 3 kunnen worden ingediend, begeleid en opgevolgd.	Gerealiseerd	Er werd een nota opgemaakt om de gebiedscoalities in 2025 uit te rollen, ingebed in de waterlandschappen. Er is zowel intern als met externe partners heel wat aftoetsing geweest om tot een samenwerking te komen met partners in eerste instantie in de gebieden waar er al projecten i.h.k.v. waterlandschappen zijn. Er werd ambtelijk overleg georganiseerd met de andere betrokken entiteiten (Departement Omgeving, VMM, Agentschap Landbouw en Zeevisserij) om een gedragen insteek te geven aan het kabinet. Er is geopteerd om de gebiedscoalities i.h.k.v. de waterkwaliteit te integreren met de lokale Blue deals waarbij er in een nieuwe oproep meer wordt gestuurd op doelstellingen i.h.k.v. nutriëntenbeheer. De voorbereidingen hiervoor werden afgerond. Eind 2025 is een oproep voor deze lokale Blue deals uitgestuurd.
02.09	Aantal kilometer houtkanten	De acties uit het houtkantenplan zijn gerealiseerd of in realisatie (tot 2030)	* 35 kilometer aanplant HK * Minimum twee samenkomsten met de partners voor de coördinatie van het houtkantenplan * Evaluatie project houtkantencoördinator	Gerealiseerd	In 2025 werden 12 projecten voor de aanleg van houtkanten goedgekeurd. In totaal wordt op deze manier 23,2 km bijkomende houtkant gerealiseerd. Het totaal van de drie houtkantenoproepen bedraagt nu meer dan 90 km. In het najaar werd de vierde oproep gelanceerd. De stuurgroep houtkanten is 2x samengekomen (juni en december), de klankbordgroep kwam samen in september. Het pilootproject regionale houtkantencoördinator is afgerond, de beleidsaanbevelingen zijn besproken binnen de klankbord- en stuurgroep. In 2026 zal bekeken worden hoe hiermee verder aan de slag te gaan. Wat betreft de evaluatiestudie rond het wetgevend kader voor houtkanten is het tweede deel afgerond. Het afwegingskader voor lokale besturen dat hieruit is voortgekomen wordt afgetoetst in het overleg van omgevingsambtenaren.
02.09	Aantal ha klimaatadaptatiemaatregelen	Het totale aandeel klimaatadaptatiemaatregelen, dat werd gerealiseerd op het einde van 2029, bedraagt 150 ha.	Aandeel klimaatadaptatiemaatregelen bedraagt 30 ha in 2025.	Gerealiseerd	In 2024 realiseerden we minstens 56,4 ha klimaatadaptatiemaatregelen. In 2026 verfijnen we de meetmethode van deze indicator. Meting 2025 gebeurt in de loop van 2026.
02.09	Aantal kilometer houtkanten	Het totaal aantal kilometer houtkanten, gerealiseerd op het einde van 2029, bedraagt 55 km.	In 2025 werd 4 km houtkanten gerealiseerd.	Gerealiseerd	In 2024 realiseerden we 4,3 km houtkanten via inrichtingsprojecten. Meting 2025 gebeurt in de loop van 2026.
02.10	Aantal "verbonden dorpen"	30 verbonden dorpen	** Samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Dorpsbelangen * Oproep Buurten Op den Buiten * Minimum 1 samenkomst expertengroep dorpen"	Gerealiseerd	Drie stuurgroepen met VVDB. Naast de gebruikelijke activiteiten nam VVDB deel aan het Europese plattelandsparement Oproep Buurten op den Buiten heeft plaatsgehad, 44 laureaten hebben in totaal 190.000 EUR subsidie ontvangen met een maximum van 5000 EUR per project. In samenwerking met de Koning Boudewijn Stichting werd ook een nieuwe oproep uitgewerkt voor het versterken van dorpshuizen. Deze werd begin november gelanceerd. De expertengroep dorpen kwam samen op 12 december om input te geven op de doorbraakfiche over dorpsconvenanten in het kader van het plattelandspact.
03.01	Aantal stopgezette veeteeltexploitaties (over alle regelingen heen, exclusief de varkenscall)	In totaal werden 100 veeteeltexploitaties stopgezet (over alle regelingen heen, exclusief de varkenscall) in 2029.	20 stopgezette veeteeltexploitaties (over alle regelingen heen, exclusief de varkenscall) in 2025	Gerealiseerd	25 veeteeltexploitaties hebben in 2025 minstens hun aanbod aanvaard. 18 hiervan deden dit nog in de oude regeling via de inrichtingsnota's.

Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

OD	Indicator	Eindobjectief 2029	Mijlpaal 2025	Status	Duiding
03.01	Oppervlakte in ha van door VLM ontharde bedrijfssites	Oppervlakte van ontharde bedrijfssites: binnen de varkenscall is de streefwaarde 45 ha (20 ha in 2025; 25 ha in 2026), binnen de andere stopzettingsregelingen is streefwaarde 15 ha (3 ha per jaar)	Oppervlakte in ha van door VLM ontharde bedrijfssites bedraagt 23 ha in 2025.	Niet gerealiseerd	Er is 7,5 ha onthard. Dit cijfer is lager dan het vooropgestelde cijfer van 23 ha. Dit komt omdat de termijn om te slopen en een sloopvergoeding te vragen via MB met één jaar is verlengd.
03.01	Percentage binnen wettelijke termijn behandelde bezwaren op de annulatie van de niet-ingevulde NER	Alle landbouwers hebben binnen 6 maanden na het indienen van hun bezwaar tegen de annulatie van de niet-ingevulde NER, het antwoord ontvangen.	Alle landbouwers hebben binnen 6 maanden na het indienen van hun bezwaar tegen de annulatie van de niet-ingevulde NER, het antwoord ontvangen.	Gerealiseerd	Eind 2024 - begin 2025 werden 1987 bezwaren behandeld. In 3 reeksen ontvingen alle indieners binnen de 6 maanden een antwoord op hun bezwaar via het Mestbankloket.
03.02	Ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied	Het ontwikkelplan Turnhouts Vennengebied is (grotendeels) uitgevoerd (einddatum 2030),	VLM heeft in opdracht van de intendant een voorstel-ontwikkelplan opgemaakt voor het Turnhouts Vennengebied in de vorm van een inrichtingsnota	Niet gerealiseerd	Het ontwikkelplan voor het Turnhouts Vennengebied werd nog niet opgeleverd omdat de intendant pas werd aangesteld op 14/11/2025
03.03	Termijn waarbinnen het AT-advies wordt gefinaliseerd.	Binnen 30 dagen wordt het advies van WeComV samen met het advies van het AT neergelegd op het kabinet.	VLM voert secretariaatstaken van het administratief team (AT) uit. AT beoordeelt ontvangen aanvragen op volledigheid en vraagt eventueel advies aan WeComV. Na ontvangst WeComV-advies finaliseert AT in 30 dagen haar eigen advies en legt dossier voor ad minister	Gerealiseerd	In 2025 werden 28 adviezen overgemaakt aan het kabinet, binnen de afgesproken kortere adviestermijnen. 34 dossiers werden ingeleid bij het WeComV. Vanaf kwartaal 4 werd in samenspraak met het kabinet een aangepaste dossierflow gevolgd.
03.04	Aantal ton BKG emissiereductie door beheer bodem, mest en dierlijke productie	65 kton CO2 equivalenten (wijziging in landgebruik: omzetting van 20 ha akkers + 20 ha bosuitbreiding binnen projectperimeters: 20 kton per jaar /varkenscalls: 40 kton per jaar / vrijwillige opkoopregelingen PAS: 5 kton per jaar)	In 2025 wordt door beheer bodem, mest en dierlijke productie 65 kton CO2 equivalenten emissiereductie gerealiseerd.	Gerealiseerd	Voor 2024 bedroeg de realisatiegraad 94.93 kTon (som van aantal ton CO2 reductie uit LULUCF + stopzettingcalls + de dossiers uit het flankerend beleid). Meting 2025 gebeurt in de loop van 2026.
04.01	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.	In totaal werden 15 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.	In 2025 werden er 3 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten of plannen door VLM ter instelling voorgelegd aan de Vlaamse Regering of minister.	Niet gerealiseerd	Eén landinrichtingsplan loopt vertraging op bij het instemmen van de partners. Twee andere zitten in adviesprocedure. Het natuurinrichtingsplan De maten is goedgekeurd op 13/3/2025.
04.01	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering	Aantal geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering= 75	In 2025 zijn er 75 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering.	Gerealiseerd	Er zijn meer dan 75 geïntegreerde gebiedsgerichte projecten in uitvoering.
04.01	Aantal ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in geïntegreerde VLM-projecten.	De VLM heeft in totaal 7.500 ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in 2029.	In 2025 zijn 2700 ha landbouwruimte herverkaveld of afgewerkt in geïntegreerde VLM-projecten.	Gerealiseerd	Op 17 september 2025 werd de ruilverkavelingsakte m.b.t. de ruilverkaveling Schelde-Leie verleden. Deze ruilverkaveling omvat een gebied van 2.700 ha.
04.01	Aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten waarbij, in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, de gedegradeerde ecosystemen zijn hersteld.	Het totaal aantal vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten, waarbij in lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen, de gedegradeerde ecosystemen werden hersteld bedraagt 20 in 2029.	In lijn met de Europese Natuurherstelwet en de natuurdoelen werden in 2025 de gedegradeerde ecosystemen hersteld voor 4 vastgelegde uitvoeringsdossiers in VLM-projecten .	Gerealiseerd	Er zijn meer dan 4 uitvoeringsdossiers vastgelegd die bijdragen aan het herstel van gedegradeerde ecosystemen.
04.01	Aantal ha door VLM bebost	In totaal werd 100 ha door VLM bebost.	In 2025 werd 20 ha door VLM bebost.	Gerealiseerd	In 2024 bedroeg de netto-bebossing door VLM 71.09 ha. Meting 2025 gebeurt in de loop van 2026.
04.02	Aantal ha via (lokale) grondenbanken verworven	Het totaal aantal ha verworven via (lokale) grondenbanken verworven, bedraagt 1500 ha op het einde van 2029.	In 2025 werd 300 ha via (lokale) grondenbanken verworven.	Gerealiseerd	Er werd op 16/12 al voor 327ha aan gronden verworven, waarvan 43ha via ruil.
04.02	Aantal landbouwers (contracten) dat jaarlijks gebruik maakt van VLM-gronden	Aantal landbouwers (contracten) dat jaarlijks gebruik maakt van VLM-gronden = 300	300 landbouwers (contracten) maken jaarlijks gebruik van VLM-gronden in 2025.	Gerealiseerd	Er zijn gebruikscontracten lopende met meer dan 700 verschillende gebruikers.
04.02	Faciliterend grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden bij aankoop voor natuur- en bosrealisatie	Faciliterend grondaanbod is in uitvoering	Ontwerp van faciliterend grondaanbod is voorgelegd aan minister	Gerealiseerd	Het ontwerp decreet is opgemaakt en werd besproken met het kabinet. Enkele elementen worden verder uitgeklaard.
04.03	Aandeel aanvragen WORG-vergoedingen zijn afgehandeld	Aandeel aanvragen WORG-vergoedingen afgehandeld = 100%	In 2025 werd 100% aanvragen WORG-vergoedingen afgehandeld.	Niet gerealiseerd	Er werden geen WORG-vergoedingen afgehandeld in 2025 door onduidelijkheid over de methode voor het berekenen van deze vergoedingen (onder meer over het in rekening brengen van het tijdstip van verwerving en ogenblik van bestemming). Voor het vastleggen van de methodiek werd een wijzigingsbesluit opgesteld dat naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 in werking kan treden. Zodra het mogelijk is zullen de vergoedingen worden afgehandeld. De voorbereidingen hiervoor werden getroffen.
04.03	Aantal stopgezette veeteelexploitaties PAS	Het aantal stopgezette veeteelexploitaties PAS bedraagt in totaal 100 bedrijven op het einde van 2029.	Het aantal stopgezette veeteelexploitaties PAS bedraagt 20 bedrijven in 2025.	Gerealiseerd	Er zijn momenteel 34 lopende aanvragen van oranje bedrijven. Hiervan hebben 11 bedrijven reeds een aanbod ontvangen, waarbij op dit moment 1 bedrijf het aanbod heeft aanvaard en 1 bedrijf een bezwaar indienende tegen het aanbod. Er zijn momenteel 26 lopende aanvragen van bedrijven uit een maatwerkgebied. Hiervan hebben 8 bedrijven reeds een aanbod ontvangen, waarbij op dit moment 6 bedrijven het aanbod hebben aanvaard en 1 bedrijf een bezwaar indienende tegen het aanbod.
04.03	Aandeel van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's zijn afgehandeld	Het totaal aandeel van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's dat werd afgehandeld bedraagt 100% op het einde van 2029.	In 2025 werd 100% van de aanvragen schade- en meerwaarderamingen en -rapporten RUP's afgehandeld.	Gerealiseerd	Er werden 28 aanvragen voor een ramingsrapport aangevraagd. Er werden 20 ramingsrapporten opgesteld. Er werden 3 aanvragen voor planschade i.h.k.v. een gemeentelijk RUP en 16 aanvragen voor planschade i.h.k.v. een gewestelijk RUP ingediend. Er werden voor de aanvragen planschade nog geen vergoedingen berekend, gezien de methodiek nog via een wijzigingsbesluit diende te worden vastgelegd. Er werden 15 meerwaarderapporten aangevraagd. Hiervan werden er 2 behandeld, waarbij 1 rapport niet onderwerpen was aan planbatenheffing.

Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

OD	Indicator	Eindobjectief 2029	Mijlpaal 2025	Status	Duiding
04.04	Wettelijke evaluatie decreet LIR	Het decreet LI is periodiek geëvalueerd in lijn met de wetgeving	VLM heeft de nodige stappen gezet zodat de besluitvorming ter aanpassing van de wetgeving landinrichting kan opgestart	Gerealiseerd	Het evaluatierapport werd tijdig ingediend in het Vlaams parlement. Een voorontwerp van wijzigingsdecreet werd overgemaakt aan het kabinet.
04.05	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie = 100%	Jaarlijkse realisatiegraad terreinmaatregelen vanuit besteding van de bijkomend bekomen voorziene uitvoeringsmiddelen uit provisie = 100%	Gerealiseerd	De middelen zijn herschikt. De uitvoeringsdossiers Miezervijver en dorpspleinen Maasvallei zijn gegund.
05.01	Transversale plattelandstrategie en -pact	Een transversale plattelandstrategie is in uitvoering en geeft vorm en inhoud aan een structureel en geïntegreerd plattelandbeleid.	Roadmap plattelandspact is gevalideerd en in uitvoering	Gerealiseerd	Het traject voor de opmaak van het plattelandspact is van start gegaan met een kick-off op 27 maart. In het voorjaar werden toekomstateliers georganiseerd en een bevraging uitgestuurd om input voor de plattelandsvisie te verzamelen. Er waren hoorzittingen op 24 september en 15 oktober in de commissie plattelandbeleid van het Vlaams Parlement. De visietekst werd gefinaliseerd. Transversale doorbraken werden uitgewerkt en ideeën voor thematische doorbraken bij de andere ministers opgesteld. Goede praktijken werden verzameld. Overleg met de provincies, VVSG en andere sleutelbelanghebbenden is gebeurd. Dit maakt dat we klaar zijn voor het besluitvormingsproces dat in het voorjaar 2026 zal plaatsvinden.
05.02	Uitvoering van 15 Lokale Ontwikkelingsstrategieën	De lokale ontwikkelingsstrategieën 2023 -2027 zijn uitgevoerd en de streefwaarden voor de EU resultaatsindicatoren zijn behaald.	*Annual performance rapport is ingediend bij Europa *Evaluatie added value Leader	Gerealiseerd	De annual performance review is ingediend. De studie added value is opgeleverd.
05.02	Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties	De GLB-middelen worden tijdig besteed.	Uitbetaalde subsidiebedragen/declaraties in 2025 bedraagt 10 miljoen Euro.	Gerealiseerd	Alle ingediende declaraties binnen PDPOIII en het nieuwe GLB werden uitbetaald.
05.02	Begeleiding Lokale Actiegroepen	Kwaliteit van de interne en externe processen is voldoende i.f.v. externe audits.	*Minimum 5 samenkomsten van de Leadercoördinatoren *Organisatie Leaderdag	Gerealiseerd	10 LEADER-coördinatorenoverleggen werden georganiseerd De LEADER-dagen werden georganiseerd in juni in regio Oost (Borgloon) en regio West (Roeselare).
05.02	Inhoudelijke en procesmatige uitwerking nieuwe Leadermaatregel GLB 2028-2034	Plattelandinterventie(s) - Leader zijn opgemaakt en geïntegreerd binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2028-2034.	*Retroplanning GLB post 2027 is opgesteld *Integratie van de resultaten van de Evaluatie added value Leadermethodiek is opgemaakt *De eerste voorstellen van de Europese Commissie voor het MFK, GLB en de structuurfondsen zijn geanalyseerd.	Gerealiseerd	De analyse van de voorstellen voor het MFK, het nieuwe GLB en de structuurfondsen is gemaakt. Op basis van de kansen en bedreigingen die dit biedt voor het plattelandspact en LEADER als instrument, zijn de eerste standpunten bepaald en meegenomen in de Vlaamse en Belgische standpuntbepaling.
06.01	CyFun certificering	De VLM beschikt over het juiste CyFun label	Initiële risicoanalyse cyberveiligheid/informatieveiligheid is uitgevoerd	Gerealiseerd	Risicoanalyses op het vlak van informatieveiligheid zijn gebeurd voor de kritieke processen en alle informatie-assets klasse 3 en 4.
06.01	Roadmap ontsluiting mestbankapplicaties via het e-loket ondernemers.	Er is een roadmap om de mestbankapplicaties te ontsluiten via het e-loket ondernemers (in functie van de wens voor een uniek loket voor de landbouwers).	*Er is een roadmap voor de ingebruikname van VO-bouwstenen. *In de projectfiches wordt schematisch beschreven welke bouwstenen gebruikt worden (solution architectuur). * Er is een roadmap om MFA toe te passen in alle VLM-toepassingen.	Niet gerealiseerd	In het kader van administratieve vereenvoudiging heeft de Vlaamse Regering VLAIO de opdracht gegeven om de aansluiting van diensten op het e-loket ondernemingen te stimuleren en op te volgen. Hiervoor werden workshops georganiseerd met de afdelingen om een oplist van diensten op te maken volgens de Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus (IPDC). Daarnaast vond overleg plaats met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij over hun roadmap en de uitdagingen bij de implementatie van IPDC, DOSIS, ACM/IDM en VMS. Ondanks deze gezette stappen, ligt er nog geen roadmap op tafel. Het is de bedoeling om het werk in 2026 verder te zetten. In de projectfiches wordt voortaan schematisch beschreven welke bouwstenen worden gebruikt (solution architectuur). Tot slot is er een roadmap opgesteld om Multi-Factor Authenticatie (MFA) toe te passen in alle VLM-toepassingen. MFA is reeds gerealiseerd voor de loketten, met uitzondering van buitenlanders.
06.02	Realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen	Realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen is 100%	Realisatiegraad aanbevelingen Audit Vlaanderen is 100%	Gerealiseerd	Audit 27/11/2025: voor Audit Vlaanderen zijn de beide aanbevelingen rond risicobeheer gerealiseerd en is de weg naar onderbouwing duidelijk afgelegd.
06.02	Maturiteit risicomanagement	De maturiteitsgraad van het risicomanagement zoals beoordeeld door Audit Vlaanderen is minstens 3.	Maturiteit risicomanagement = 3	Gerealiseerd	Audit Vlaanderen 27/11/2025: vanaf 2025 geeft Audit Vlaanderen niet langer een maturiteitscore maar eerder een appreciatie. Vermits hun beide aanbevelingen werden gerealiseerd, volgens hen goed werden onderbouwd en ook de nodige acties werden genomen voor sensibilisering en duurzame verankering binnen de VLM is deze organisatiedoelstelling gerealiseerd. De realisatie van de aanbevelingen voor risicobeheer werd bevestigd door het Beleidsgericht rapport van Audit Vlaanderen dd. 05/01/2026.
06.02	Streefcijfers diversiteit	Streefcijfers diversiteit zijn behaald en personeelstevredenheid inzake inclusie is verbeterd	Diversiteitsplan is opgemaakt - Acties GKDP zijn gekend en ingepland - Begeleiding rond inclusie is opgestart - De personeelstevredenheid over diversiteit en inclusie is in kaart gebracht	Gerealiseerd	Het diversiteitsplan is opgemaakt en de acties zijn uitgevoerd of ingepland. De resultaten van de inclusiebevraging zijn teruggekoppeld naar de medewerkers; het actieplan naar aanleiding van de bevraging is in opmaak. De diversiteitscijfers worden pas in 2026 bezorgd.
06.02	Uitvoering integriteitsplan	Het integriteitsplan is uitgevoerd	Een aangepast integriteitsplan is opgesteld en gecommuniceerd.	Niet gerealiseerd	De integriteitsopleidingen voor kwetsbare functies zijn gestart in december 2025. De feedback van de deelnemers aan deze trainingen zal worden gebruikt om bijgestuurd integriteitsplan op te maken in 2026.
06.02	Het Geïntegreerd Preventieplan is uitgevoerd	Het Geïntegreerd Preventieplan is uitgevoerd	Jaaractieplan welzijn is uitgevoerd	Gerealiseerd	Het jaaractieplan 2025 is uitgevoerd. Een aantal acties loopt verder in 2026.
06.02	Mate waarin personeelsbeslissingen worden onderbouwd door strategische personeelsplanning	100% van de personeelsbeslissingen wordt onderbouwd door strategische personeelsplanning	100% van de personeelsbeslissingen wordt onderbouwd door strategische personeelsplanning	Niet gerealiseerd	Capaciteits- en personeelsplanning VO wordt pas vanaf 2026 geïmplementeerd. Beslissingen werden genomen o.b.v. VLM HR-kader en personeelsbudgetten.
06.03	Jaarrekeningen VOI en NBB	Jaarrekeningen VOI en NBB zijn jaarlijks gecertificeerd en tijdig ingediend.	Goedgekeurde jaarrekening met voorbehoud	Gerealiseerd	Jaarrekening 2024 is tijdig ingediend hetzij met voorbehoud.

Uitvoering Ondernemingsplan 2025 van de Vlaamse Landmaatschappij

OD	Indicator	Eindobjectief 2029	Mijlpaal 2025	Status	Duiding
06.03	Beschikbaarheid uitvoering begroting ter opvolging van het ESR-vorderingensaldo en het begrotingssaldo	Agenderingen/toelichtingen van de kwartaalrapporteringen aan de DR en RvB gebeuren elk kwartaal	Agenderingen/toelichtingen van de kwartaalrapporteringen aan de DR en RvB.	Gerealiseerd	Gerealiseerd incl. aangepaste rapportering.
06.03	Het decreet inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies is goedgekeurd	Het decreet inkanteling van de ruilverkavelingscomités en de landcommissies is goedgekeurd	Het ontwerp van decreet wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering en het wetsontwerp wordt ingediend in het Vlaams Parlement	Niet gerealiseerd	Het voorontwerp werd niet ingediend voor het zomerreces voor principiële goedkeuring.
06.03	De mestregelgeving is aangepast aan de implementatie van MAP 7, eventuele inbreukprocedures of andere beleidsinitiatieven	De mestregelgeving is aangepast aan de implementatie van MAP 7, eventuele inbreukprocedures of andere beleidsinitiatieven	Aanpassingen aan mestregelgeving zoals Mestdecreet en VLAREME	Gerealiseerd	In de loop van 2025 werden verschillende uitvoeringsbesluiten aan het Mestdecreet uitgewerkt. In het vierde kwartaal ging het onder meer over de publicatie, op 8 oktober, van het uitvoeringsbesluit tot oprichting van het opvolgingsorgaan, de aanmelding (i.h.k.v. staatssteun) van een uitvoeringsbesluit rond de vrijwillige nulbemesting in VEN, en het opmaken van regelgeving rond het opbrengen van kunstmest (besluit rond kantstrooitechnieken) en inzake de mogelijkheid om ingevolge weersomstandigheden af te wijken van bepaalde data uit de mestregelgeving. Voor een aantal van deze besluiten loopt het regelgevend traject verder in 2026. In 2026 wordt ook de uitspraak verwacht in een aantal belangrijke inbreukprocedures in deze materie. Deze doelstelling zal dan ook verder in 2026 nog mee gerealiseerd worden.
06.03	De regelgeving is aangepast voor wat betreft de aan de VLM in het kader van PAS toegewezen taken.	De regelgeving is aangepast voor wat betreft de aan de VLM in het kader van PAS toegewezen taken.	Aanpassing van kernregelgeving in het kader van de implementatie van PAS is uitgevoerd.	Gerealiseerd	In de loop van 2025 werden verschillende uitvoeringsbesluiten uitgewerkt die betrekking hadden op de aan de VLM in het kader van de PAS toegewezen taken. In het vierde kwartaal ging het onder meer over uitvoeringsbesluiten rond ammoniakemissiearme stalsystemen en rond aanpassingen aan de regelgeving rond flankerend beleid. Voor een aantal van deze besluiten loopt het regelgevend traject verder in 2026. In 2026 wordt ook de uitspraak verwacht in een aantal belangrijke inbreukprocedures in deze materie. Deze doelstelling zal dan ook verder in 2026 nog mee gerealiseerd worden.
06.03	Oprichtingsdecreet VLM en statuten zijn aangepast aan WVV en VCO	Aangepast oprichtingsdecreet en statuten aan WVV en VCO is opgemaakt.	Wijziging oprichtingsdecreet en statuten en bijzondere algemene vergadering der aandeelhouders is voorbereid.	Niet gerealiseerd	Enkele wijzigingsbepalingen aan het oprichtingsdecreet werden goedgekeurd in het vorige Verzameldecreet Omgeving. De overige bepalingen zijn meegenomen in het lopende Verzameldecreet Omgeving dat voor een 2de keer principieel werd goedgekeurd op 28.11.2025. Het decreet ligt voor advies bij de Raad van State. Na de parlementaire procedure is afgerond kunnen de statuten in overeenstemming worden gebracht met het oprichtingsdecreet VLM en worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering.
06.03	Realisatiegraad externe communicatie strategie VLM 2025-2029	Externe communicatiestrategie werd 100% uitgevoerd.	Externe communicatiestrategie is opgemaakt	Gerealiseerd	De krijtlijnen voor de corporate communicatiestrategie en de strategische acties voor 2025-2029 zijn goedgekeurd door de directieraad op 6 juni 2025. In dat kader werd een opdracht aanbesteed om een bevraging te organiseren bij de belangrijkste strategische belanghebbenden van de VLM. Het doel van de bevraging is om inzicht te krijgen in de ervaren reputatie, samenwerking en communicatie van de VLM en op basis daarvan de corporate communicatiestrategie de komende jaren verder te verfijnen en uit te voeren.
06.04	Nieuwe activiteiten waarvoor VLM gebruik maakt van de centrale dienstverlening	Nieuwe activiteiten waarvoor de VLM gebruik maakt van de centrale dienstverlening zijn toegenomen in vergelijking met 2024	*NIS2 & informatieveiligheid *Diversiteit (Ago) *Projectvoorstel indienen bij CC AI Dig. Vlaanderen *Studie uitbreiding Facilipunt *Samenwerking in beleidsdomein Omgeving i.h.k.v. databescherming *Projectfinanciering OIS i.s.m. Dig. Vlaanderen voor mock data	Gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> •NIS2 & informatieveiligheid: De VLM maakte gebruik van het aanbod van Digitaal Vlaanderen voor de verplichte aanmelding en de registratie als NIS2-organisatie bij het Centre for Cybersecurity Belgium (CCB). •Projectvoorstel indienen bij CC AI Dig. Vlaanderen: de VLM kon 15 betalende licenties M365 Copilot bekomen via Digitaal Vlaanderen voor 2025-2027, met een waarde van €5.000 per jaar. •Projectfinanciering OIS i.s.m. Dig. Vlaanderen voor mock data: de projectaanvraag op basis van de Business Case werd niet voorzien binnen het budget OIS voor 2025. De verdere uitwerking van de mock-diensten van Digitaal Vlaanderen werd besproken in het kader van de co-creatie-sessies voor VRD3 2026. Digitaal Vlaanderen werkte in 2025 met eigen budgetten wel verder aan MAGDA-restdiensten, die de basis vormen voor Mockdata via MAGDA in 2026. De VLM en andere entiteiten in het beleidsdomein Omgeving zijn gebruikers van het MAGDA-platform. Het is de bedoeling om in 2026 een samenwerkingsovereenkomst (SWO) te sluiten tussen Digitaal Vlaanderen en Departement Omgeving voor de ontwikkeling van mockdata, deels gefinancierd door OIS, deels door DV. •Samenwerking in beleidsdomein Omgeving i.h.k.v. databescherming vooral m.b.t. kennisuitwisseling. •Diversiteit (Ago): inclusieonderzoek i.s.m. AgO en UGent is gebeurd. Actieplan is in voorbereiding.
06.05	Aantal ton CO2eq uitstoot wagenpark VLM	Totaal aantal ton CO2eq uitstoot wagenpark VLM = 87	Aantal ton CO2eq uitstoot wagenpark VLM = 40	Gerealiseerd	CO2 uitstoot is momenteel 29,1 ton. Het verder uit dienst zetten van oude wagens werd voorlopig stopgezet door nieuwe besparingen. Hierdoor komt het volledige vernieuwingsprogramma voor de komende jaren in het gedrang en zal verdere daling van de CO2 uitstoot hierbij dus stoppen.

